

STORTINGET

Innst. 2 S

(2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen
om nasjonalbudsjettet 2022 og forslaget til statsbudsjett for 2022

Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og
Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Nasjonalbudsjettet 2022	2
2.1	De økonomiske utsiktene og regjeringens økonomiske politikk.....	2
2.1.1	Sammendrag fra Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022)	2
2.1.2	Komiteens merknader.....	4
2.1.2.1	Merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.....	4
2.1.2.2	Merknader fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.....	6
2.1.2.3	Merknader fra Fremskrittspartiet.....	7
2.1.2.4	Merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	7
2.1.2.5	Merknader fra Rødt.....	7
2.1.2.6	Merknader fra Miljøpartiet De Grønne.....	8
3.	Statsbudsjettet 2022	8
3.1	Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2022.....	8
3.1.1	Sammendrag fra Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022)	8
3.1.2	Komiteens merknader.....	12
3.1.2.1	Merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.....	12
3.1.2.2	Merknader fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.....	13
3.1.2.3	Merknader fra Fremskrittspartiet.....	13
3.1.2.4	Merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	32
3.1.2.5	Merknader fra Rødt.....	43
3.1.2.6	Merknader fra Miljøpartiet De Grønne.....	49
3.2	Oversikt over partienes forslag til rammevedtak.....	61
3.3	Statens lånebehov.....	63
3.3.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	63
3.3.1.1	Fullmakt til å ta opp statslån o.a.....	63
3.3.1.2	Sammensetningen av statsgjelden	63
3.3.1.3	Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2022	63
3.3.2	Komiteens merknader.....	65
3.4	Omtale av særskilte saker	65
3.4.1	Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen	65
3.4.1.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	65
3.4.1.2	Komiteens merknader.....	66
3.4.2	Prinsipper og praksis for budsjettering av lånetransaksjoner.....	66
3.4.2.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	66
3.4.2.2	Komiteens merknader.....	67
3.4.3	Økt ansvarliggjøring av statlige virksomheter for egne pensjonskostnader – innføring av ny premiemodell fra 2022	67
3.4.3.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	67
3.4.3.2	Komiteens merknader.....	68
3.4.4	Tilbakeføring fra statens kontantbeholdning til Statens pensjonsfond utland.....	68
3.4.4.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	68
3.4.4.2	Komiteens merknader.....	69
3.4.5	Innføring av felles regnskapsstandarder i statlige virksomheter	69
3.4.5.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	69
3.4.5.2	Komiteens merknader.....	70
3.4.6	Budsjettgevinster fra endrede jobbreisevaner	70
3.4.6.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok.....	70
3.4.6.2	Komiteens merknader.....	70

	Side
4. Forslag fra mindretall.....	70
5. Komiteens tilråding.....	88

STORTINGET

Innst. 2 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet 2022 og forslaget til statsbudsjett for 2022

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Sigbjørn Gjelsvik og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, May Helen Hetland Ervik og Hans Andreas Limi, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Ane Breivik, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det i Stortingets forretningsorden § 43 bl.a. står følgende om finanskomiteens oppgaver:

«Senest 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder fastsatt av Stortinget. Forslag til bevilgningsvedtak som utformes i innstillingen eller fremsettes ved behandlingen av den, skal inneholde beløp for alle rammer, og kan ikke gå under ram-

menivå. I Stortinget kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et slikt forslag.»

Komiteen viser til at regjeringen Solberg la frem Prop. 1 S (2021–2022) og gikk av 14. oktober 2021, og at regjeringen Støre tiltrådte samme dag. Regjeringen Støres tilleggsproposisjoner til Prop. 1 S (2021–2022), Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Prop. 1 LS Tillegg 1 (2021–2022), ble lagt frem 8. november 2021.

Det vises til rettbrev fra finansminister Trygve Slagsvold Vedum av 24. og 26. november 2021, jf. vedlegg 1 og 2.

Komiteen viser videre til at Stortinget som følge av budsjettforhandlinger mellom regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet, og Sosialistisk Venstreparti, vedtok å fravike Stortingets forretningsorden § 43 vedrørende avgivelsesdato for finansinnstillingen. Ny avgivelsesdato ble satt til 26. november 2021. Forhandlingene om statsbudsjettet for 2022 mellom disse partiene ble imidlertid ikke slutført før finanskomiteens avgivelse. Det er derfor ikke flertall for noe rammevedtak i innstillingen. Regjeringspartiene har valgt å fremme regjeringens forslag som komiteens tilråding. Det vises for øvrig til Innst. 5 S (2021–2022). Videre vises det til at finansdebatten for 2022 ble vedtatt avholdt 2. desember 2021.

Komiteen har disponert innstillingen som følger:

I kapittel 2 behandles nasjonalbudsjettet for 2022, herunder hovedlinjer i den økonomiske politikken.

I kapittel 3 behandles regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder (politikkområder), jf. Innst. 18 S (2021–2022) og vedtak i Stortinget 20. oktober 2021, supplert med vedtak 9. november 2021. Merknadene fra hvert enkelt parti om forslaget til statsbudsjett for 2022 følger

under pkt. 3.1.2 i denne innstillingen. Det er ikke tatt inn merknader under hvert enkelt rammeområde. Det vises til de respektive fagkomiteenes innstillinger for denne gjennomgangen.

Pkt. 3.2 viser en oversikt over partienes primærstandpunkter vedrørende nettoramme. Pkt. 3.3 gjelder statens lånebehov. Pkt. 3.4 gjelder omtale av særskilte saker. Forslag fra komiteens mindretall er gjengitt i kapittel 4. Komiteens tilråding finnes i kapittel 5.

2. Nasjonalbudsjettet 2022

2.1 De økonomiske utsiktene og regjeringens økonomiske politikk

2.1.1 SAMMENDRAG FRA PROP. 1 S TILLEGG 1 (2021–2022)

Regjeringen legger med dette frem en proposisjon om endring av forslaget til statsbudsjett for 2022 fremmet av regjeringen Solberg, Prop. 1 S (2021–2022), omtalt som «Gul bok». Det legges samtidig frem en proposisjon om endringer i skatte- og avgiftsvedtakene. Regjeringen har hatt kort tid til å vurdere endringer i budsjettet for 2022 fra det forslaget regjeringen Solberg la frem. Forslagene som nå fremmes, er et første skritt i retning av å nå målene i Hurdalsplattformen.

Målet for den økonomiske politikken er en økonomisk vekst som bidrar til arbeid til alle, mer rettferdig fordeling som reduserer de sosiale og geografiske forskjellene, og en sterk velferdsstat med gode tjenester uavhengig av folks lommebok og bosted.

En lønnsom privat sektor i godt samspill med det offentlige er grunnlaget for en sterk velferdsstat. En omfordelende skatte- og avgiftspolitik, gode offentlige tjenester, infrastruktur og satsing på teknologi, omstillingsevne og kunnskap er nødvendig for å legge til rette for bosetting og bedrifter i hele landet. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes for å stimulere til arbeidsplasser, verdiskaping og bosetting i hele Norge.

Finanspolitikken skal brukes til å jevne ut svingningene i økonomien, holde arbeidsledigheten nede og øke sysselsettingen og til å bidra til stabil økonomisk utvikling. Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Det er nå rask oppgang i norsk økonomi og økende mangel på arbeidskraft. Ny informasjon de siste ukene, og særlig den gode utviklingen i arbeidsmarkedet, tilsier at budsjettbalansen ikke bør svekkes sammenlignet med forslaget fra regjeringen Solberg. Hvis budsjettbalansen svekkes, kan resultatet fort bli raskere renteoppgang og sterkere kronkurs, som ville ramme både husholdningene og norsk industri. Samtidig gir de foreslåtte endringene i dette tilleggsnummeret en tydelig retningsendring i tråd med Hurdalsplattformen.

Regjeringen legger vekt på rettferdig fordeling og vil styrke hele landet. Målet om å ta hele landet i bruk skal være gjennomgående i regjeringens prioriteringer og avgjørelser. Vi foreslår å styrke kommunenes økonomi. Politiet tilføres ekstra ressurser for å legge til rette for økt lokal tilstedeværelse. Vi vil senke ferjeprisene, øke reisefradraget og kompensere landbruket for den kraftige kostnadsøkningen på gjødsel og bygningmaterialer.

Regjeringen foreslår en ny kurs i skattepolitikken, med omfordeling fra dem med høye inntekter og formue til dem med lave og middels inntekter. Samtidig har regjeringen en intensjon om å holde nivået på inntektsskatter og avgifter for personer samlet sett uendret. Vi starter på veien mot en mer rettferdig og utjevne formuesskatt. Vi foreslår å øke verdsettelsen av aksjer og driftsmidler. Samtidig øker trinnskatten for dem med høy inntekt. De som har lavere og middels inntekter, skal få lavere skatte- og avgiftstrykk. Vi vil redusere avgifter for folk flest. Trygdeavgiften reduseres. Vi vil redusere veibruksavgiften og elavgiften.

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Norges ambisiøse klimamål forplikter regjeringen og alle deler av samfunnet. Målene skal nås, og regjeringen tar allerede i dette tilleggsnummeret flere grep for å møte utfordringene. God klimapolitikk må samtidig oppleves som rettferdig. Avgifter og kvoter er de mest effektive virkemidlene for å redusere utslipp, og det er et viktig prinsipp at de som forurenser, skal betale. Derfor vil regjeringen øke avgiftene på utslipp av klimagasser. Samtidig bør ikke de som har minst, bære den tyngste børta. Dermed vi skal klare å redusere våre utslipp, må vi ha folk med oss. Det viser vi med dette budsjettet at er mulig. Klimakrisen er en global krise. Regjeringen har som mål å doble Norges klimafinansiering innen 2026 og foreslår å øke bevilgningene til internasjonal klimabistand allerede i 2022.

Regjeringen har store ambisjoner for arbeidsliv og næringsliv de neste årene. For å lykkes vil vi bygge på den kollektive fornuften som ligger i den norske arbeidslivsmodellen. Der er høy organisasjonsgrad hos arbeidsgivere og sterke fagorganisasjoner selve kjernen. Den har gitt norsk arbeidsliv høy produktivitet og et unikt konkurransefortrinn, og et samfunn med høy tilitt, små forskjeller og stor omstillingsevne.

Arbeid til alle i et trygt arbeidsliv er nøkkelen til mer rettferdig fordeling og frihet for den enkelte. Regjeringen vil øke antallet tiltaksplasser for arbeidsledige og forlenge retten til arbeidsavklaringspenger for mottakere under avklaring. Fagforeningsfradraget foreslås økt.

Trygghet og gode velferdstjenester nær folk gir gode liv. Regjeringen foreslår å styrke sykehusene slik at flere får god helsehjelp i den offentlige helsetjenesten. Vi vil ha lavere makspris i barnehagen, reversere det økte innslagspunktet for ressurskrevende tjenester og styrke institusjonstilbudet i barnevernet. Vi vil også styrke poli-

tiet, kriminalomsorgen og påtalemyndigheten, og redusere køer i rettsvesenet for å skape trygge lokalsamfunn og øke beredskapen.

Regjeringens forslag er et budsjett som forbereder Norge på fremtiden. Vi skal kutte i klimagassutslipp, samtidig som vi legger til rette for flere arbeidsplasser i hele landet og en rettferdig omstilling hvor ingen faller utenfor. Vi legger til rette for mer verdiskaping, og vi vil ta i bruk kunnskapen og naturressursene til å utvikle teknologi som kutter klimagassutslipp, både i Norge og i resten av verden. Skal vi få til det, må vi føre en aktiv næringspolitikk som spiller på lag med bedriftene. Da får vi til en omstilling som skaper levedyktige grønne næringer, ny teknologi og arbeidsplasser i hele landet.

De økonomiske utsiktene

Gjenåpningen av samfunnet har gitt høy fart i norsk økonomi, selv om noen bedrifter i tjenesteytende næringer, særlig i reiseliv og transport, fortsatt har utfordringer som følge av pandemien. Flere næringer opplever nå at det er vanskelig å få tak i kvalifisert arbeidskraft, og tallet på ledige stillinger har ikke vært høyere siden SSB startet sine målinger i 2010. Råvaretilgang og leveringsutfordringer er også begrensende faktorer.

Sysselsettingen stiger markert, og sysselsettingsandelen blant bosatte i Norge er høyere enn før pandemien. Antall lønnstakere på korttidsopphold i Norge er fortsatt lavt.

Den registrerte arbeidsledigheten går raskt ned og nærmer seg nivået før pandemien. Ved utgangen av oktober var 2,5 pst. av arbeidsstyrken registrert som helt ledige, justert for normale sesongendringer. Det er 0,5 prosentenheter lavere enn gjennomsnittet for de siste 20 årene. Den registrerte ledigheten har de siste månedene ligget lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2022. Langtidsledigheten har også falt de siste månedene. Ved utgangen av oktober var det i underkant av 25 000 personer som hadde vært sammenhengende ledige i minst 26 uker. Det er en tredjedel lavere enn ved utgangen av mai. For personer under 30 år har langtidsledigheten falt med 45 pst. i samme periode. Langtidsledigheten er likevel fortsatt betydelig høyere enn før pandemien. Det å bli gående ledig over lang tid øker risikoen for frafall fra arbeidslivet. Antallet unge som mottar helserelaterte ytelser, har også økt over tid. En slik utvikling er bekymringsfull.

Store deler av næringslivet forventer sterk oppgang i produksjonen den nærmeste tiden. I 2022 vil norsk økonomi trolig være i en moderat høykonjunktur, og den registrerte arbeidsledigheten vil gå videre ned. Mye av veksten i 2022 vil være drevet av høyere forbruk som følge av gjenåpningen av samfunnet og økt kjøpekraft. Kronesvekkelsen i årene etter 2014 har gitt en markert bedring i konkurransevnen. Det legger til rette for økt aktivitet i deler av næringslivet som konkurrerer med

utlandet. Det vil sammen med høyere økonomisk vekst i landene rundt oss fortsette å trekke opp etterspørselen etter norsk eksport og bedre forholdene for importkonkurrerende næringer. Verdien av fastlandseksporten med varer har økt kraftig de siste månedene, og høye olje- og gasspriser bidro til at overskuddet på handelsbalansen med varer aldri har vært høyere.

Også ute har den økonomiske oppgangen vært markert, men veksttakten varierer mye mellom land. Veksten har vært særlig sterk i USA, men også i Europa har gjenåpningen av samfunnet etter pandemien gitt sterke vekstimpulser. Aktiviteten i de fleste avanserte økonomier er ventet å ta seg videre opp, mens i fremvoksende økonomier kan høye smittetall hemme veksten. I Kina er det noe usikkerhet knyttet til problemene i eiendomssektoren og flaskehalsen i energiforsyningen, men hovedbildet er at veksten vil holde seg godt oppe. I nasjonalbudsjettet er veksten i BNP hos våre handelspartnere anslått til 5 pst. i år og vel 4 pst. neste år.

Konsumprisene har tatt seg betydelig opp de siste månedene, særlig i USA. Økte råvare- og energipriser, flaskehalsen på tilbudssiden og store endringer i forbruksmønstre har bidratt til oppgangen i inflasjonen. IMF og OECD legger til grunn at disse faktorene gradvis vil avta i betydning og i liten grad påvirke prisstigningen i de avanserte økonomiene fra midten av 2022, men peker samtidig på usikkerheten. Det er økende bekymring for at perioden med høy inflasjon kan bli mer langvarig, og at også lønnsveksten blir trukket opp. I så fall vil sentralbankene måtte øke styringsrentene tidligere enn de så langt har signalisert.

I Nasjonalbudsjettet 2022 ble veksten i BNP for Fastlands-Norge anslått til 3,9 pst. i år og 3,8 pst. neste år. Ny informasjon etter fremleggelsen av budsjettet tilsier ingen vesentlige endringer i anslagene. Det er i dette tilleggsnummeret som en hovedregel ikke gjort nye vurderinger av anslag.

Pandemien bidrar fortsatt til usikkerhet om utviklingen i norsk økonomi, men økt vaksineringsgrad har redusert nedsiderisikoen. Hvis pandemiens videre forløp igjen skulle tvinge frem strenge smitteverntiltak, enten her hjemme eller ute, vil utviklingen i norsk økonomi bli svakere enn lagt til grunn. Den markerte økningen i strømprisene i deler av landet den siste tiden kan bidra til å dempe oppgangen i det private forbruket. På den andre siden kan det også gå bedre enn ventet, for eksempel ved at utenlandsturister vender tilbake til Norge tidligere enn vi har lagt til grunn. Høye olje- og gasspriser kan føre til at petroleumsinvesteringene blir høyere enn ventet, og den sterke utviklingen i eksporten kan vedvare og gi høye inntekter til næringslivet rundt om i landet.

Innretningen av budsjettpolitikken i 2022

Finanspolitikken skal brukes til å jevne ut svingningene i økonomien for å holde arbeidsledigheten nede

og øke sysselsettingen, og bidra til stabil økonomisk utvikling. Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Det er nå rask oppgang i norsk økonomi og tiltakende mangel på arbeidskraft. Ny informasjon de siste ukene, og særlig den gode utviklingen i arbeidsmarkedet, underbygger at budsjettbalansen ikke bør svekkes sammenlignet med forslaget fra regjeringen Solberg. Forslagene i dette tilleggsnummeret innebærer samlet sett et strukturelt, oljekorrigert underskudd for 2022 på 322,4 mrd. kroner, det samme som i Nasjonalbudsjettet 2022. Samtidig gir de foreslåtte endringene en tydelig profil i samsvar med Hurdalsplattformen.

En oljepengebruk på 322,4 mrd. kroner tilsvarer 9,5 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge og utgjør nærmere 60 000 kroner per innbygger. Det er betydelig lavere enn under pandemikrisen, men høyere enn før krisen. Tilsvarende tall før krisen var 7,7 pst av trend-BNP for Fastlands-Norge og nærmere 50 000 2022-kroner per innbygger.

Den raske oppgangen i norsk økonomi og tiltakende mangel på arbeidskraft tilsier at en må holde igjen på oljepengebruken for å redusere risikoen for tiltakende lønns- og prispress. Det tar tid før den fulle effekten av finanspolitikken kommer til uttrykk i økonomien, og finanspolitikken i 2020 og 2021 bidrar fortsatt positivt til den økonomiske aktiviteten i 2022, se modellberegninger som ble gjort til Nasjonalbudsjettet 2022.

Regjeringens forslag til oljepengebruk i 2022 tilsvarer 2,6 pst. av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året, slik den ble anslått til Nasjonalbudsjettet 2022. Aksjemarkedene falt tidligere i høst, men har tatt seg betydelig opp den siste tiden. Samtidig har kronen styrket seg, slik at oppgangen målt i norske kroner er svakere.

Statens pensjonsfond utland har vokst kraftig det siste tiåret som følge av sterk økning i internasjonale aksjekurser og en svakere krone. Fondet finansierer nå 1/5 av utgiftene på statsbudsjettet. Det har gjort oss mer sårbare for svingninger i fondsverdien. Når fondet har blitt så stort, blir også svingningene målt i kroner store. Det tilsier at vi må være varsomme med videre innfasing av fondsinntekter i norsk økonomi, slik at ikke svingninger i verdien av fondet forårsaker unødig ustabilitet i finanspolitikken. Et fondsuttak godt under den langsiktige rettesnoren på 3 pst. reduserer sårbarheten for fall i fondsverdien. Det reduserer risikoen for å måtte stramme kraftig til ved større fall i fondsverdien og forsterke svingningene i økonomien. Skulle fondet falle med 10 pst. fra dagens verdi, noe vi må regne som normale utslag, vil fondsuttaket stige til 3 pst. Skulle nedgangen bli på 20 pst., kommer uttaket opp i 3,4 pst. Slike fall i fondskapitalen må budsjettpolitikken kunne håndtere. Ved å legge oljepengebruken under den langsiktige rettesnoren blir det lettere å møte eventuelle nye tilbakeslag og kriser.

Den faktiske overføringen fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet, det oljekorrigerte underskuddet, anslås til 300,1 mrd. kroner i 2022. Det er 0,2 mrd. kroner lavere enn i Gul bok 2022, som i hovedsak skyldes en oppjustering av faktiske netto renteinntekter som følge av oppretting av feil.

Budsjettforslaget i dette tilleggsnummeret bringer offentlige utgifter ned til 60,4 pst. av BNP for Fastlands-Norge i 2022, som er 3 prosentenheter lavere enn i år og 5 prosentenheter lavere enn i fjor, men fortsatt høyere enn i årene før krisen. Fra 2013 til 2019 økte offentlige utgifters andel av BNP fra 56,4 pst. til 59,9 pst. I tråd med at regjeringen har finansiert økte utgifter med noe økte skatter og avgifter, har utgiftsandelen økt med 0,1 prosentenheter sammenlignet med Nasjonalbudsjettet 2022.

Veksten i statsbudsjettets inntektside fremover ventes å avta, se Perspektivmeldingen 2021. Fondet vil ikke fortsette å vokse like raskt som det har gjort til nå. Demografiske utviklingstrekk vil trekke ned veksten i arbeidsstyrken og gi lavere vekst i skatteinntektene. Samtidig vil stadig flere eldre i befolkningen gjøre at utgiftene under folketrygden og utgiftene for å opprettholde tjenestetilbudet i helseforetak og kommuner forventes å øke mer enn før. Beregninger fra Perspektivmeldingen 2021 viser at veksten i inntekter fremover vil gå med til å dekke økte aldersrelaterede utgifter. Regjeringen vil møte en lavere inntektsvekst i statsbudsjettet med en mer rettferdig skattepolitikk og tydelige omprioriteringer i tråd med Hurdalsplattformen.

2.1.2 KOMITEENS MERKNADER

2.1.2.1 Merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringa Solberg la fram statsbudsjettet og gjekk av 14. oktober 2021. Regjeringa Støre tok over same dag og la fram tilleggsproposisjonane til statsbudsjettet 8. november 2021. Desse medlemene viser til at regjeringa Støre hadde kort tid til å vurdere endringar i statsbudsjettet for 2022. Desse medlemene viser til at Hurdalsplattforma stakar opp ein ny og meir rettferdig kurs for landet, der folk over heile Noreg igjen skal oppleve at interesse og utfordringane dei møter i kvardagen, står øvst på dagsordenen. Framlegga som no vert fremja, er eit første steg i retning av å nå måla i Hurdalsplattforma. Aller viktigast er trygt arbeid til alle og gode velferdstenester nær folk i heile landet. Desse medlemene vil streke under at det er ved å byggje på det beste ved landet vårt at vi får folk med på store samfunnsløft. Sterke fellesskap, høg tillit og små skilnader er avgjerande for at folk over heile landet vil vere med på å utvikle Noreg. Desse medlemene viser til at når regjeringa i budsjettfram-

legget prioriterer tiltak som svarer på utfordringane folk opplever i kvardagen, og som byggjer opp tilliten og fellesskapet og ned skilnadene mellom folk, så rustar det også Noreg for å løyse dei store utfordringane som ligg framføre oss, som klimakrise, digitalisering og å løyse dei store velferdsoppgåvene.

Desse medlemene viser til at målet for den økonomiske politikken er økonomisk vekst som bidreg til arbeid til alle, meir rettferdig fordeling og ein sterk velferdsstat.

Desse medlemene merkar seg at det for tida er ei god utvikling i norsk økonomi, som fører til at fleire kjem i arbeid. Denne utviklinga kjem mellom anna som fylgje av gunstige konjunkturar for oljenæringa og at pandemien har lagt mindre press på norsk økonomi den siste tida. Den registrerte arbeidsløysa er no på omtrent same nivået som før pandemien. Langtidsarbeidsløysa er likevel framleis høgare enn tidlegare, og ved utgangen av oktober var det i underkant av 25 000 personar som hadde vore samanhengande ledige i minst 26 veker. Talet på dei som mottek helserelaterte ytingar, har også auka over tid, og stadig fleire er utanfor arbeidsstyrken. I sum er det altfor mange som står utan jobb i Noreg i dag. Desse medlemene vil difor streke under at det ikkje er mangel på arbeidskraft i Noreg, men at det derimot er mangel på inkludering i arbeidslivet. Desse medlemene minner om at arbeid til alle ikkje berre er jobb nummer éin for den nye regjeringa, men også for næringslivet og andre delar av samfunnet.

Desse medlemene konstaterer vidare at norsk økonomi vert venta å vere i ein moderat høgkonjunktur i 2022. Desse medlemene viser til at regjeringa legg opp til samme oljepengebruk som den førre regjeringa føreslo. Det er langt lågare enn i dei to føregåande åra, men samstundes høgare enn før pandemien. Desse medlemene peiker på at det at regjeringa fører ein ansvarleg finanspolitikk, der oljepengebruken vert halden på eit moderat nivå, bidreg både til ein gunstig kronkurs og til å unngå eit press i økonomien som kan auke renta for bedrifter og hushald. Desse medlemene vil minne om at jamvel om det kan vere freistande å gjere opp politiske prioriteringar med auka oljepengebruk, vil ein ansvarleg finanspolitikk gje betre resultat på lang sikt, noko som kjem oss alle til gode og kan bidra til større handlingsrom til politiske prioriteringar i det lange biletet. Desse medlemene viser til at ein ansvarleg finanspolitikk er i tråd med Hurdalsplattforma og viktig for velferda til vanlege folk og bedrifter i heile Noreg.

Desse medlemene vil peike på at regjeringa trass i det avgrensa handlingsrommet har funne rom for ei rad viktige og tydelege prioriteringar for vanlege folk i tilleggspolisjonen til statsbudsjettet. Desse medlemene vil særleg trekkje fram at kommuneøkonomien er styrkt med minst 2,8 mrd. kroner. Dette er

ein betydeleg auke, som vil merkast av innbyggjarar i heile landet. Prioriteringa vil bidra til betre tenester nær folk i heile Noreg og vil også leggje til rette for ein sunnare kommuneøkonomi, noko som vil kunne støtte opp under regjeringa sin finanspolitikk i stort. Eit særskilt tiltak er elles at fagforeiningsfrådraget er auka med 50 pst., noko som vil styrkje arbeidstakarar og fagforeiningar i heile landet og bidra til eit betre og meir organisert arbeidsliv. Regjeringa Støre fører ein omfordelende skattepolitikk som reduserer sosiale og geografiske skilnader mellom folk. Regjeringa sin politikk inneber ei stor satsing på mellom anna psykisk helse, kultur, barnevern og frivillige organisasjonar og redusert barnehagepris. Desse medlemene vil også streke under at regjeringa tek sterke klimagrep i budsjettet og vil understreke at 1,5-gradersmålet er eit viktig siktemål for den nye regjeringa. Dette reduserer klimarisikoen i norsk økonomi. Regjeringa vil føre ein rettvis klimapolitikk som kuttar utslepp og skaper jobbar. Desse medlemene vil elles trekkje fram at regjeringa gjer store satsingar for å auke tryggleiken til folk i heile landet, gjennom m.a. ei storstilt satsing på politiet. Desse medlemene gjer også merksam på at regjeringa reduserer transportkostnadene for mange gjennom m.a. ein kraftig reduksjon i ferjetakstane og ei kraftig styrking av reisefrådraget. Dette reduserer avstandsulempene for folk og næringsliv i distrikta og legg såleis til rette for ei meir balansert og sterkare økonomisk utvikling i heile Noreg.

Desse medlemene viser vidare til at Arbeidarpartiet og Senterpartiet i samband med nasjonalbudsjettet har tradisjon for å trekkje fram og peike på utfordringar i det lange biletet for norsk økonomi, og at dette har vore reflektert i partia sin politikk i fleire år. Desse medlemene ynskjer i denne samanhengen særskilt å framheve at partia særleg har vore opptekne av utviklinga i fødselstal og sysselsetting. Dei siste åtte åra har fruktbarheita falle kvart einaste år, og var i 2020 på rekordlåge 1,48. Med så låge fødselstal vil ein på mellomlang og lang sikt kunne få betydelege utfordringar med å finansiere velferdsstaten og sikre økonomisk vekst. På kort og mellomlang sikt får kommunane utfordringar med å planleggje kapasitet i mellom anna skular og barnehagar for stadig mindre barneskull. Desse medlemene minner om at større innsats for faste jobbar og fleire heiltidsstillingar som gjev økonomisk tryggleik i arbeidslivet, større innsats for likelønn mellom menn og kvinner, lågare barnehageprisar og fleire barnehageplassar er mellom tiltaka som kan bidra til å auke fødselstala. Det er også viktig å syte for trygge fødetilbod i heile landet og bidra til økonomiske ordningar som gjer det attraktivt å få born. Desse medlemene er også uroa for sysselsettingsdelen, som har vorte redusert under regjeringa Solberg. Sysselsettingsdelen er framleis langt lågare hjå kvinner enn hjå menn, og i 2020 var skilnaden i kvinner sin disfavour knapt 6 prosentpoeng. Det

er viktig at regjeringa legg til rette for at fleire kvinner som ynskjer det, kjem i arbeid. Innvandring er også ein bidragsytar til lågare sysselsettingsdel, især hjå kvinner. Desse medlemene peiker dessutan på at problemet med søkkande sysselsettingsdel kan verte forsterka av at det vil verte større konkurranse om jobbar som ikkje krev formell kompetanse frametter. Majoriteten av sysselsette unge med kort utdanning og innvandrarakar jobbar i bransjar som er venta å sysselsette færre i åra som kjem. Dette talar mellom anna for ein forsterka innsats for kompetanseheving. Desse medlemene viser i denne samanhengen til at regjeringa i tilleggspolisjonen føreslår å styrkje Nav og legg opp til ei storstilt satsing på tiltaksplassar og varig tilrettelagt arbeid (VTA). Det er viktig at regjeringa fylgjer opp tiltak for å få fleire i jobb, særleg utsette grupper.

Desse medlemene strekar under at regjeringa fører ein økonomisk politikk som bidreg til å understøtte målet om økonomisk vekst, god norsk konkurransevne og langsiktig og berekraftig finansiering av velferdsstaten. Desse medlemene konstaterer at regjeringa sin politikk byggjer på Hurdalsplattforma og bidreg til å gje landet ein ny kurs med mindre sosiale og geografiske skilnader og betre tenester nær folk i heile Noreg.

2.1.2.2 Merknader fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Norge har klart seg godt gjennom koronapandemien, og at norsk økonomi nå er ute av krisen, selv om noen bransjer fortsatt er påvirket. Med samarbeid og handlekraft har Norge håndtert den bratteste økonomiske nedgangen siden andre verdenskrig. Disse medlemmer merker seg at det i 2022 ser ut til at aktiviteten igjen vil være høy, jobbmulighetene gode, og over 90 pst. av alle voksne vil være vaksinerte. Det ligger videre an til at norsk økonomi vil komme inn i en moderat høykonjunktur, og at den registrerte arbeidsledigheten vil ligge godt under gjennomsnittet de siste 20 årene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i sitt forslag til statsbudsjett 2022 prioriterte tiltak som ivaretar bærekraften i samfunnet vårt. Oljepengebruken ble tatt ned til normale nivåer, de som ble rammet av krisen, får hjelp, og det ble lagt til rette for nye jobber, det grønne skiftet og økt kompetanse.

Norge har svart på koronakrisen med kraftfulle tiltak for å trygge arbeidstakere og bedrifter, men også med omstilling og innovasjon. Disse medlemmer viser til at Norge har tatt viktige steg i retning et grønnere og mer digitalisert samfunn, og at det nå blir skapt rekordmange nye bedrifter. Disse medlemmer vil poengtere at denne omstillingen også er en del av svaret på de langsiktige utfordringene Norge står overfor. Det må

legges til rette for økt sysselsetting i privat sektor og fjerning av flaskehalsar for vekst og grønn omstilling.

Disse medlemmer viser til at pandemien har gjort det nødvendig med svært omfattende finanspolitiske tiltak i 2020 og 2021. De økonomiske krisetiltakene har beløpt seg til 135 mrd. kroner i 2020 og nær 100 mrd. kroner i 2021. Tiltakene har kompensert for store deler av det økonomiske tapet mange er blitt påført som følge av inngrepene smitteverntiltak, og de har lagt grunnlaget for at økonomisk aktivitet og sysselsetting nå tar seg raskt opp på vei ut av pandemien.

Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs mål om at den brå nedturen skal gi minst mulig skadevirkninger på lang sikt, og at denne krisen, i motsetning til tidligere kriser, ikke skal føre til at personer blir stående varig utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer merker seg at politikken har virket, med sterk økonomisk vekst og rask nedgang i arbeidsledigheten. Sysselsettingsandelen blant bosatte i Norge er nå høyere enn før pandemien og den høyeste siden 2012.

Etter at de aktivitetsbegrensende smitteverntiltakene nå i hovedsak er avvirket og økonomien har tatt seg markert opp, mener disse medlemmer det er riktig å avvikle de gjenværende midlertidige økonomiske krisetiltakene. Det vil understøtte aktivitet og nødvendig omstilling. Det vil også bringe bruken av oljeinntekter ned til mer bærekraftige nivåer, i samsvar med handlingsregelen.

Disse medlemmer viser til at bruken av oljeinntekter i regjeringens forslag til budsjett for 2022 tilsvarer 2,6 pst. av kapitalen i SPU, og ser positivt på at regjeringen Støre i Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) foreslår en uendret oljepengebruk. Disse medlemmer viser til at med unntak av koronaårene har regjeringen Solberg hvert år i perioden 2014–2022 brukt mindre oljepenger, totalt vel 400 mrd. kroner, enn dersom oljepengebruken mekanisk hadde fulgt den langsiktige rettesnoren i handlingsregelen.

Forslaget til statsbudsjett for 2022 bringer offentlige utgifter ned til 60 pst. av BNP for Fastlands-Norge i 2022. Disse medlemmer viser til at dette er lavere enn i koronaårene, men fortsatt høyt i en europeisk kontekst.

Varig velferd er avhengig av en vellykket strukturpolitikk som øker tilgangen på og bedrer bruken av samfunnets ressurser, både i offentlig og privat sektor. Disse medlemmer vil fremheve at gode rammevilkår for næringslivet og et skattesystem som motiverer til å investere, arbeide og spare, er viktige bidrag for å lykkes. Disse medlemmer mener derfor at tiltak og investeringer som iverksettes i offentlig regi, bør støtte opp under målet om effektiv ressursutnyttelse og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Disse medlemmer er bekymret for at den nye regjeringen sammensatt av Arbeiderpartiet og Senterpartiet her vil føre en politikk som tar Norge i feil retning.

2.1.2.3 Merknader fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er en situasjon med stigende strømpriser, drivstoffpriser og matpriser. For mange vil de betydelige prisøkningene ramme økonomien hardt. Samtidig tjener staten store summer på at nivået på energiprisene er langt høyere enn på lang tid. Disse medlemmer viser til at samtidig som staten tjener seg enda rikere, er det mange i Norge med vanlige inntekter som opplever anstrengt økonomi i den krisen vi nå møter.

Disse medlemmer mener at det er på tide at staten deler sin betydelig økende rikdom med vanlige folk, og at dette i særlig grad bør skje gjennom lavere særavgifter, som rammer mest folk med lavere inntekter.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har hatt betydelige gjennomslag når det gjelder reduksjon av grenshandelsavgifter som sukkeravgiftene samt avgifter på alkohol og snus. Disse medlemmer mener dette er en utvikling som bør fortsette med ytterligere avgiftsreduksjoner, slik at folk velger å handle i Norge og bidra til verdiskapning og arbeidsplasser i handelsnæringen.

Disse medlemmer viser til at bilavgiftene over tid har gått ned, men at regjeringen nå fremmer forslag om en betydelig økning i engangsavgiften. Dette vil for første gang på lang tid medføre at bilprisene i Norge øker, og mange vil også kunne oppleve at biler man har inngått avtale om å kjøpe, får en betydelig avgiftsøkning før levering. Disse medlemmer mener at dette setter mange i en uholdbar situasjon. Disse medlemmer mener at bilavgiftene skal reduseres og ikke økes, slik at flere får anledning til å kjøpe seg en nyere bil.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har startet et utredningsarbeid om veiprising. Disse medlemmer er motstandere av bruk av bompenger og innføring av veiprising, som disse medlemmer mener er en innføring av bompenger på alle veier. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til forslag om at dette utredningsarbeidet skal stanses. Disse medlemmer mener videre at vei skal bygges uten bompenger, og at den opparbeidede bompengegjelden skal avvikles. Disse medlemmer mener at Infrastrukturfondet skal brukes til å slette bompengegjelden, og disse medlemmer vil videre vise til forslag som fremmes om nedbetaling av de enkelte bomprosjektene.

Disse medlemmer viser til omtalen av Peder-sen-utvalget og vil understreke at disse medlemmer tar avstand fra flere av forslagene, som økt beskatning av bolig og avvikling av taxfree-ordningen.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader om statsbudsjettet for 2022 i innstillingens underkapittel 3.1.2.3.

2.1.2.4 Merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er i dette tiåret vi må løse klimakrisen og ruste Norges økonomi for framtida, gjennom å redusere de økonomiske forskjellene og skape flere arbeidsplasser. Oppgavene kan ikke løses hver for seg. De henger sammen og må løses sammen.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor arbeidet med å bygge et bedre og mer rettferdig Norge med nye muligheter for jobber, næringsliv og miljø begynner. Dette medlem viser til at de alvorlige og kostbare konsekvensene av klimændringene er merkbare både i Norge og i verden for øvrig. For å nå verdens klimamål må utslippene ned så raskt som overhodet mulig. Før 2030 må vi gjøre enorme framskritt i å kutte klimagassutslipp.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis budsjettforslag, hvor det vises hvordan Sosialistisk Venstrepartis plan for å kutte 70 pst. av utslippene innen 2030 kan settes ut i livet fra 2022. Dette er nødvendig for at Norge skal ta sitt ansvar for å nå målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Det trengs en politikk for å kutte utslipp, blant annet i industrien, transportsektoren og i oljeindustrien, samtidig som det etableres ny industri og nye arbeidsplasser.

Dette medlem viser til at alle vinner på å bo i et samfunn med små forskjeller. Samfunn med store økonomiske forskjeller har flere sosiale problemer, som kortere levealder, høyere kriminalitet og mer rusmiddelmissbruk. I tillegg framgår det av forskning fra blant annet Det internasjonale pengefondet, IMF, at økte økonomiske forskjeller skader den økonomiske veksten. Å redusere de økonomiske forskjellene er dermed både et sosialt og et samfunnsøkonomisk sentralt spørsmål. Til tross for dette har det de siste åtte årene konsekvent vært ført en politikk for økte forskjeller. Dette medlem frykter dette vil bidra til større utfordringer for det norske samfunnet framover. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett reverseres høyresidas sosiale kutt og velferden for framtida bygges ut.

På vei ut av koronakrisa og oljealderen må vi skape flere jobber og trygge arbeidsplassene og inntektene til folk. Dette medlem viser til at et omfordelende skattesystem, et trygt arbeidsliv og høy sysselsetting, samt felles velferd, er avgjørende stolper i et samfunn med små forskjeller. Gjennom et skatteskifte, med økt skatt på formue, arv og eiendom, og redusert skatt for folk med lave og vanlige inntekter, vil de rikeste bidra langt mer til fellesskapet, mens folk flest kommer ut i pluss.

2.1.2.5 Merknader fra Rødt

Komiteens medlem fra Rødt viser til at åtte år med borgerlig regjering har økt forskjellene mellom folk, og at dette politiske prosjektet ble vraket med stor margin av velgerne i høstens valg. Venstresida gjorde

samtidig et historisk godt valg, og det nye politiske flertallet fikk med det et tydelig mandat for forandring. Regjeringas Hurdalsplattform kaller det «et historisk sterkt flertall for en ny og mer rettferdig kurs for landet». Nå er fallhøyden stor, og med sitt budsjettforslag for 2022 risikerer regjeringa å skuffe alle som forventer et reelt politisk skifte. Dette medlem mener at justeringene som foreslås, er for små, at de freder for mye høyrepolitikk, og at ambisjonene er for lave.

Dette medlem viser til at både den avgående og den påtroppende regjeringa har vært opptatt av å avblåse koronakrisa, og at det jevnlig har blitt gjentatt at nå går «det godt i norsk økonomi.» Men at det går godt, er en sannhet med modifikasjoner, og dette medlem mener man også må spørre hvem det egentlig går godt for. En av indikatorene det vises til, er anslaget om at det private forbruket skal vokse med 11 pst. neste år, noe som i seg selv er skremmende med tanke på at vi har en klode og et klima som ikke tåler mer vekst. Det er etter dette medlems mening et sterkt behov for å begrense den private forbruksveksten, og heller fordele forbruket jevner.

Vi vet at formuene på toppen har vokst, og at aksjonærene har gode dager. Antallet milliardærer har skutt i været, og spesielt i dagligvarebransjen og for eiendomsbaronene har koronakrisa gitt skyhøye overskudd. Det at det vokser på toppen, er en mager trøst for de som sitter igjen med regninger de ikke får betalt.

Dette medlem mener at vi halvannet år etter den første nedstengingen av Norge kan konstatere at koronakrisa har blitt ei forskjellskrise, og at krisa ennå ikke er over. De største kostnadene har blitt tatt av arbeidsfolk, både de som har mista jobb og inntekt, og de som har stått på for å holde hjulene i gang.

For de mange som har vært arbeidsledige, kom beskjeden om at feriepengene de skal leve av neste sommer, ikke ser ut til å bli noe av, og de som nylig har motatt ekstra bostøtte, kan ende med å måtte «betale den tilbake» gjennom redusert sosialhjelp. Hvis ikke Stortinget griper inn, vil uføre fra nyttår miste muligheten til å jobbe litt ved siden av trygda uten å bli straffa for det økonomisk. De ansatte i barnehagene og skolene roper varsko om for få på jobb, og helsevesenet går koronavinteren i møte med utslitte folk og overfylte sykehus.

Mange norske familier går nå en tung vinter i møte med høyere strømpriser, renter, matvarepriser og en innskogjeld som vokser. Når Nav fortsatt talte 120 000 arbeidssøkere i oktober, mener dette medlem vi må spørre oss om dette virkelig er tidspunktet for å avvikle krisetiltakene for arbeidsfolk, slik samtlige andre partier ser ut til å støtte å gjøre fra og med 1. januar 2022. Fra denne datoen vil anslagsvis 60 000 mennesker få redusert dagpengeutbetalingene, og tusener ligger an til å miste retten til dagpenger måned for måned i 2022.

Dette medlem mener det haster å bryte med forskjellsutviklinga, før krisa får sette enda dypere spor. Da må vi tørre å omfordele fra de som har tjent godt under krisa, til de som fortsatt betaler regninga. For det er mange i Norge som trenger økt inntekt og et mer romslig familiebudsjett. Det krever at statsbudsjettet i større grad aktivt flytter ressurser, fra det private forbruket på toppen til offentlige budsjetter, som enten kan gå til økte inntekter for de som trenger det, eller til å styrke velferden.

Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt legger fram et helhetlig forslag til statsbudsjett for 2022 som viser at det er mulig å velge en annen vei ut av koronakrisa. Vi kan bruke erfaringene fra krisa til å styrke sikkerhetsnettet for de arbeidsledige og bygge ut velferden, fordi pandemien har vist at fellesskapet er vår viktigste trygghet. Og vi kan sørge for at alvoret fra klimatoppmøtet får umiddelbare konsekvenser for politikken her hjemme, at milliardene blir brukt på å kutte utslipp på en rettferdig måte. Det handler om politiske valg og prioriteringer.

Med politiske grep og en omfordelende skattepolitikk kan vi sørge for at det går bedre for de som trenger det mest. Det er ingen økonomiske jernlover som hindrer omfordeling. Med stor, sterk og folkelig ryggdekning ligger oppdraget hos det nye politiske flertallet. Rødt er klar for å bidra, med konkrete forslag til omprioriteringer, finansiering og løsninger som vil gi den nye politiske kursen folk vil ha og landet trenger. Forandring er mulig. Vi trenger ikke vente.

Dette medlem viser til nærmere omtale av Rødts alternative statsbudsjett i underkapittel 3.1.2.5.

2.1.2.6 Merknader fra Miljøpartiet De Grønne

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til nærmere omtale av Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett i underkapittel 3.1.2.6.

3. Statsbudsjettet 2022

3.1 Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2022

3.1.1 SAMMENDRAG FRA PROP. 1 S TILLEGG 1 (2021–2022)

Under oppsummeres de største endringene som regjeringen foreslår, både på utgiftssiden og for skatter og avgifter. Endringene som oppgis, er forslag til endringer sammenlignet med regjeringen Solbergs budsjettforslag («Gul bok»), med mindre annet er oppgitt som referanse.

Utvikle hele Norge

Regjeringen foreslår å øke realveksten i kommunesektorens frie inntekter med 2 500 mill. kroner sammenlignet med regjeringen Solberg sitt forslag. Samlet gir dette en vekst på 4,5 mrd. kroner i 2022. Det vil øke kommunesektorens evne til å løse viktige samfunnsoppgaver, f.eks. innenfor barnehager og utdanning, helse, omsorg og samferdsel. Regjeringen foreslår at økningen fordeles med henholdsvis 2 000 mill. kroner til kommunene og 500 mill. kroner til fylkeskommunene. Regjeringen foreslår også 300 mill. kroner til å reversere regjeringen Solbergs forslag om økt innslagspunkt på 50 000 kroner for ressurskrevende tjenester i kommunene.

Regjeringen foreslår 490 mill. kroner til reduserte ferjetakster på riks- og fylkesveinettet sammenlignet med Gul bok 2022. Med regjeringens forslag legges det til rette for at ferjetakstene på riks- og fylkesveinettet kan reduseres med 30 pst. for de reisende i 2022, sammenlignet med billettpriser som gjaldt 1. januar 2021. Med dette reverseres regjeringen Solbergs forslag til økning i prisene sammenlignet med nivået for 2. halvår 2021, og nedtrappingen mot halverte ferjepriser fortsetter.

Bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner foreslås økt med 150 mill. kroner ut over forslaget i Gul bok 2022 til samlet 1,9 mrd. kroner. Basert på søknadsbeløpet for 2021 legger bevilgningsforslaget til rette for at det kan gis tilnærmet full kompensasjon til alle søkere under ordningen i 2022.

For å legge til rette for desentralisert utdanning over hele landet, inkludert videreføring av et lærested på Nesna i 2022, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til fleksibel og desentralisert utdanning med 100 mill. kroner, inkl. utdanningsstøtte. Regjeringen vil i 2022 vurdere ulike alternativer for et lærested på Nesna og komme tilbake til varig løsning.

28. oktober ble det inngått en tilleggsavtale med jordbruket som kompenserer næringen for en ekstraordinær kostnadsøkning på gjødsel og byggevarer. Partene i forhandlingene ble enige om en kompensasjon på 754 mill. kroner, som utbetales i februar 2022. Økningen vil bli fordelt på husdyrtilskudd, arealtilskudd og distriktstilskudd til frukt og bær. Det ble samtidig vist til at om lag 2/3 av jordbrukets inntekter er markedsinntekter, og at en økning i markedsinntektene også må bidra til inntektsdannelsen i fremtiden.

Regjeringen foreslår å øke støtten til investeringer i landbruket med 200 mill. kroner. Økningen vil blant annet gå til små og mellomstore melkebruk for å følge opp kravet om løsdrift for all storfeproduksjon i 2034.

Digital infrastruktur, som bredbånd og mobilnett, binder Norge sammen og legger til rette for bosetting og arbeidsplasser i hele landet. Regjeringen foreslår derfor å øke bredbåndstilskuddet med 100 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å øke reisefradraget. De to kilometersatsene i reisefradraget erstattes med én sats på 1,65 kr/km. Tiltaket er en god forenkling. Vi trekker regjeringen Solbergs forslag om å differensiere bunnbeløpet geografisk. Forslaget innebar en svakt begrunnet forskjellsbehandling av skattytere, hadde uheldige inntensivvirkninger, og ville virke kompliserende for skattytere og Skatteetaten. I stedet foreslår regjeringen å redusere bunnbeløpet for alle. Samlet sett vil regjeringens foreslåtte endringer innebære at flere får reisefradrag. Pendlere som allerede har fradraget, vil komme bedre ut ved å få større fradrag.

Et trygt arbeidsliv for alle

Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Regjeringen legger vekt på at alle som kan og vil jobbe, skal få mulighet til det. Sysselsettingspolitikken skal, sammen med den øvrige økonomiske politikken, sørge for høy sysselsetting og lav arbeidsledighet. For å sørge for bærekraft i velferdsordningene vil regjeringen legge vekt på arbeidslinjen. Arbeid utjevner sosiale forskjeller og motvirker fattigdom. Regjeringen vil, i nært samarbeid med partene i arbeidslivet, bidra til et seriøst og organisert arbeidsliv.

Arbeidsmarkedet er i rask bedring. Det har vært en betydelig nedgang i arbeidsledigheten de siste månedene. I enkelte deler av arbeidsmarkedet er det likevel lave aktivitet enn før pandemien. Det er fortsatt en del personer som har vært arbeidsledige eller permitterte i lang tid. Stortinget har, etter forslag fra regjeringen, vedtatt å videreføre de midlertidige utvidelsene i permitterings- og dagpengeordningen frem til utgangen av 2021, noe som blant annet bidrar til å sikre inntekten til arbeidsledige personer som fortsatt er rammet av pandemien. Det er viktig at både permitteringsordningen og reglene for dagpenger støtter opp under arbeidslinjen og nødvendige omstillinger. Det er nå et stort behov for arbeidskraft, og mange bedrifter rapporterer om at det er krevende å rekruttere. Den registrerte arbeidsledigheten er kommet ned på lave nivåer og ventes å avta ytterligere fremover. I lys av utviklingen for pandemien legger regjeringen ikke opp til å forlenge de midlertidige endringene i permitterings- og dagpengeordningen ut over det som allerede er vedtatt.

Regjeringen foreslår å øke arbeidsgivers lønnspliktperiode ved permittering fra ti til 15 dager fra 1. mars 2022. Antallet lønnspliktdager vil da være på samme nivå som før pandemien. Økt lønnspliktperiode vil heve terskelen for å iverksette nye permitteringer og bedre inntektssikringen for arbeidstakere i starten av permitteringsperioden.

Arbeidsmarkedstiltak er et viktig virkemiddel for å få flere med i arbeidslivet. Omfanget bør tilpasses situasjonen i arbeidsmarkedet. Selv om ledigheten har avtatt, er det fortsatt mange som har vært arbeidsledige i lang tid.

For å redusere langtidsledigheten og forebygge varig frafall fra arbeidslivet foreslår regjeringen å øke bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak med 136 mill. kroner. Den økte innsatsen gir rom for anslagsvis 1 000 flere tiltaksplasser enn det som ble foreslått i Gul bok. Regjeringens forslag gir et samlet, beregningsteknisk tiltaksnivå på 61 300 plasser neste år. Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til Varig tilrettelagt arbeid (VTA) med 38,5 mill. kroner, tilsvarende om lag 250 flere plasser. Disse tiltakene rettes inn mot personer som mottar uføretrygd eller i nær fremtid ventes å få innvilget uføretrygd. I tillegg foreslås det å øke driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten (Nav) med 100 mill. kroner. Det vil forsterke innsatsen overfor utsatte grupper i arbeidsmarkedet og Navs rolle som arbeidsformidler.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Arbeidstilsynet med 20 mill. kroner for å bidra til økt tilsyn og kontroll. Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til Petroleumsstilsynet med 5 mill. kroner for å styrke tilsynets oppfølging av sikkerheten i petroleumsvirksomheten.

Ordnningen med arbeidsavklaringspenger (AAP) skal sikre inntekt for personer som på grunn av sykdom eller skade har behov for aktiv behandling, arbeidsrettede tiltak eller annen bistand for å komme i jobb. Stønadsperioden for AAP er avgrenset til tre år, med mulighet for forlengelse i inntil to år, etter særlige unntaksregler. Enkelte AAP-mottakere går ut av ordningen før arbeidsevnen deres er ferdig avklart. Regjeringen foreslår å bevilge 490 mill. kroner for å forlenge stønadsperioden t.o.m. 30. juni 2022 for personer som mottar AAP under avklaring, og som har en stønadsperiode som løper ut i første halvår 2022. Regjeringen vil samtidig sette i gang et arbeid med å vurdere mulige tiltak for å ivareta personer som ikke er ferdig avklart ved utløpet av AAP-perioden.

Hvert år står mange ungdommer uten den læreplassen de trenger for å fullføre videregående opplæring. Regjeringen vil, i samarbeid med fylkeskommunene og arbeidslivet, legge til rette for at flere får læreplass. Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 113,5 mill. kroner for å forbedre opplæringen frem til læreplass og for å forsterke oppfølgingen av elevene ute i bedrift.

Blant enkelte grupper av innvandrere, og særlig blant kvinner, er yrkesdeltakelsen svært lav. Jobbsjansen er en statlig ordning som gir tilskudd til kommunene slik at flere innvandrerkvinner får tilbud om et individuelt tilpasset program. Ordningen skal gi bedre kvalifikasjoner for varig tilknytning til arbeidslivet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til ordningen med 10 mill. kroner.

Regjeringen Solberg foreslo i sitt forslag til statsbudsjett for 2022 et jobbfradrag for unge mellom 17 og 29 år, som ville gi en årlig skattereduksjon på inntil om lag 5 000 kroner. Regjeringen mener en slik ordning er lite

målrettet for å få flere ungdom i jobb, og vil derfor ikke innføre et slikt fradrag i 2022.

En offensiv og samlende klimapolitikk

Avgifter og kvoter er hovedvirkemidlene i norsk klimapolitikk, og regjeringen vil gradvis øke avgiftene på ikke-kvotepiktige utslipp til om lag 2 000 2020-kroner i 2030. Regjeringen viderefører derfor forslaget fra regjeringen Solberg om å øke avgiftene på ikke-kvotepiktige utslipp med 28 pst. i 2022. Regjeringen ønsker ikke at klimapolitikken skal slå ut skjevt sosialt og geografisk. For å gi forbrukere og næringsliv tid til å omstille seg foreslås det å skjerme bilistene for deler av avgiftsøkningen ved å redusere veibruksavgiften. Dette omtales nærmere under skatt og avgifter nedenfor.

Regjeringen prioriterer flere ordninger som kan bidra til grønn omstilling og lavere utslipp. Det foreslås en bevilgning på 300 mill. kroner til en tilleggsavtale med Enova for å bidra til grønn teknologiutvikling i næringslivet. Disse midlene vil også benyttes til å bygge ut hurtigløstasjoner for elbiler i kommuner som ikke har dette i dag. Bevilgningsforslaget kommer i tillegg til foreslått bevilgning på 3,4 mrd. kroner til Enova i Gul bok.

Rammene for innovasjonslåneordningen foreslås økt med 600 mill. kroner til «grønne vekstlån». Det vil gi bedre muligheter for å kunne gjennomføre flere og større grønne prosjekter. For å bidra til mobiliserende og bærekraftig næringsutvikling i hele landet foreslås også 100 mill. kroner gjennom distrikts- og regionalpolitiske tilskudd. Regjeringen foreslår 70 mill. kroner til økt deltakelse i InvestEU. Forslaget skal gi norske bedrifter økt tilgang på finansieringsvirkemidler som lån, garantier og egenkapital og dermed bidra til finansiering av bærekraftig og klimavennlig næringsvirksomhet.

Som varslet i forbindelse med klimatoppmøtet i Glasgow har regjeringen som mål å doble Norges klimafinansiering fra 7 mrd. kroner i 2020 til 14 mrd. kroner innen 2026. Over tid vil dette bestå av bevilgninger over bistandsbudsjettet til klimaformål, i tillegg til mobilisering av privat kapital gjennom Norfund og det nye klimainvesteringsfondet. I 2022 foreslås det 8,7 mrd. kroner til klimatiltak over bistandsbudsjettet, som tilsvarer en økning på 0,5 mrd. kroner sammenlignet med Gul bok.

Regjeringen foreslår også å øke bevilgningene til andre klimatiltak, som restaurering av myr og klimatiltak i skogen.

Trygghet og gode tjenester nær folk

Regjeringens forslag om vekst i kommunesektorens frie inntekter legger grunnlag for gode velferdstjenester i hele landet, jf. også omtale over. Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til sykehusene med 700 mill. kroner. Dette vil legge til rette for å redusere ventetider

og behandlingsetterslep etter koronapandemien. Økt grunnfinansiering vil blant annet legge til rette for økt behandling innen psykisk helsevern.

Regjeringen foreslår til sammen 100 mill. kroner i økte bevilgninger til allmennlegetjenesten. Herav foreslås ytterligere 50 mill. kroner til allmennleger i spesialisering (ALIS)-avtaler som nasjonal ordning og 50 mill. kroner til en ny tilskuddsordning for legevakt i kommuner med særskilte rekrutteringsutfordringer.

Vi vil ha tryggheten tilbake i hele landet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til politiet, kriminalomsorgen, domstolene og påtalemyndigheten med til sammen 330 mill. kroner sammenlignet med Gul bok. Dette inkluderer 200 mill. kroner til politiet, blant annet for å legge til rette for økt lokal tilstedeværelse. For å redusere tidsbruk og køer foreslås det 50 mill. kroner til digitalisering og flere embetsdommere i domstolene. Det foreslås videre 50 mill. kroner til økt bemanning og bedre innhold og oppfølging i kriminalomsorgen og 30 mill. kroner til økt kapasitet i påtalemyndigheten.

I Hurdalsplattformen er det mål om å redusere maksimalprisen i barnehagen til prisnivået fra barnehageforliket. Formålet er å øke deltakelsen i barnehagen. Lavere maksimalpris vil gi mange familier med barn bedre økonomi og gjøre barnehagen mer tilgjengelig. Regjeringen følger opp Hurdalsplattformen og foreslår at maksimalprisen i barnehage reduseres til 3 050 kroner fra 1. august 2022. Prisen reduseres dermed med 265 kroner per måned sammenlignet med forslaget om maksimalpris fra 1. januar 2022 i Gul bok. Regjeringen foreslår at kommunene kompenseres for dette gjennom en økning i rammetilskuddet på 314,9 mill. kroner i 2022.

Regjeringen foreslår 100 mill. kroner til å styrke det statlige institusjonstilbudet i barnevernet for å gjøre institusjonene bedre i stand til å ta ansvar for barna med de største og mest sammensatte behovene. Forslaget vil også kunne legge til rette for mer bruk av ideelle aktører og redusere behovet for enkeltkjøp fra kommersielle.

Inndekninger

Bistandsbudsjettet reduseres med 750 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Gul bok. Bistandsbudsjettet foreslås likevel økt med 3 mrd. kroner fra saldert budsjett 2021 og utgjør 1 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt for 2022. Det er etablert praksis at bevilgninger som kan rapporteres som bistand etter regelverket til OECDs utviklingskomité, dekkes innenfor et bistandsbudsjett på 1 pst. av anslått BNI.

Regjeringen foreslår å redusere Statsbyggs reguleringsfond med 500 mill. kroner. Forslaget tar reguleringsfondet ned til om lag 1 pst. av Statsbyggs balanse.

Regjeringen foreslår å avvikle prøveprosjektet med fritidskort fra 1. juli. Dette gir en innsparing på om lag 300 mill. kroner. Regjeringen foreslår samtidig å øke bevilgningen til tilskuddsordningen for å inkludere barn

og unge med 50 mill. kroner, som er et mer treffsikkert tiltak for å redusere de økonomiske barrierene for deltakelse i fritidsaktiviteter. Det foreslås også å utvide ordningen slik at kommuner kan søke om tilskudd til å dekke deltakeravgifter til fritidsaktiviteter for barn og unge. Ordningen vil da også kunne dekke tilskudd til kommunale tiltak med samme formål som fritidskortet.

Regjeringen foreslår en engangsreduksjon på 250 mill. kroner i tilskuddet til Nasjonalmuseet. Forsinkelse i ferdigstillingen av nybygget for Nasjonalmuseet på Vestbanen har medført en faseforskyvning av museets planlagte aktiviteter frem mot åpningen av museet og gitt en utilsiktet økning av museets egenkapital.

Private barnehager har lavere utgifter til pensjon enn de blir kompensert for gjennom offentlige tilskudd. Regjeringen foreslår å nedjustere pensjonstilskuddet til private barnehager til 10 pst. av lønnsutgiftene i kommunale barnehager med virkning fra 1. januar 2022. Justeringen påvirker ikke pensjonen til de ansatte i private barnehager, men innebærer at pensjonstilskuddet samsvarer bedre med de faktiske pensjonsutgiftene private barnehager har. Enkeltstående barnehager får noe bedre tid til å tilpasse seg, ved at endringen fases inn over tre år. Private barnehager som har inngått pensjonsavtale før 1. januar 2019, kan også få dekket høyere pensjonsutgifter, oppad begrenset til kommunens egne pensjonsutgifter. Forslaget innebærer en reduksjon på én prosentenhet fra forslaget i Gul bok og gir en innsparing på 168,9 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til mindre investeringstiltak på riksveier med 270 mill. kroner. Mindre investeringstiltak er tiltak med kostnadsanslag under 1 mrd. kroner.

Kontantstøtten kan i dag ytes til og med måneden barnet fyller 23 måneder, eller til og med måneden barnet begynner i barnehage. Foreldre kan dermed motta et offentlig subsidiert barnehagetilbud og kontantstøtte i samme måned for samme barn. Regjeringen foreslår at ordningen med kontantstøtte legges om slik at det fra 1. august 2022 ikke ytes kontantstøtte den måneden barnet begynner i barnehage.

Regjeringen vil redusere statlige virksomheters kjøp av tjenester fra kommunikasjonsbransjen. Det foreslås innsparinger på til sammen 40 mill. kroner begrunnet med redusert konsulentbruk.

Regjeringen foreslår å redusere kapitalen til Nysnø Klimainvesteringer AS med 400 mill. kroner, hvorav 140 mill. kroner er risikokapital. Det foreslås fremdeles å bevilge 500 mill. kroner i ny investeringskapital til selskapet i 2022, som sammen med midler fra tidligere år vil gi rom for nyinvesteringer.

Bygging av Stad skipstunnel er forsinket og kan ikke starte opp i 2022 som planlagt. Utsatt byggestart gir reduserte utgifter på 365 mill. kroner i 2022 sammenlignet med Gul bok. Bevilgningen foreslås redusert tilsvarende.

Skatt og avgift

I 2022 prioriterer regjeringen de store, enkle tiltakene som angir retningen for en ny skatte- og avgiftspolitik og lar seg gjennomføre innenfor rammene av et tilleggsnummer. Regjeringen setter med forslagene for 2022 en ny kurs i skatte- og avgiftspolitikken. Regjeringens forslag til skatteregler for 2022 ivaretar samlet sett både hensynet til sterkere omfordeling og hensynet til arbeidsinsentiver.

To av tre skattytere får lavere skatt. 20 pst. av skattyterne får om lag uendret skatt, mens 13 pst. får økt skatt. Blant de som får økt skatt, er gjennomsnittlig skjerpelse om lag 12 300 kroner. Denne gruppen har om lag 1 mill. kroner i gjennomsnittlig bruttoinntekt. Vanlige folk, de som ikke betaler skatt på utbytte og formue, får 3,2 mrd. kroner mindre i skatt og avgift med regjeringens forslag.

Det samlede avgiftsnivået reduseres med 2,3 mrd. kroner bokført i 2022 sammenlignet med regjeringen Solbergs forslag.

Samlet sett foreslår regjeringen å øke skatter og avgifter med 6,0 mrd. kroner påløpt og 4,6 mrd. kroner bokført i 2022. Sammenlignet med regjeringen Solbergs forslag i Prop. 1 LS (2021–2022) økes skatter og avgifter med 6,6 mrd. kroner påløpt og 4,8 mrd. kroner bokført i 2022.

Skatten på utbytte foreslås skjerpet ved å øke oppjusteringsfaktoren slik at marginalskatten inkludert selskapsskatt øker fra 46,7 til 49,5 pst. Det reduserer forskjellen mellom skatt på lønn og utbytte og demper insentivet til å ta ut reell arbeidsavkastning som utbytte. Trygdeavgiften på lønn og næringsinntekt reduseres slik at lettelsene slår inn på lavere nivåer enn i regjeringen Solbergs forslag i Prop. 1 LS (2021–2022) om redusert trinnskatt. I tillegg styrkes lettelsene på lave inntektsnivåer gjennom økt personfradrag, mens justering i trinnskatten motvirker lettelsene på høye inntektsnivåer. Økt reisefradrag og fagforeningsfradrag gir størst lettelse til pendlere og organiserte med vanlige inntekter.

Samlet gir endringene i inntektsskatten en fordeling av lettelser og skjerpelser som er i tråd med Hurdalsplattformens mål om å redusere inntektsskatten for de med inntekter under 750 000 kroner og øke skatten for andre. Regjeringen foreslår samtidig å trekke regjeringen Solbergs forslag om et jobbfradrag for unge. Jobbfradraget er et dyrt tiltak, og den samlede virkningen på arbeidstilbudet er usikker. Flertallet av instanser som hadde merknader da forslaget var på høring, var kritiske, herunder LO og NHO. Sysselsettingsutvalget anbefalte heller ikke dette tiltaket. Regjeringen vil heller se bredere på hvordan arbeidsmarkedspolitikken kan bidra til å få flere inn i arbeidslivet.

I Hurdalsplattformen fremgår det at regjeringen vil se på opsjonsbeskatningen med mål om at flere ansatte skal kunne ta del i verdiskapingen i oppstarts- og vekstbedrifter. I lys av dette opprettholder regjeringen forslaget om å innføre en ny opsjonsskatteordning for selskap

i oppstarts- og vekstfasen. Denne ordningen er mer målrettet enn ordningen for skattefri fordel ved ansattes kjøp av rabatterte aksjer i egen bedrift, som foreslås opphevet i sin helhet.

Vi tar et stort skritt for å gjøre formuesskatten mer rettferdig. Formue gir skatteevne, og formuesskatten supplerer beskatningen av inntekt fra kapital, som er lavere enn for arbeidsinntekter. Personer med høye formuer skal betale mer i skatt. Regjeringen foreslår at satsen i formuesskatten i 2022 økes med 0,1 prosentenheter til 0,95 pst., samtidig som formuesskattegrunnlaget utvides og bunnfradraget økes.

Regjeringen vil øke avgiftene på ikke-kvotepfiktige utslipp av klimagasser til om lag 2 000 2020-kroner per tonn CO₂ i 2030. Regjeringen opprettholder forslaget om å øke avgiftene på ikke-kvotepfiktige utslipp med 28 pst. ut over prisjustering. Avgifter er et effektivt virkemiddel for å oppnå utslippsreduksjoner og i tråd med prinsippet om at forurenser betaler. Samtidig vil vi arbeide for en klimaomstilling som er både sosialt og geografisk rettferdig. Derfor foreslår regjeringen å kompensere bilistene ved å redusere veibruksavgiften med om lag 65 pst. av økningen i CO₂-avgiften. Avgiften for biodrivstoff reduseres ned til nivået for fossil diesel, målt etter energiinnhold. Samtidig videreføres forslaget fra regjeringen Solberg om å redusere trafikksikringsavgiften. Regjeringen foreslår også å redusere elavgiften mer enn i regjeringen Solbergs forslag.

Regjeringen Solberg foreslo en pakke med endringer i bilavgiftene for å bremse fallet i inntekter fra bilavgiftene og samtidig styrke insentivene til å kjøpe elbiler. Pakken omfatter økning av satsene i CO₂-komponenten i engangsgiftene for personbiler og innstramming av særfordelen for ladbare hybridbiler i engangsgiften. Videre er det foreslått å avvike fritaket for elbiler i omregistreringsavgiften og innføre full sats for elbiler i trafikksikringsavgiften. Pakken med avgiftsendringer er balansert ved at den bremser nedgangen i inntekter samtidig som insentivene til å kjøpe elbiler styrkes. Regjeringen foreslår at den videreføres. Vi vil fremover fortsatt gjøre det attraktivt å velge lav- og nullutslippskjøretøy med mål om at 100 pst. av nye personbiler er fossilfrie innen utgangen av 2025, og bidra til at nullutslippskjøretøy opprettholder sin konkurransefordel mot bensin- og dieselskjøretøy.

Det vises til Prop. 1 LS Tillegg 1 (2021–2022) Endring av Prop. 1 LS (2021–2022) Skatter, avgifter og toll 2022 for en nærmere omtale av forslagene.

3.1.2 KOMITEENS MERKNADER

3.1.2.1 Merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringens for-

slag til statsbudsjett for 2022 og til egen merknad under underkapittel 2.1.2.1.

3.1.2.2 Merknader fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2022, Prop. 1 S (2021–2022), var et budsjett for vekst, omstilling og bedre inkludering. Ut over pandemirelaterte tiltak var regjeringen Solbergs hovedprioriteringer å legge til rette for flere nye jobber i private bedrifter, hjelpe de som fortsatt er rammet av krisen, bidra til at folk og bedrifter har kompetansen de trenger, og sette fart på omstillingen mot et grønnere og mer digitalisert samfunn.

Den nye regjeringen sammensatt av Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslår i Prop. 1 Tillegg 1 S (2021–2022) å reversere eller gjøre om på flere av regjeringen Solbergs satsinger. Disse medlemmer merker seg at regjeringen Støre blant annet foreslår å øke skattenivået for både personer og bedrifter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg gjennom åtte år har investert tungt i vekstfremmende tiltak og styrket insentivene til arbeid og verdiskaping, i tillegg til å gi norske folk og bedrifter om lag 38 mrd. kroner lavere skatter og avgifter sammenlignet med 2013.

Disse medlemmer mener at regjeringen Støre i sitt forslag til statsbudsjett for 2022 smører for tynt utover. Norge trenger en regjering som tar tak i de store utfordringene som samfunnet står overfor – som får flere inn i jobb, bidrar til gode oppvekstvilkår for barn, får flere elever til å fullføre skolen, reduserer helsekøene og kutter klimagassutslipp. Disse medlemmer mener at regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2022 var mer i tråd med dette.

3.1.2.3 Merknader fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at på vei ut av pandemien står vi nå i en situasjon med sterkt økende priser på energi, drivstoff og mat, noe som først og fremst vil ramme vanlige folk. Dette skjer samtidig som staten tjener store penger på høy oljepris, og både staten og kommuner tjener godt på de svært høye strømprisene.

Krisepakke for folk flest

Disse medlemmer mener at denne rikdommen bør deles med vanlige folk ved at staten tar seg litt mindre betalt gjennom lavere særavgifter og merverdiavgift, slik at folk får en enklere hverdag. Disse medlemmer vil prioritere det viktigste først, og ønsker derfor en krisepakke som hjelper folk med å komme seg gjennom en vinter med stadig økende priser på nødvendige basisvarer.

Disse medlemmer foreslår som et umiddelbart kortsiktig tiltak å midlertidig fjerne elavgiften, men også å fjerne merverdiavgift på strømforbruk for private husholdninger. Med et gjennomsnittsforkbruk av strøm vil dette grepet kunne gi en besparelse for en familie tilsvarende omtrent 11 326 kroner i året, eller 943 kroner per måned.

	FrPs forslag
Fjerner elavgiften (forbrukeravgift)	-3 338
Fjerner merverdiavgift på elavgift	-834
Merverdiavgift	-7 154
Totalt	-11 326

Regnestykket er basert på et gjennomsnittlig strømforbruk på 20 000 kWh og en strømpris på 1,09 kroner per kWh.

På lengre sikt ønsker disse medlemmer andre grep som treffer bedre de som har dårligst råd. Derfor foreslår disse medlemmer at regjeringen før neste vinter bør vurdere andre tiltak som vil være mer målrettede. Et slikt forslag kan være å fjerne elavgift og merverdiavgift for forbruk under 20 000 kWh, som i dag regnes som gjennomsnittsforkbruk. Det betyr at de som har minst forbruk, skjermes for avgifter.

Disse medlemmer antar at matvareprisene kommer til å øke og grensehandelen bli større. Disse medlemmer foreslår flere tiltak som vil redusere grensehandelen og motvirke økte matvarepriser.

Disse medlemmer mener det kan være fornuftig å kutte matmomsen fra 15 pst. til 12 pst. samt også vurdere å redusere serveringsmomsen til 12 pst. Disse medlemmer forutsetter at avgiftsreduksjonene skal komme forbrukeren til gode.

Denne høsten har det vært bensinpriser på over 20 kroner literen flere steder i landet. Dette rammer alle som er avhengig av bilen, og særlig folk i distriktene med lange avstander.

Mens regjeringen øker avgiftene på drivstoff, mener disse medlemmer at den høye drivstoffprisen skal ned. Disse medlemmer vil redusere veibruksavgiften til 1 krone per liter. For bensin vil dette bety en avgiftsreduksjon inkludert moms på ca. 5 kroner per liter. Dette forslaget vil bidra til at bensinprisen nærmer seg det mer normale nivået den var på i perioden før den store oljeprisøkningen.

Lavere skatter og avgifter for folk flest

Disse medlemmer mener at folk må få beholde mer av sin egen inntekt. Disse medlemmer prioriterer derfor å sette ned skatter og avgifter, slik at folk flest kan sikre velferd for seg og sin familie. Disse medlemmer vil gi folk valgfrihet til å prioritere pengene etter egne behov. Staten skal ikke prioritere for deg.

Disse medlemmer foreslår derfor å øke personfradraget som kommer alle skattebetalere til gode. Dette vil gi en skattelette på omtrent 2 600 kroner for en person som tjener fra 450 000 kroner i året.

Disse medlemmer foreslår også å øke frikortgrensen betydelig fra dagens nivå til 100 000 kroner.

Disse medlemmer mener at flere skal få mulighet til å greie seg på egen inntekt i stedet for å være avhengig av offentlige støtteordninger. Det skal lønne seg å jobbe.

Kutter avgifter på grensehandelsvarer

Fremskrittspartiet mener mer av norsk handel bør foregå i Norge og ikke i Sverige. Mer handel i Norge skaper verdier og arbeidsplasser. Derfor vil disse medlemmer redusere avgifter, særlig på alkohol og snus, og bringe dem ned på nivå med Sverige.

Disse medlemmer starter med å redusere alkoholavgiftene betydelig for 2022 og ned på nivå med Sverige i løpet av to år. Fremskrittspartiet vil også fjerne særnorske avgifter som emballasjeavgiften, som bidrar til at brusbokser og flasker er betydelig dyrere i Norge enn i Sverige, og avvikler denne i forslaget til statsbudsjett for 2022.

Lavere bilavgifter

Bilavgiftene i Norge er altfor høye. Bilen er vårt viktigste og mest fleksible transportmiddel og står for mer enn 80 pst. av persontrafikken. Disse medlemmer vil derfor prioritere å senke avgiftene på bil og drivstoff, slik at det blir billigere både å kjøpe og bruke bil for vanlige folk.

Regjeringen legger derimot opp til å straffe norske bilister med en milliardregning gjennom økt engangsavgift og CO₂-avgift som vil øke drivstoffprisene. Spesielt dramatisk er avgiftsøkningen som rammer ladbare hybridbiler. Dette kan gjøre flere enkeltmodeller inntil 80 000 kroner dyrere.

Nye biler er tryggere og har mye lavere utslipp enn gamle biler. Disse medlemmer vil redusere avgiftene for å stimulere til å bytte ut bilparken raskere. Det er bra for både trafikksikkerheten og klimaet.

Disse medlemmer vil halvere vektavgiften, noe som vil gjøre større familiebler langt rimeligere og gjøre det mulig for langt flere å kjøpe ny bil.

Fremskrittspartiet vil avvikle engangsavgiften på biler og starter med å redusere og avvikle vektkomponenten over to år. Disse medlemmer reverserer regjeringens angrep på de ladbare hybridbilene for å sikre forutsigbarhet både for de som vil kjøpe bil, og de som selger biler.

Disse medlemmer mener at MC er et praktisk transportalternativ som bør være tilgjengelig for flere, og ønsker derfor å stimulere til økt bruk av MC. Det fører

til mindre kø på veiene, lavere utslipp og redusert behov for parkeringsplasser.

Lavere engangsavgift gjennom å avvikle volumkomponenten gjør at mange nye MC-er får redusert pris til beste for forbrukerne. Lavere priser gjør at flere kan få realisert drømmen om en ny MC.

Disse medlemmer vil også gjøre bilbruken billigere. I forslaget til krisepakke foreslås en betydelig reduksjon i drivstoffavgiftene gjennom redusert veibruksavgift. I tillegg foreslås å stoppe regjeringens økning i CO₂-avgiften.

Disse medlemmer mener at alle skal ha mulighet til å velge bilen til sin dagligtransport, og da må avgiftene ned og bompengene bort. Disse medlemmer foreslår å avvikle alle bomprosjekter og fjerne bompenggjelden gjennom bruk av Infrastrukturfondet.

Fremskrittspartiet fikk flertall for å fjerne flypassasjeravgiften i 2021. Nå foreslår regjeringen å gjeninnføre den. Disse medlemmer ønsker å fjerne avgiften permanent.

Lavere skatt på verdiskaping

Disse medlemmer er opptatt av å trygge arbeidsplasser og legge forholdene til rette for å skape nye arbeidsplasser i Norge. Formuesskatten er en særnorsk avgift som gir en fordel for utenlandske eiere.

Skatten må betales uansett om bedrifter går med overskudd eller underskudd, og i mange bedrifter består verdiene av maskiner, kjettinger, båter og utstyr.

Disse medlemmer mener dette er en skatt som tar verdier fra distrikter der det er mye verdiskaping, og sender pengene inn til byråkratiet i Oslo, som deler de samme pengene ut til andre utvalgte bedrifter.

Disse medlemmer foreslår derfor å reversere regjeringens skatteøkninger på verdier og fremmer samtidig forslag om å øke bunnfradraget til 2 mill. kroner, som vil komme mange til gode.

Vil beholde taxfree

Disse medlemmer ønsker at folk skal beholde valgfriheten når de reiser, og sier nei til regjeringens forslag om å ta vekk muligheten til å veksle inn tobakk med to flasker ekstra vin i taxfreekvoten.

Disse medlemmer sier også nei til regjeringens forslag om å øke tobakksavgiftene.

Reversering av skatte- og avgiftsøkninger

Disse medlemmer foreslår å reversere en rekke av de mange skatte- og avgiftsøkningene som Arbeiderpartiet og Senterpartiet har foreslått i neste års statsbudsjett.

Disse medlemmer sier tydelig nei til regjeringens forslag om å øke CO₂-avgiften, som blant annet vil føre til dyrere drivstoff. Disse medlemmer sier også nei til forslaget om å øke CO₂-komponenten i engangsavgiften på bil.

Disse medlemmer avviser forslaget om å innføre en ny skatt på dyre boliger. Disse medlemmer anser dette som et første skritt på å innføre skatt på alle boliger, og sier derfor nei til forslaget. Disse medlemmer vil heller ikke øke formuesskatten.

Disse medlemmer går imot forslaget om å øke fagforeningsfradraget og foreslår heller å øke personfradraget, som kommer alle til gode, ikke bare medlemmer av fagforeninger.

Disse medlemmer går imot regjeringens forslag om å fjerne momsfrirket for alternativ behandling. Disse medlemmer avviser også regjeringens forslag om å halvere skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner.

Endret skatt for lønnsinntekter

Inntekt (kr)	Mindre skatt med FrP sammenlignet med 2021 (kroner)	Mindre skatt med FrP sammenlignet med A–Sp (kroner)
100 000	-8 113	-8 013
300 000	-3 814	-2 585
400 000	-3 914	-2 585
500 000	-4 014	-2 585
600 000	-4 114	-2 585
750 000	-2 368	-2 585
1 000 000	-2 368	-2 585
1 200 000	-2 368	-2 585

Tabellen viser at skattelettelsene er størst for folk med vanlige inntekter. En person som tjener 500 000 kroner, vil få redusert inntektsskatten med om lag 4 000 kroner med Fremskrittspartiets opplegg.

Folk med skattepliktig formue vil få redusert formuesskatt med Fremskrittspartiets forslag om økt bunnfradrag. Fremskrittspartiet sier i tillegg nei til økt skatt på dyre boliger og nei til økt formuesskattesats og regjeringens spark til alle som sparer i aksjer.

Regjeringens skjerpelser for nedbetalte hjem og hytter og inntekter fra aksjesparing fremgår ikke av tabellen. Fremskrittspartiet foreslår dessuten å øke bunnfradraget i formuesskatten til 2 mill. kroner per person, dvs. 4 mill. kroner for et samboerpar. Satsen skal holdes på 0,85 pst., og verdsettelsene skal ikke økes slik regjeringen foreslår.

Disse medlemmer foreslår også å øke foreldrefradraget for barn 2 fra 15 000 kroner til 25 000 kroner, noe som betyr en skattelettelse på 2 200 kroner.

Dynamiske effekter

Disse medlemmer mener det er betydelige dynamiske effekter av skatte- og avgiftslettelser. I Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett legges til grunn forsiktige 10 pst. dynamiske effekter av partiets skatte- og avgiftslettelser.

Virkninger av Fremskrittspartiets skatteopplegg

Sammenlignet med regjeringens opplegg foreslår Fremskrittspartiet å øke personfradraget fra 58 250 kroner til 70 000 kroner. Det gir en isolert skattelettelse på 2 585 kroner sammenlignet med regjeringens opplegg og gjelder for alle inntektsgrupper. Tabellen viser skattelettelse for en gitt inntekt sammenlignet både med 2021 og regjeringens skatteopplegg for arbeidsinntekt.

Fremskrittspartiet foreslår også å øke frikortgrensen fra 60 000 kroner til 100 000 kroner, slik at for eksempel studenter kan jobbe mer uten å betale skatt. Sammenlignet med 2021 betyr det en skattelettelse på 8 113 kroner om man tjener inntil maks frikortgrense.

Fremskrittspartiet reduserer byråkrati og bruk av penger over offentlige budsjetter på flere områder, herunder klima, innvandring og bistand. Fremskrittspartiet legger til grunn økt utbytte fra Statkraft og Argentum, og disse medlemmer foreslår å avvikle klimainvesteringsfondet Nysnø.

Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond Norge) er et betydelig fond i Norge som har hatt sterk vekst. Det er bekymring for fondets dominerende stilling og til vurdering hva slags rolle fondet skal ha for fremtiden. Tradisjonelt legges avkastningen til fondets kapital, men for 2022 foreslår Fremskrittspartiet å ta et betydelig utbytte fra fondet og gjennom dette bidra til at fondets kapitalvekst blir mindre.

Bedre helsetjenester for vanlige folk

For folk flest er god helse og et godt behandlingstilbud når helsen svikter, blant det viktigste i livet. Disse medlemmer vil ha en sterk satsing på helse. Syke og eldre skal få den hjelpen de har behov for, og enkeltmennesket skal stå i sentrum for tilbudet.

Disse medlemmer prioriterer å få ned helsekøene, at pasienter skal få den medisinen de trenger, at antall døgnplasser i psykiatrien må økes, og at hjelp til pleietrengende eldre skal bli en statlig rettighet. Disse medlemmer vil også ha et helseløft for å sikre at vi har nok kompetente ansatte i helsevesenet.

Kortere helsekøer

Norge har et helsevesen i verdenstoppen, men det gjenstår store utfordringer. Helsekøene har vokst under koronapandemien. I september sto 228 000 personer i kø for å få behandling eller utredning.

For å fjerne helsekøene vil disse medlemmer øke sykehusenes budsjett for 2022 med 3,2 mrd. kroner. Disse medlemmer vil øremerke 1 mrd. kroner til å kjøpe flere tjenester fra de private sykehusene, som har ledig kapasitet.

Disse medlemmer mener vanlige folk ikke skal måtte vente på behandling eller utredning.

Flere akutt plasser

Disse medlemmer mener at intensivkapasiteten er altfor lav. Dette fører til at det må innføres restriksjoner for å unngå at helsevesenet kollapser. Disse medlemmer vil derfor bevilge 500 mill. kroner til flere akutt plasser, slik at Norge i større grad skal klare å håndtere pandemier og andre helsekriser i fremtiden, uten å måtte stenge ned samfunnet.

Mindre byråkrati

Organiseringen av sykehusene er ineffektiv og byråkratisk. For å redusere sløseri og effektivisere driften vil Fremskrittspartiet legge ned de regionale helseforetakene og fordele oppgavene deres mellom en nasjonal styringsenhet og de lokale helseforetakene.

Disse medlemmer vil ha en ny finansieringsmodell for sykehus, der store sykehusinvesteringer behandles av Stortinget og finansieres over statsbudsjettet på samme måte som andre statlige utbygginger. Slik unngår vi at sykehus må redusere byggeprosjekter og tilbudet til pasienter for å spare.

Disse medlemmer foreslår at det opprettes et eget fond til større sykehusinvesteringer. Dette skal komme i tillegg til midlene som allerede er satt av til investeringer i helseforetakene.

Disse medlemmer ønsker å sette av midler til operasjonsstue og fødestue i Alta.

Disse medlemmer setter også av midler til utbedringer av landingsplassene på akutt sykehusene, slik at de nye redningshelikoptrene kan benytte dem.

Styrker psykisk helse

Institusjonstilbudet til psykisk syke har blitt bygget kraftig ned de siste tjue årene. Dette betaler de sykeste prisen for. De får ikke den hjelpen og tryggheten de trenger. Mange ender opp som svingdørspasienter uten å få en behandling som gjør dem friske. Dette utgjør også en stor fare for samfunnet.

Disse medlemmer vil derfor ha en kraftig økning av antallet døgnplasser i psykiatrien. Disse medlemmer foreslår at det settes av 900 mill. kroner til flere døgnplasser i offentlig og privat psykisk helsevern. Disse medlemmer foreslår også at det opprettes en

ny tilskuddsordning for å motvirke langtidseffekter av pandemien for helse, psykisk helse og rus.

Lavere egenandel

Disse medlemmer mener det er usosialt å øke egenandelstaket for frikort, slik regjeringen legger opp til. En av fire nordmenn har i dag frikort. Dette vil særlig ramme de som allerede har lite fra før.

Da Fremskrittspartiet i fjor inngikk avtale om statsbudsjettet, ble forslaget fra regjeringen om å øke egenandelene reversert. Det ga en merkbar besparelse for de som er avhengig av medisiner og behandling, og disse medlemmer vil bevilge tilstrekkelige midler for å beholde dagens egenandelstak.

En milliard til varmere og mer verdig eldreomsorg

Disse medlemmer kjemper for at eldre skal få sykehjemsplass når behovet melder seg. I dag varierer sykehjemstilbudet kraftig fra kommune til kommune, både i omfang og kvalitet. Fremskrittspartiet ønsker derfor å flytte finansieringen av helse- og omsorgstjenestene bort fra kommunen og over til staten, samtidig som disse medlemmer ønsker å innføre fritt valg av sykehjem, slik at man kan velge det tilbudet man selv ønsker.

En viktig verdi for Fremskrittspartiet er at man skal leve hele livet. Alle eldre fortjener en varm og verdig alderdom med en eldreomsorg i verdensklasse, uavhengig av hvor man bor i landet. Disse medlemmer vil derfor sette av 1 mrd. kroner for å styrke eldreomsorgen.

Det er behov for flere sykehjemsplasser. Disse medlemmer foreslår å styrke tilskuddsordningen for sykehjem og heldøgns omsorgsboliger. Eldre er hardt rammet av koronapandemien, og midlene til å bekjempe ensomhet blant eldre må i stor grad videreføres de neste årene. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge ekstra midler til å bekjempe ensomhet og isolasjon blant eldre.

Løft for sykepleiere og helsefagarbeidere

Mangelen på helsepersonell i Norge er en varslet krise. Vi er allerede for avhengige av utenlandsk arbeidskraft i helsevesenet. Utfordringene vil øke med årene dersom det ikke tas grep nå.

Disse medlemmer vil ha en ha treårig opptrappingsplan med et utdannings- og lønnsloft for sykepleiere og helsefagarbeidere. Dette innebærer at alle sykepleiere og helsefagarbeidere i offentlig sektor skal få et lønnsloft på tre prosentpoeng ut over ordinær lønnsvekst neste år.

I tillegg må antallet studieplasser for helseutdanning økes kraftig. For neste år foreslår disse medlemmer å øke antallet studieplasser innen medisin med 250, og med 2 500 innen sykepleie.

Kjøper flere medisiner

Norge er en sinke med å ta i bruk nye medisiner for norske pasienter. Syke dør fordi de ikke har tilgang på medisiner som kunne reddet livene deres. Mange lever med store smerter helt unødvendig. Disse medlemmer foreslår å bruke 500 mill. kroner ekstra som skal øremerkes kjøp av nye legemidler til pasienter med sjeldne diagnoser. I tillegg vil disse medlemmer bruke 100 mill. kroner på gentesting som metode i kreftdiagnostikk og behandling.

Styrker beredskapen

Norge er nesten helt avhengig av import av viktige legemidler. Det gjør oss sårbare. Disse medlemmer vil at regjeringen skal inngå kontrakter om legemidler med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske, for å sikre norsk beredskapsproduksjon av viktige legemidler. I tillegg setter disse medlemmer av midler til forhåndskjøpsavtaler med private aktører for å etablere norsk produksjon av vaksiner.

Olje er vår viktigste næring

Oljenæringen skaper vekst, velferd og arbeidsplasser i hele landet. Fremskrittspartiet vil videreutvikle Norge som en energinasjon ved å tilrettelegge for arbeid og verdiskaping. Norge har store naturressurser, sterke bedrifter med mye kompetanse og erfaring, avanserte teknologimiljøer og mye kapital.

Disse medlemmer fører en politikk som stimulerer til bedre høsting av energiressursene samt styrket satsing på forskning og utvikling av energiproduksjon og forbruk. Disse medlemmer jobber for en ansvarlig og økonomisk bærekraftig energi- og klimapolitikk. I tillegg er det viktig for Fremskrittspartiet å kutte kostnader og byråkrati gjennom effektivisering av forvaltningen, slik at vi får en enklere hverdag for både folk flest og næringsliv.

Økt satsing på olje og gass

Petroleumsnæringen er svært viktig for norsk økonomi og velstand. Disse medlemmer vil derfor at det skal satses videre på kartlegging og leting i olje- og gassektoren. I tillegg ønsker disse medlemmer å legge til rette for økt satsing på forskning og utvikling i sektoren. Fremskrittspartiet vil sikre stabile og langsiktige rammevilkår for olje- og gassnæringen og stimulere til fortsatt verdiskaping, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen.

Fremskrittspartiet støtter ikke kostbar symbolpolitikk som kun flytter utslipp til andre steder i verden.

Disse medlemmer vil kartlegge forekomster av mineraler på norsk sokkel for å sikre muligheten for etterspurte råvarer og fremtidige inntekter til Norge. Fremskrittspartiet støtter ikke CCS-prosjektet Langskip, der staten tar nesten all risikoen og velter regningen over på skattebetalerne.

En klimapolitikk som virker

Disse medlemmer vil ha en effektiv, økonomisk klimapolitikk som virker. Disse medlemmer vil prioritere kostnadseffektive tiltak, ikke kostbar symbolpolitikk.

Målet er å få redusert de samlede utslippene. Disse medlemmer vil derfor prioritere tiltakene som i et globalt perspektiv gir størst reduksjon i CO₂-utslipp for hver krone investert. Vi må ha en klimapolitikk som bidrar til arbeidsplasser i Norge og gir reelle utslippskutt til en lavest mulig kostnad. Fremskrittspartiet er imot en sterk økning i CO₂-avgiften.

Disse medlemmer ønsker å kjøpe klimakvoter fremfor å betale for dyre symboltiltak. Forurensingen kjenner ingen landegrenser, og en vesentlig del av utslippene i Norge skyldes utslipp fra andre land. Disse medlemmer vil derfor arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser.

Satser på skogen

Disse medlemmer vil redusere tiltak som kjøp av skog for vern eller heller satse på tiltak som skogplanting og gjødsling av skog for å redusere utslipp og øke verdiskapingen i Norge. Politikken bør baseres på aktiv bruk og forvaltning fremfor vern av naturen.

Disse medlemmer vil legge til rette for et teknologinøytralt system der lave utslipp gjennom hele livsløpet belønnes. Eksempler på dette er biogass og hydrogen, som kan bidra til reduserte utslipp i transportsektoren og landbruket.

Norge må rustes bedre for å håndtere klimaendringene, og Fremskrittspartiet vil derfor prioritere flom- og skredsikring. Fremskrittspartiet vil også forsterke arbeidet mot forsøpling på land og i havet.

Fornybar energi

Disse medlemmer vil styrke satsingen på fornybar energi. Vannkraften er vår viktigste og mest fleksible fornybare kilde. Halvparten av produksjonen har nå rundet 50 år og nærmer seg teknisk levealder.

Disse medlemmer ønsker et mer industrivennlig skattesystem for vannkraften for å sikre lønnsomme oppgraderinger og større kraftproduksjon.

Rimelig fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for norsk industri og komme våre innbyggerne til gode. Disse medlemmer vil legge til rette for utvikling av vannkraft. Fremskrittspartiet støtter ikke utbygging av vindkraft med mindre det er lokal tilslutning til prosjektet.

Et godt strømmnett er avgjørende for kraftforsyningen til både private husholdninger og til industrien, og det krever en effektiv organisering av nettselskapene å sikre at forbrukernes og industriens kostnader blir lavest mulig.

Streng innvandringspolitikk og god integrering

Samfunnet er avhengig av en streng innvandringspolitikk og god integrering. Derfor vil Fremskrittspartiet stille tydelige krav til den enkelte om å lære seg norsk og skaffe seg arbeid. Det handler om å verne om de sterke norske verdiene som gjør landet godt å bo i for alle.

Disse medlemmer vil erstatte dagens asylsystem med en ny modell som hjelper dem som trenger det mest. I tillegg vil disse medlemmer slutte å øse ut penger på bistandsprosjekter som ikke fungerer, og heller prioritere hjelp i nærområdene. På den måten kan vi hjelpe mange istedenfor få.

Et nytt asylsystem

Norge og Europa trenger et nytt, mer rettfærdig og humant asylsystem som sikrer beskyttelse og hjelp til et størst mulig antall mennesker. Disse medlemmer vil heller hjelpe tusenvis av mennesker i trygge nærområder enn å hente en liten håndfull til Norge. Den økende migrasjonsutfordringen Norge og verden står overfor, med 82,4 millioner mennesker på flukt, understreker behovet for å handle raskt.

Disse medlemmer vil få på plass et nytt asylsystem. Det skal ikke lenger være mulig å få opphold ved å søke asyl på grensen. De som kommer inn i Norge og leverer en asylsøknad, skal overføres til et asylsenter i nærområdene. På denne måten kan vi unngå at flere mennesker risikerer livet på en farefull reise med menneskesmuglere over havet.

Hjelp i nærområdene

Fremskrittspartiet vil prioritere hjelp i nærområdene og gjøre det mindre attraktivt å søke asyl i Norge, slik at færre mennesker skal risikere livet for å få hjelp.

Norge skal inngå avtaler med trygge tredjeland for å få på plass slike tilbud ved hjelp av bistandspenger. På denne måten vil det i praksis ikke komme asylsøkere til Norge med Fremskrittspartiets modell.

Det vil dermed være store summer å spare på en rekke poster i statsbudsjettet med Fremskrittspartiets politikk. Ikke bare er dette mer forutsigbart og trygt for asylsøkerne, det er også en mer fornuftig bruk av skattebetalernes penger.

Den politikkendringen Fremskrittspartiet legger opp til, vil gi formidable innsparinger de kommende årene. For de samme pengene kan vi hjelpe ufattelig mange flere mennesker i nærområdene. Fremskrittspartiet vil derfor jobbe for et nytt asylsystem i nærområdene, inngå avtaler med trygge tredjeland og forhindre farefulle reiser for asylsøkere.

78 000 kvoteflyktninger har fått asyl i perioden 2010–2019. Dette har pådratt det norske samfunnet livsløpskostnader på over 1 500 mrd. kroner. Denne politikken er ikke bærekraftig og kan ikke fortsette.

Færre kvoteflyktninger

Norge kan ikke ta imot flere flyktninger enn kommunene klarer å ordne bolig, språkopplæring, utdanning og arbeid til. Statistikken viser at integreringen er for dårlig, og derfor foreslår Fremskrittspartiet nå en kraftig reduksjon i antall flyktninger. Vi er nødt til å prioritere ressursene på å integrere dem vi allerede har forpliktet oss til.

Fremskrittspartiets hovedprioritering på innvandringsfeltet i forslaget til statsbudsjett for 2022 er å redusere antall kvoteflyktninger fra de 3 000 som regjeringen planlegger, til 200. Samtidig ønsker vi å styrke Norges bistand til flyktninger i nærområdene. På denne måten bidrar vi både til å hjelpe langt flere mennesker med beskyttelsesbehov og til å redusere presset på det norske samfunnet.

Kvalitet, valgfrihet og verdiskaping

Det er et viktig offentlig ansvar å legge til rette for gode rammevilkår for hele utdanningssektoren, slik at vi får kvalitet, valgfrihet og verdiskaping i alle utdanningsledd, fra barnehage til fagskoler og universitet. Disse medlemmer vil gi folk større valgfrihet i hverdagen, slik at man fritt kan velge mellom offentlige og private tilbud innen barnehage- og utdanningssektoren. Samarbeid mellom offentlige og private er en viktig faktor for å oppnå kvalitet og valgfrihet. Fremskrittspartiet er mest opptatt av kvaliteten på tjenestene, ikke hvem som leverer dem.

Barnehager for folk flest

Disse medlemmer mener det er viktig å sikre de private barnehagene, både små og store, kommersielle og ideelle. Private barnehager sparer skattebetalere for flere mrd. kroner årlig og gir økt kvalitet og valgfrihet. Det er et godt samspill mellom private aktører og det offentlige, der private står for omtrent halvparten av tilbudet nasjonalt.

Disse medlemmer vil fjerne unødvendige byråkratiske reguleringer og sørge for reell likebehandling av private og offentlige barnehager. De private barnehagene må få dekket sine utgifter til pensjoner, bemanningsnorm og andre offentlige pålegg. Disse medlemmer vil derfor reversere det radikale kuttet i pensjonstilskuddet til de private barnehagene som regjeringen legger opp til.

Kvalitet i skolen

Disse medlemmer mener norske barn har krav på å få verdens beste undervisning. I arbeidet med dette må vi bruke verktøyene som finnes for å måle kunnskap.

Nasjonale prøver som PISA, TIMSS og PIRLS er viktige verktøy for forbedring av skolen. Skolen må også være fleksibel og åpen. Den må sørge for opplæring tilpasset den enkelte elev. Her må det være stort rom for

tilpassede, lokale løsninger. Gode tiltak som gir mangfold og kvalitet i sektoren, skal styrkes.

Utdanning til arbeid

For å opprettholde vårt velstandsnivå må vi satse på læring som sikrer verdiskaping for fremtiden. Frihet for enkeltmennesket forutsetter at den enkelte i større grad tar ansvar for seg selv og sine egne handlinger. Da må vi som politikere legge forholdene til rette for reell valgfrihet, slik at folk kan ta fornuftige valg. Elever og studenter må få mulighet til å velge utdanninger som gir dem verdiskapende arbeid.

Disse medlemmer vil understreke behovet for et mer markeds- og verdiskapingsrettet utdanningstilbud.

Mange bedrifter sliter med å få tak i folk med yrkesfaglig kompetanse. Fylkene prioriterer ikke godt nok Arbeidslivets behov må vektlegges høyere enn 15-åringens ønsker når fylkene planlegger videregående opplæring.

En styrking av yrkesfaglinjene er en prioritert oppgave av hensyn til både utstyr og personell. Fremskrittspartiet har satt av betydelige midler i sitt budsjett, blant annet til oppgradering av utstyrsparke på yrkesfagene, til økning av borteboerstipendet og til kompetanseprogrammene innen olje, gass, leverandørindustri og maritim næring.

Disse medlemmer har også tatt flere initiativ som vil sørge for at høyere utdanning dimensjoneres bedre. Fagskolesektoren skal utvides og styrkes, og Fremskrittspartiet foreslår midler til 1 000 ekstra studieplasser i fagskolesektoren.

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler må endres slik at arbeidsmarkedets behov og jobb etter studiet blir en faktor. Finansieringen må stimulere til tettere samarbeid mellom universiteter, høyskoler, fagskoler, regioner, kommuner og næringslivet. Det vil gi flere skoleplasser som gir studentene mulighet til å komme raskt ut i verdiskapende og relevant arbeid.

Disse medlemmer vil ha et betydelig løft innen helseutdanningene og har satt av midler til 250 ekstra studieplasser i medisin og 2 500 ekstra studieplasser innen sykepleie.

Disse medlemmer vil understreke den viktige rollen private skoler har for kvalitet, utvikling og valgfrihet. Private aktører må ha forutsigbare og bærekraftige rammevilkår. Disse medlemmer vil derfor øke kapital- og husleietilskuddet og opprettholde tilskuddene til toppidrettsgymnasene og andre friskoler på 2021-nivå.

En enklere hverdag for norske studenter

Studieplasser er en begrenset ressurs. I Norge er vi så heldige at vi kan tilby verdens beste studiestøtteordninger, gratis studier og et betydelig antall subsidierte stu-

dentboliger. Dette er viktige velferdsgoder som gjør at alle som er kvalifisert til det, kan velge å studere, uavhengig av sin egen og familiens økonomiske bakgrunn. Dette er ordninger Fremskrittspartiet mener det er viktig å beholde.

Fremskrittspartiets budsjettforslag vil gi mer i lomma til den enkelte student. Disse medlemmer ønsker å bruke 262 mill. kroner ekstra på studiestøtte, og målet er å øke støtten til 1,5 G i løpet av fire år. Disse medlemmer ønsker å knytte støtten til grunnbeløpet i folketrygden, slik at den oppjusteres hvert år.

Disse medlemmer ønsker å bygge 225 nye studentboliger mer enn hva regjeringen legger opp til. Vi ønsker også at tilskuddet til studentboliger skal kunne brukes til å pusse opp eldre hybler.

Velferdsgoder må være forbeholdt innbyggerne i Norge. Pengene som studentsamskipnadene får til å bygge studentboliger, kommer fra norske skattebetalere. Disse medlemmer vil derfor pålegge samskipnadene å prioritere norske studenter.

Disse medlemmer mener at Norge og norske utdanningsinstitusjoner skal konkurrere på kvalitet, og vil derfor innføre en studieavgift for utenlandske studenter.

En tryggere hverdag

Disse medlemmer mener at det offentliges viktigste oppgave er å ta vare på tryggheten og sikkerheten til folk flest.

Utviklingen i trusselbildet har blitt mer alvorlig. Vi ser stadig flere skyteepisoder, grov vold og kriminalitet på åpen gate. Trygghet i hverdagen er viktig for den enkeltes livskvalitet. For å oppnå dette må hele justissektoren sees under ett, fra kriminell handling til dom og soning. Fremskrittspartiet foreslår derfor en rekke tiltak for å styrke både politi, rettsvesen, kriminalomsorg og beredskap.

Vil styrke politiet

En forutsetning for å skape en trygg hverdag er at politiet har kapasitet til å følge opp hverdagskriminalitet og til å håndtere store og alvorlige hendelser.

Politiet må sikre at folk føler seg trygge, og hindre at innbyggerne utsettes for kriminalitet.

Disse medlemmer vil også sørge for å styrke beredskapen for å håndtere større hendelser, terror og organisert kriminalitet. Dette betyr at politiet må tilføres tilstrekkelig med midler, slik at vi kan sikre kortere responstid, nok politi i gatene og økt tilstedeværelse i distriktene.

Disse medlemmer foreslår en solid styrking av politiet. Dette er helt nødvendig for å sette politiet i stand til å utøve sitt viktige samfunnsoppdrag på en forsvarlig måte. Disse medlemmer setter blant annet

av midler til å sikre døgnbemanning hele året ved Politiets beredskapssenter.

Kamp mot gjengkriminalitet

De siste årene har vi opplevd en betydelig økning i ungdoms- og gjengkriminalitet, både i hovedstaden og andre steder i landet.

Barn ned i 13-årsalderen begår alvorlige kriminelle handlinger. Disse medlemmer mener det kreves umiddelbar handling for å stanse denne utviklingen. Disse medlemmer foreslår derfor 75 mill. kroner til å bekjempe ungdoms- og gjengkriminalitet.

Disse medlemmer vil prioritere innsats mot ungdoms- og gjengkriminalitet, særlig i Oslo, Sandvika og på Romerike. Den utviklingen som har vært på dette området, krever en rask og kraftfull reaksjon fra samfunnet for å bekjempe problemet før det eskaleres ytterligere.

Samtidig må politiet gis bedre verktøy for å stanse utviklingen, slik vi har fremmet forslag om i Stortinget. Dette er avgjørende for å bryte kriminelle løpebaner i ung alder og for å sikre at flere barn og unge får de beste forutsetninger for gode liv.

Effektive og moderne domstoler

Utviklingen i kriminalitets- og trusselbildet påvirker ikke bare politiet, men også landets domstoler.

Utbruddet av covid-19 har ført til økt etterslep og økte restanser. Domstolene har dermed behov for økte ressurser for å ta unna saksmengdene og gjennomføre effektiv behandling av saker. Disse medlemmer foreslår derfor å øke midlene til domstolene.

Digitale løsninger er helt avgjørende for å kunne behandle flere saker raskere og rettferdig. Derfor setter disse medlemmer av penger til å utvide bruken av lyd- og bildeopptak i rettsalene, slik at digitaliseringsprosessen Fremskrittspartiet satte i gang da partiet var i regjering, kan fortsette. Disse medlemmer foreslår også å øke bevilgningene til sikkerhetskontroll ved de største rettsbygningene i landet.

En kriminalomsorg uten soningskø

Når flere kriminelle handlinger avdekkes, etterforskes og pådømmes, påvirker også dette kapasiteten i kriminalomsorgen. Da Fremskrittspartiet satt i regjering, ble soningskøen avvirket. Nå ser vi dessverre at soningskøene igjen er på et alarmerende høyt nivå. Nå må kriminalomsorgen styrkes, slik at soningskøen igjen kan fjernes.

Disse medlemmer foreslår derfor at kriminalomsorgen tilføres ytterligere 35 mill. kroner. Dette vil bidra til å ta unna soningskøen, hindre at kriminelle går fri, og styrke sikkerheten for ansatte i norske fengsler. Personer som er dømt for alvorlig kriminalitet, skal ikke stå i soningskø, men holdes fengslet.

Helhetlig beredskap

Utbruddet av covid-19 har vist oss hvor viktig det er å bygge en helhetlig beredskap. Samtidig har vi sett hvordan Sivilforsvaret spiller en nøkkelrolle i små og store kriser. Sivilforsvaret har imidlertid stort behov for tilføring av ytterligere ressurser, både for å styrke bemanningen og til å erstatte foreldet utstyr og materiell. Disse medlemmer anerkjenner den viktige rollen Sivilforsvaret spiller for å trygge vår nasjonale beredskap, og foreslår derfor å styrke Sivilforsvaret betydelig i 2022.

Flere private, verdiskapende arbeidsplasser i hele landet

Disse medlemmer vil legge til rette for flere private, verdiskapende arbeidsplasser i hele landet. Fremskrittspartiets næringspolitikk tar utgangspunkt i at jo friere marked og jo mindre politisk innblanding i næringslivet man har, jo mer nyskaping og initiativ får man.

Disse medlemmer vil kutte skatter og avgifter og redusere krav, reguleringer og byråkrati. Små og mellomstore bedrifter er ryggraden i norsk økonomi. De skaper verdier i lokalsamfunnene, leverer viktige tjenester til store bedrifter, sikrer levedyktige lokalsamfunn og er med på å skape nye arbeidsplasser.

Alt papirarbeidet utgjør en uforholdsmessig stor byrde for mange bedrifter. Fremskrittspartiet vil derfor be om en stortingsmelding som skal gjennomgå vilkårene for små og mellomstore bedrifter.

Det statlige virkemiddelapparatet må gjennomgås, avbyråkratiseres og forenkles. Det bør brukes på en måte som sikrer gode ideer og produkter likeverdig støtte og finansiering, uavhengig av hvor i landet og i hvilken bransje de skapes.

Satser på mineralnæringen

Norge er rikt på mineraler. Undersøkelser viser at Norge har flere mineraler som er helt nødvendig for å produsere batterier, elbiler og andre produkter som trengs i det grønne skiftet.

Dette er en unik mulighet for Norge til å skape en ny stor industri med store verdier og mange nye arbeidsplasser. Utvikling av mineralnæringen er derfor en prioritet for Fremskrittspartiet. Men næringen hemmes av mye byråkrati, saksbehandlingskø og høy risiko.

Derfor vil disse medlemmer øke kartleggingen av mineraler, forenkle byråkratiet, kutte saksbehandlingstiden og opprette et statlig eid kapitalfond for mineralnæringen. I første omgang foreslås et innskudd på 1 mrd. kroner. Det er også viktig at relevant virkemiddelapparat investerer i norske mineralutvinningsprosjekter.

Styrker maritim næring

Maritim næring skaper store verdier. Disse medlemmer vil fortsette å jobbe for å styrke hele den unike

maritime klyngen – sjøfolk, rederier og verft – etter oljeprisfall og koronapandemi. Arbeidsplassene skal sikres og nye skapes. Styrking av nettolønnsordningen er det viktigste virkemiddelet for å sikre arbeidsplasser i næringen.

Disse medlemmer vil derfor prioritere å bruke nesten 1 mrd. kroner på å heve takene i ordningen for alle fartøytyper. Videre vil disse medlemmer videreføre kondemneringsordningen for offshoreskip også for 2022, under forutsetning av at skipene vrakes og bygges om ved norske verft. Fremskrittspartiet vil også utrede et resirkuleringsfond for offshorefartøy som ligger i opplag i norske farvann. Dette vil skape større aktivitet ved norske verft og gjøre den norske flåten mer miljøvennlig.

Konkurransedyktig landbruk

Landbruket er i dag helt avhengig av store overføringer fra staten. Fremskrittspartiet vil prioritere gårdsbruk som driver stort og effektivt, og som er tilpasset inntektsmuligheter fra markedet. Dette vil skape et mer konkurransedyktig landbruk.

På sikt skal overføringene fra staten reduseres og importvernet senkes. Årets jordbruksavtale ligger fast, men disse medlemmer vil gå inn for en reduksjon i overføringer til jordbruket i neste års jordbruksoppgjør.

Vil støtte reiselivet

Reiselivet er hardt rammet av pandemien. Disse medlemmer forventer at regjeringen følger denne viktige distriktsnæringen tett og kommer med støttepakker tilpasset næringens behov hvis omstendighetene tilsier dette. Disse medlemmer foreslår å gi ekstra støtte til reiselivsaktører i nord. Det må legges bedre til rette for helårslige arbeidsplasser i reiselivet, og staten må stille opp som en aktiv partner for næringen.

Utvikler fiskeri og havbruk

I fiskerinæringen vil disse medlemmer prioritere tiltak som gir flere helårslige, lønnsomme industriarbeidsplasser basert på norske fiskeriressurser. Disse medlemmer vil videreføre ungdomsfiskeordningen etter Gamvik-modellen, som regjeringen Støre har kuttet. Fremskrittspartiet vil også forhindre at norske fiskere bunkrer drivstoff i Danmark, gjennom å øke kompensasjonen for CO₂-avgiften.

Disse medlemmer mener at havbruksnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og verdiskaping gjennom økt produksjon, oppdrett av nye arter og større grad av videreforedling.

Arbeidet med samordning og helhetlig forvaltning innenfor oppdrettsnæringen går for sakte og er en av grunnene til at man ikke får utløst hele næringens potensial. Fremskrittspartiet vil også prioritere etablering av et felles rammeverk for offshore havbruk.

Utenriks

Disse medlemmer vil prioritere det viktigste først også i utenrikspolitikken. Norsk utenrikstjenestes fremste oppgave er å ivareta nasjonale interesser og nasjonal handlingsfrihet. Dette er særlig viktig i vår tid, der forholdene mellom stormaktene er i endring. Det er viktig at Norge posisjonerer seg slik at vår nasjonale sikkerhet og våre økonomiske interesser ivaretas.

Arbeidet i utenrikstjenesten bør konsentreres om økt frihandel og økonomisk samarbeid og styrke relasjonene med allierte og likesinnede land. Blant kjerneoppgavene er å bistå norsk næringsliv og norske statsborgere i utlandet. Målsettingen er styrket norsk økonomi og verdiskaping samt økt nasjonal sikkerhet og handlingsrom. Utenrikstjenesten må dimensjoneres for disse oppgavene.

Stopp sløseriet med skattepenger

Disse medlemmer viser til at det er mange viktige oppgaver som skal løses innenfor Norges grenser. Det økonomiske handlingsrommet krymper. Samtidig har stortingsflertallet bestemt at hele én pst. av BNI, eller mer enn 40 mrd. kroner, skal gå til bistand hvert eneste år. Dette gjør Norge til et av verdens mest generøse land.

FNs anbefalte bistandsnivå er 0,7 pst. av BNI. Flere land som vi normalt sammenligner oss med, som for eksempel Danmark og Tyskland, ligger på om lag 0,7 pst. Disse medlemmer mener at Norges bistandsnivå i første omgang må justeres ned til 0,7 pst., som innebærer at de fleste postene får betydelige kutt.

I dag spres milliardene tynt utover til en lang rekke formål og mottakere, noe som fører til lite kontroll og fremvekst av en stor bistandsindustri. Bistandsmidlene må kanaliseres til tiltak og prosjekter med klare mål, som bidrar til at land og folk kommer seg ut av fattigdom.

Hovedmålet for all bistand må være at land blir i stand til å klare seg uten hjelp utenfra. Tiltak som målbart bidrar til økonomisk vekst, utvikling av privat sektor, økt utnyttelse av nasjonale ressurser og økt handel, skal prioriteres. Dette kan også gi gode muligheter for norsk næringsliv i disse markedene.

Prioriterer hjelp i nærområdene

Flukt og masse migrasjon er blant de største utfordringene globalt. Det legger et stort press på mottakerland og lokalsamfunn. Hvis flest mulig skal hjelpes, er det både tryggere og mer kostnadseffektivt å hjelpe i nærområdene. Da slipper flyktninger å utsettes for unødvendige farer på lange reiser, som menneskesmulere profiterer på.

Behovet for finansiering er stort, og mottakerlandene i nærområdene sitter ofte igjen med både ansvaret og regningen. Derfor mener disse medlemmer at hjelp

til flyktninger der de er, skal være høyt prioritert over bistandsbudsjettet.

Stiller krav til mottakere av norske skattepenger

Mottakere av norske skattepenger må vite at bistanden er midlertidig. Derfor er det viktig at bistandsprosjekter kommer med en sluttdato. Mottakerne må også forplikte seg til å jobbe for økonomisk vekst og utvikling med formål om bistandsuavhengighet.

Dette inkluderer også å få kontroll på en eksplosiv befolkningsvekst, som er en av de fremste utfordringene for økonomisk utvikling i fattige land. Videre skal land som har økonomisk mulighet til å finansiere egne prosjekter, slik som Kina, ikke få norske skattepenger. Land og aktører som den palestinske selvstyremyndigheten, som prioriterer å gi betydelige summer til dømte terrorister over sitt budsjett, og som indoktrinerer barn i hat og vold, skal ikke få støtte fra norske skattebetalere.

Trygghet er et fundament i et fungerende demokrati

Disse medlemmer mener at en av statens viktigste oppgaver er å sikre innbyggerne mot trusler utenfra. Uten trygghet mot påvirkning og trusler fra aktører som vil skade Norge, vil folk flest føle at hverdagen blir usikker, og demokratiets forankring vil smuldre opp.

Fremskrittspartiet vil sikre nasjonal suverenitet gjennom et sterkt nasjonalt forsvar, bygget på allmenn verneplikt og bred alliansebygging i NATO.

Disse medlemmer ønsker en forsvarspolitik som planlegger for morgendagens utfordringer og løser dagens oppgaver på en forsvarlig måte til beste for folk flest. Forsvaret må raskt kunne tilpasses nye trusselbilder og ny teknologi. Ikke minst gjelder dette innenfor cyberdomenet. Det krever evne til omstilling og rekruttering av riktig personell. Forsvarets kampkraft skal virke avskrekkende og samtidig ha evne til selvforsvar.

NATO sikrer tryggheten

Disse medlemmer mener at Norge skal være en konstruktiv bidragsyter i NATO. NATO er den viktigste arenaen for deltakelse og samarbeid når det gjelder sikkerhet. Fremskrittspartiet ønsker å begrense norsk deltakelse i internasjonale operasjoner og mener slik deltakelse bør være forankret i NATO.

Fremskrittspartiet ser NATO som en god arena for samarbeidsprosjekter om materiell. Med stadig endrede politiske forhold og ulike perspektiver på utfordringene NATO står overfor, er det viktig å sikre et sterkt bånd til våre fremste allierte: USA og Storbritannia.

Satsing på Forsvaret

Disse medlemmer ønsker at flere gjennomfører førstegangstjeneste. Det vil være bra for den enkelte og for landet. Dette vil også bedre tilgangen på vernepliktige for tjeneste i Heimevernet. Avtjening av verneplikten bør få økt status også i det sivile samfunnet.

Fremskrittspartiet ønsker å øke dimisjonsgodtgjørelsen og tjenestetillegget. Det vil sikre at færre lider et økonomisk tap ved å gjennomføre førstegangstjeneste.

Forsvaret står overfor store materiellanskaffelser, noe som vil medføre bindinger av investeringsmidler i årene som kommer. Alle anskaffelser vil kreve årlige driftsmidler og ofte også spesialutdanning. Disse medlemmer frykter at investeringsveksten vil gå på bekostning av driftsmidler. Dette vil medføre at materiell ikke blir benyttet som forutsatt, noe som vil bidra til at utdanning og tjenesteutførelse svekkes. Investeringer, drift og utdanning må derfor sees i sammenheng.

Disse medlemmer har alltid vært opptatt av å ivareta Forsvarets personell både i utenlandstjeneste og tjeneste i Norge. Det er nødvendig at Forsvaret forbereder tjenestegjørende på en god måte, spesielt før utenlandsoppdrag. Soldatene må få opplæring, trening og øve på å håndtere skarpe oppdrag under realistiske og krevende forhold. Soldater som gjennomfører utenlandsoppdrag, må også følges tett opp i etterkant. Alle former for senskader skal tas på alvor. Veteranorganisasjonene er gode ressurser for dette arbeidet, og Fremskrittspartiet støtter veteranorganisasjonenes ønske om mer sivil forskning på veteranenes helse og psykiske reaksjoner.

Trygghet for folk flest gjennom bedre beredskap og tettere samarbeid mellom Forsvaret og de sivile aktørene er viktig for Fremskrittspartiet.

Beredskapsarbeidet er svært viktig, og Forsvarets rolle må avklares og defineres slik at organisasjonen kan bistå det sivile samfunn mest mulig hensiktsmessig. Samarbeidet mellom politi og forsvar bør utvikles videre innenfor både beredskap, informasjonsbehandling og operative oppgaver for å trygge sikkerheten for folk i hele Norge.

Et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle

Disse medlemmer vil at arbeidslivet skal være trygt, fleksibelt og familievennlig, med plass til alle. Stadig flere står utenfor arbeidslivet, og antall eldre vil øke kraftig i årene fremover. For å sikre vår velferdsmodell for fremtiden mener disse medlemmer at alle skal bidra etter evne. Virkemidlene må innrettes på en måte som gjør at arbeid alltid lønner seg. Slik får den enkelte utnyttet sin arbeidsevne, til nytte både for seg selv og for samfunnet.

Økt pensjon

Alderspensjon skal bidra til å gi alle eldre en verdig alderdom basert på opptjente rettigheter. Pensjonsreformen ble innført i 2011, mot Fremskrittspartiets stemmer. Reformen førte til at alderspensjonen ble underregulert, og landets pensjonister har gjennom flere år tapt kjøpekraft. I februar 2021 fikk Fremskrittspartiet endelig gjennomslag. Underreguleringen på 0,75 pst.

ble fjernet, og pensjonistene sikres nå en inntektsvekst lik snittet av lønns- og prisvekst.

På tross av dette gjenstår flere kamper for landets pensjonister. Gifte og samboende pensjonister får sin pensjon avkortet med ti pst. hvert eneste år. Tidligere var denne avkortningen på 15 pst., før Fremskrittspartiet i regjering fikk den redusert.

Disse medlemmer mener det er grunnleggende urettferdig at pensjonister på grunn av sivil status får lavere pensjon enn de har opparbeidet gjennom et langt yrkesliv. Derfor foreslår Fremskrittspartiet å fjerne avkortningen for gifte og samboende over to år, der første skritt tas i 2022 med virkning fra 1. mai 2022.

Dette betyr Fremskrittspartiets forslag: Av dagens grunnbeløp på 106 399 kroner taper en gift eller samboende pensjonist 10 639 kroner på grunn av avkortningen. Med en reduksjon til 5 pst. avkortning gir dette pensjonisten 5 319 kroner ekstra hvert år.

Disse medlemmer er opptatt av at de som har de laveste pensjonene, skal få økt sin pensjon. Det er svært viktig for deres hverdagsøkonomi. Disse medlemmer foreslår derfor å øke minstepensjonen med 5 000 kroner med virkning fra 1. mai 2022.

Feriepenger til arbeidsledige

Stortinget vedtok etter forslag fra Fremskrittspartiet feriepenger på dagpenger for 2020 og 2021. For sistnevnte år skal utbetalingen komme i 2022. Da regjeringen Solberg la frem statsbudsjettet, var denne ordningen kuttet dramatisk, noe som betyr at tusenvis av familier vil oppleve at de forventede feriepengene neste år uteblir. Dette kuttet har regjeringen fulgt opp, noe som er et stort løftebrudd og et svik mot arbeidsledige. Det vil ikke Fremskrittspartiet akseptere.

Vanlige folk trenger forutsigbarhet for egen og familiens økonomi. Disse medlemmer vil derfor gjenomføre ferietillegget slik det ble vedtatt av Stortinget.

Redusert arbeidsgiverperiode

Covid-19 har vært svært krevende for store deler av norsk næringsliv. Stortinget har derfor vedtatt en rekke krisetiltak for å avdempe de økonomiske konsekvensene koronapandemien har hatt og fortsatt har for norske bedrifter. Nå er smitten igjen stigende, og flere av krisetiltakene har blitt forlenget, noe Fremskrittspartiet støtter.

Regjeringen foreslår å forlenge retten til sykepenger ved fravær fra arbeidet av koronarelaterte årsaker. Regjeringen for dette sender regjeringen til arbeidsgiver. Det mener disse medlemmer er feil når vi vet at deler av næringslivet fortsatt strever etter nedstengning og har begrenset mulighet til å drive sin næringsvirksomhet. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere arbeidsgiverperioden til tre dager frem til sommeren 2022.

Fribeløp for uføre

Uføre kan i dag tjene 0,4 G, tilsvarende 42 500 kroner, uten å få redusert sin trygd. Begrunnelsen er at også uføre skal kunne ta på seg småjobber, verv og lignende og dermed bruke noe av sin restarbeidsevne til nytte for samfunnet og seg selv.

Regjeringen Solberg foreslo å fjerne fribeløpet og erstatte det med en ny modell som betyr avkortning fra første krone, noe regjeringen har støttet i sitt tilleggsbudsjett. Dette er disse medlemmer imot, og disse medlemmer vil derfor gjeninnføre fribeløpet.

Overgangsstønad

Overgangsstønad gis i dag til funksjonsfriske mennesker hvor eneste særskilte utfordring er at de er alene om hovedomsorgen for små barn. Aktivitetskravet er kun 50 pst., og mange mottakere tar utdanning for å styrke sine muligheter til å komme i arbeid og bli selvforsørget. Andre står i mindre stillingsbrøker. Disse medlemmer mener det ikke er behov for en særskilt stønad for enslige forsørgere, og ser det som mer hensiktsmessig og rettferdig at disse vises til ordinære studieordninger som Lånecassen og eventuelt gis veiledning og ordinær oppfølging hos Nav.

Lånecassen har gode stipendordninger for enslige forsørgere. For de som alt har delvis arbeid, skal målet være å veilede mot tiltak som kan gi større arbeidsdeltakelse, slik at de kan forsørge seg selv.

For flere vil dagens ordning med subsidiert barnehageplass, overgangsstønad og ulike tilleggsstønader som skolepenger og annet gjøre det lite lønnsomt å aktivt søke seg mot arbeid og selvforsørgelse før stønadsperioden er over. Disse medlemmer foreslår derfor å avvikle stønaden for de som er i ordningen, fra 1. juli 2022 og stanse adgangen for nye søkere fra 1. januar 2022.

Harmonisering av stønader

I dag er det ulikt ytelsesnivå for dagpenger under arbeidsledighet og for dem som midlertidig skal gjennom et avklaringsløp for tilbakeføring til arbeid eller varig uføretrygd. Det er uheldig at det gjøres forskjell på ytelsesnivået mellom slike stønader, og det kan i ytterste konsekvens føre til at det gis økonomiske incitamenter for å søke seg mot en helse relatert ytelse.

I dag gis det 62,4 pst. av inntekt opp til 6 G (statens grunnbeløp) på ordinære dagpenger, mot 66 pst. av inntekt opp til 6 G på arbeidsavklaringspenger. For de som avklares mot varig uføretrygd, vil ytelsesnivået gi 66 pst. av inntekt opp til 6 G. Disse medlemmer foreslår derfor å harmonisere ytelsene for arbeidsavklaringspenger og dagpenger til 62,4 pst. av inntekten opp til 6 G.

Det skal lukte asfalt i hele landet

Fremskrittspartiet har sørget for at bevilgningene til veier er nær doblet siden 2013. Nå ønsker disse medlemmer å fortsette satsingen med nye veier, i tillegg til å styrke vedlikeholdet. Disse medlemmer mener det ikke skal være bompenger, og vil på sikt gjøre det gratis å reise med ferge i Norge.

Binder Norge sammen

Norge er et langstrakt land med spredt befolkning. Vi har den nest laveste befolkningstettheten i Europa. Mens Norge har 14 innbyggere per kvadratkilometer, har Danmark 135. Landet vårt er rikt på muligheter og ressurser, men de store avstandene kan gi Norge en konkurranseulemp. Den kan vi motvirke ved å investere i infrastruktur som vei, jernbane og flyplasser.

Disse medlemmer mener at en av statens viktigste oppgaver er å sørge for effektiv logistikk for folk flest og næringslivet. Effektiv logistikk gir reduserte kostnader og økt verdiskaping.

Bedre transportløsninger knytter Norge sammen, gir personlig frihet og grunnlag for bosetting og næringsvirksomhet over hele landet.

I perioden Fremskrittspartiet har hatt en hånd på rattet, er samferdselsbudsjettene nær doblet fra drøyt 40 mrd. kroner til godt over 80 mrd. kroner.

Fjerner bompenger

Disse medlemmer mener at offentlige veier er et offentlig ansvar. Derfor er disse medlemmer mot bompenger, og disse medlemmer foreslår å fjerne bompengebelastningen for norske bilister ved å slette all bompengегjeld i eksisterende prosjekter. Disse medlemmer benytter midler fra Infrastrukturfondet til å fjerne bompengene. Både folk flest og næringslivet vil få en bedre hverdag uten bomstasjoner.

Halvere fergeprisene

Disse medlemmer mener riks- og fylkesveifergene er en del av veinettet som knytter landet sammen. Derfor er det naturlig at det skal være gratis å bruke ferge der den er en del av riks- og fylkesveinettet.

I revidert nasjonalbudsjett fikk Fremskrittspartiet gjennomslag for å redusere fergeprisene med 25 pst. ut 2021.

Nå øker disse medlemmer prisreduksjonen ved å foreslå 640,2 mill. kroner mer enn regjeringen. Det vil gi en halvering av fergeprisene på riks- og fylkesvei i 2022, sammenlignet med fergeprisene 1. januar 2021.

Prioriterer bedre og tryggere veier

Disse medlemmer mener det må bygges mer vei, samtidig som disse medlemmer foreslår å styrke vedlikeholdet for å sette veiene i bedre stand. Vedlikeholdsetterslepene på riks- og fylkesveiene er store og må prioriteres. Dette er det viktigste transportnettet i

landet, som både innbyggere og næringsliv er avhengige av. Nye veier og redusert vedlikeholdsetterslep gir bedre kapasitet og styrket trafikksikkerhet for alle trafikanter.

Disse medlemmer prioriterer å øke bevilgningene til vedlikehold av riksveiene med 2 mrd. kroner og fylkesveiene med 1 mrd. kroner i 2022. Det skal lukte asfalt i hele landet.

Disse medlemmer foreslår også at ansvaret for flere viktige fylkesveier overføres til staten for å sikre nødvendig vedlikehold og utbedringer.

Vil bygge mer vei

Disse medlemmer vil øke bevilgningene til riksveiinvesteringer med 3,5 mrd. kroner, fordelt på Statens vegvesen og Nye Veier AS.

Det vil sikre fremdrift og oppstart i flere viktige prosjekter, blant annet de to siste parsellene på E6 Helgeland sør, E16 Fagernes sør–Hande, ny Holmenbru i Drammen og E134 Bakka–Solheim.

Flere veier må sikres mot ras og skred

Flere veistrekninger i Norge er sterkt ras- og skredutsatte. Dette gjelder både på riks- og fylkesveinettet. Trygge og fremkommelige veier er svært viktig for Fremskrittspartiet. Derfor foreslår disse medlemmer å øke bevilgningene til ras- og skredsikring på riks- og fylkesveiene.

Disse medlemmer ønsker å sette i gang flere viktige prosjekter som rv. 13 Lovraeide–Rødsliane i Rogaland, fv. 49 Tokagjelet i Vestland og tunnel på fv. 42 Sirdal i Agder.

Mange av dagens broer trenger forsterkning for å tåle vekten av blant annet tømmertransport. Derfor foreslår disse medlemmer å sette av 30 mill. kroner ekstra i 2022 til videreføring av tiltak fra «broprogrammet», som dermed blir på 50 mill. kroner.

Mindre sløsing og mer effektivitet

Budsjettstøtte til de mange organisasjoner og særinteresser knyttet til samferdsels- og kjøretøysektoren gjør at det blir mindre penger til veibygging. Derfor vil disse medlemmer kutte i budsjettstøtten til disse. Disse medlemmer ser at det er et betydelig innsparingspotensial både hos Statens vegvesen og Vegdirektoratet. Digitalisering, delegering av oppgaver til private og forenkling av veinormalene vil frigjøre ressurser som kan brukes på veibygging og fjerning av vedlikeholdsetterslep.

Bygger jernbane som reelt alternativ

Dersom tog skal være et reelt alternativ for vanlige folk i hverdagen, må togene gå raskere og punktligheten bli bedre.

Fremskrittspartiet mener det er behov for fremdrift i intercityutbyggingen, som vil gi et mer effektivt tilbud på det sentrale østlandsområdet.

Disse medlemmer prioriterer utbygging av Vestfoldbanen samt planlegging av intercity og foreslår å sette av 500 mill. kroner ekstra til jernbaneinvesteringer.

Fremskrittspartiet følger også opp den skalte «gods-pakken» i budsjettet for 2022 med 20 mill. kroner. Den vil føre til at langt mer transport kan flyttes fra vei til bane.

Nye Baner

Flere jernbaneprosjekter har store overskridelser. Disse medlemmer ønsker mer fornuftig bruk av skattebetalernes penger og vil opprette selskapet Nye Baner for å få bedre kostnadskontroll på jernbaneutbygging. Nye Veier-modellen har vært en suksess og sørget for at vi har bygget vei raskere, tryggere og rimeligere. Disse medlemmer mener at dette grepet vil gi mer jernbane for pengene.

Vil sikre et godt flytilbud i hele landet

I store deler av Norge er flyrutene det eneste reelle kollektivtilbudet. Et godt utviklet flytilbud, også på kortbanenettet, er avgjørende for bosetting, arbeid og verdiskaping i hele landet.

Luffarten er i krise som følge av koronapandemien. Viktige flytilbud står i fare for å bli avvirket. Norge er avhengig av å sikre konkurranse i luften for folk og næringsliv også i årene som kommer.

Fjerner flypassasjeravgiften

Disse medlemmer fikk flertall for å fjerne flypassasjeravgiften i 2021. Nå foreslår regjeringen å gjeninnføre den. Fremskrittspartiet ønsker å fjerne avgiften permanent.

For å sikre fortsatt drift på de to største ikke-statlige flyplassene Torp og Haugesund foreslår disse medlemmer å sette av 100 mill. kroner.

For å sikre fortsatt utvikling i driften av de mindre ikke-statlige lufthavnene foreslår disse medlemmer å sette av en pott penger til utbedringer og investeringer ved flyplassene.

Satser på godstransport til sjøs

For å styrke konkurransekraften til godstransporten på sjø og sørge for at flere havner kan ta imot større skip, foreslår disse medlemmer å prioritere flere havne- og farledsprosjekter i 2022. Disse medlemmer foreslår å sette av 310 mill. kroner mer enn regjeringen.

Disse medlemmer prioriterer flere prosjekter i 2022, som innseilingen til Arendal havn, utdyping av Ballstad havn, utdyping av Karmsundet ved Trollholmen og mudring av Borg havn.

Kommunen er til for innbyggerne

Disse medlemmer ønsker å understreke at kommunene er til for innbyggerne, ikke omvendt. Dis-

se medlemmer ønsker ja-kommuner som leter etter grunner til å være en ressurs for innbyggerne fremfor en bremskloss. Det er mer effektivt å løse oppgaver nær folk gjennom lokaldemokratiet fremfor at alt skal detaljstyres fra regjering, storting, fylkeskommunen eller statlige byråkrater.

Mer frihet

Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag. Statlig detaljstyring og byråkrati må kuttes. Makt og myndighet må gis til de folkevalgte nærmest mulig innbyggerne.

Disse medlemmer vil fjerne statsforvalterens og Statens vegvesens innsigelsesrett i arealsaker. Dette er et eksempel på at staten i altfor stor grad detaljstyrer kommunene.

Mindre skatt

Disse medlemmer mener enkeltmennesker skal styre over eget liv og vil begrense det offentlige makt og mulighet til å skattlegge. Disse medlemmer ønsker å avskaffe boplikten og fjerne kommunenes mulighet til å kreve inn eiendomsskatt på hus og hytter.

Fremskrittspartiet har sørget for gode økonomiske rammer for Kommune-Norge og vil fortsatt prioritere dette. Kommunene bør primært få sine inntekter gjennom skatt fra innbyggerne og en andel av verdiskapingen fremfor overføringer fra staten. Eksempler på dette er havbruksinntekter som kommunene får sin andel av.

Legg ned statsforvalteren

Fremskrittspartiet mener Norge kan klare seg med to administrative nivåer, stat og kommuner. Fylkeskommunen er et fordyrende mellomledd uten særlig legitimitet fra innbyggerne. Oppgavene fylkeskommunen i dag løser, kan flyttes til kommunene, private eller staten der det er mest hensiktsmessig.

Statsforvalterne har også flere oppgaver som kommunene selv kan løse. Disse medlemmer foreslår derfor å fjerne statsforvalteren, som tidligere het fylkesmannen, og gi mer makt til lokaldemokratiet. Fremskrittspartiet vil overføre midler til kommunesektoren for å løse de oppgavene statsforvalterne har i dag.

Distriktpolitikk

Distriktpolitikk handler ofte om å kappes om overføringer fra stat til distrikt. Fremskrittspartiets distriktpolitikk handler om at distriktene må få lov til å utnytte sine fortrinn til næringsutvikling og på den måten bli attraktive. I tillegg må staten legge forholdene til rette med infrastruktur.

Fremskrittspartiet foreslår blant annet å halvere fergeprisene på riks- og fylkesvei i 2022 sammenlignet med fergeprisene 1. januar 2021. Disse medlem-

mer vil også øke veibudsjettet med flere mrd. kroner, noe som vil være et viktig bidrag til distriktpolitikken.

Fremskrittspartiets forslag om å redusere skatter og avgifter vil også være bedre for distriktene, mens regjeringen foreslår store skatteskjerpelser på lokalt eide arbeidsplasser, noe som er svært distriktsfiendtlig.

Regjeringskvartal

Utvikling av nytt regjeringskvartal har vært en lang og vanskelig prosess der sikkerhet har vært viktig. Fremskrittspartiet er opptatt av en ryddig prosess og nøktern pengebruk i slike store prosjekter.

Disse medlemmer mener kostnaden for det nye regjeringskvartalet er for høy. Fremskrittspartiet mener det må gås en ekstra runde for få til bedre løsninger og redusere bruken av skattebetalernes penger på prosjektet.

Private aktører er viktig for tjenestene

Disse medlemmer ønsker et mangfold av aktører som leverer offentlig finansierte tjenester til innbyggerne. Dette er gode tilbud som gir valgfrihet blant annet i eldreomsorgen, helsevesenet og barnehager.

Regjeringens forslag om å redusere overføringene til de private barnehagene er med på å gjøre det vanskeligere å oppnå dette mangfoldet.

De private barnehagene sikrer full barnehagedekning og gir foreldrene et mangfold av tilbud. I tillegg sparer kommunene penger sammenlignet med et offentlig monopol. Fremskrittspartiet ønsker ikke å svekke finansieringen av private barnehager.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en belastning for folk flest. Fremskrittspartiet mener kommunene skal fjerne eiendomsskatten.

Fremskrittspartiet har fått Stortinget med på å vedta at den maksimale satsen for bolig- og fritidseiendom skal reduseres fra 5 til 4 promille fra 2021. Som et minimum forventer Fremskrittspartiet at husstander og næringsliv får nyte godt av disse skattekuttene.

For å sikre at kommunene ikke øker eiendomsskatten, vil Fremskrittspartiet sette et tak på hvor mye en kommune kan kreve inn i eiendomsskatt for hver husstand eller hytte. Taket skal settes til 3 000 kroner frem til skatten blir fjernet i sin helhet, som er Fremskrittspartiets mål.

Større valgfrihet i hverdagen

Familien er det viktigste fellesskapet i samfunnet. Familiene skal få større frihet til å velge det rette for seg selv.

Det er en verdifull investering å tilbringe tid med sine barn. Disse medlemmer mener politikerne ikke skal legge føringer på hvordan familiene organiserer sin omsorg for barna. Norge har en av verdens beste

foreldrepermisjonsordninger som sikrer barn en trygg og god start på livet. Fremskrittspartiet vil sikre at denne gode ordningen bevares, og at den gir rom for fleksibilitet, slik at den kan tilpasses hver enkelt families situasjon.

Styrker tilbudet til sårbare barn

Barna er det viktigste vi har. Alle barn har rett til en trygg oppvekst. En dårlig oppvekst kan prege et menneske for resten av livet, og det er skremmende å se omfanget av vold og overgrep mot barn. Fremskrittspartiet vil styrke arbeidet for å forhindre misbruk og vold mot barn.

Disse medlemmer mener at det er viktig å opprettholde et mangfoldig barnevernstilbud av høy kvalitet. Det er avgjørende at det offentlige sikrer oppvekstvilkår som er best mulig tilpasset det enkelte barn, særlig når hjelp og oppfølging i familien ikke lenger er tilstrekkelig.

Dagens regjering setter ideologi foran barnets beste med sitt uttalte mål om å prioritere offentlige og ideelle tiltak foran bruken av private barnevernsinstitusjoner. Disse medlemmer vil derfor øke muligheten til å velge private barnevernstjenester, fordi de private bidrar til kvalitet og mangfold. Det gir hvert enkelt barn et best mulig tilpasset tiltak.

Fremskrittspartiet mener barnevernets makt må avgrenses, slik at individets rettigheter og handlefrihet bevares. Barnevernet må kun gripe inn der det ikke er noen annen utvei. Flere saker de siste årene har bidratt til å svekke tilliten til barnevernet. Disse medlemmer foreslår mer penger for å heve kompetansen i barnevernet.

Redusert kontantstøtte og engangsstønad

Engangsstønaden til mødre uten inntekt har mer enn doblet seg fra 2014. Dette er uheldig for integrering og sysselsetting. Disse medlemmer foreslår å redusere engangsstønaden slik at man i første omgang kommer tilbake til 2018-nivå. I dag kan personer som mottar ytelser fra folketrygden, som sykepenger, arbeidsavklaringspenger, overgangsstønad og uføretrygd, få utbetalt engangsstønad i tillegg. Det betyr at disse får doble ytelser, noe som kan svekke motivasjonen for å søke seg tilbake til arbeidslivet. Disse medlemmer foreslår å fjerne denne muligheten fra 1. juli 2022. Disse medlemmer foreslår samtidig å fjerne adgangen til kontantstøtte ut over den måneden man får barnehageplass.

Kutter til kirke og trossamfunn

Fremskrittspartiet mener at staten ikke bør prioritere å finansiere driften av Den norske kirke og andre trossamfunn gjennom skatter og avgifter fra folk flest. Det bør være opp til medlemmene selv å velge om de vil gi penger til dette. Derfor foreslår disse medlem-

mer å kutte bevilgningene til kirke og trossamfunn, slik at båndene til staten kuttet og trossamfunnenes egenart kan styrkes.

Disse medlemmer mener imidlertid at det er viktig å ta vare på de mange flotte kirkebyggene vi har rundt om i landet. Det er en viktig del av vår kulturarv, og derfor øker disse medlemmer bevilgningene til å vedlikeholde kirkebygg.

Kultur som næring, ikke sløseri

Disse medlemmer mener vi bør se på kultursektoren som en næring som omsetter for milliarder av kroner. Den skaper arbeidsplasser, vekst og aktivitet over hele landet. Kultursektoren omfatter tusenvis av bedrifter og selvstendig næringsdrivende. Den skaper også store ringvirkninger for blant annet reiselivet. Fremskrittspartiet vil at denne effekten skal utnyttes bedre, blant annet ved å styrke incentivordningen for å få utenlandske filmproduksjoner til Norge.

Kultursektoren forbindes gjerne med offentlig pengebruk og sløseri. Fremskrittspartiet er motstander av at skatter og avgifter brukes for å finansiere kultur for eliten.

Kulturen må bli mer publikumsrettet og være fri og uavhengig av politisk styring. Det er ikke offentlig finansiering som skal være målet med kulturaktiviteter, men at kulturlivet i størst mulig grad kan leve av å engasjere publikummet sitt. Det er folk flest, og ikke politikerne, som skal velge hva de skal se på og lytte til.

Derfor vil disse medlemmer gjennomføre store kutt i overføring til kultur som hovedsakelig er finansiert av det offentlige, slik som støtte gjennom Kulturfondet og store, tungdrevne institusjoner som Operaen.

Et løft for frivilligheten

Frivillighet er en viktig drivkraft i vårt samfunn. Kulturaktiviteter spesielt rettet mot barn, unge, frivillige lag og organisasjoner, som for eksempel idrett og musikk, er viktige bærebjelker i norsk kulturliv. De er breddeaktiviteter.

Gode rammevilkår for frivillige lag og organisasjoner over hele landet er en viktig politisk målsetting for å støtte opp om dugnadsånden og engasjementet i det norske folk. Disse medlemmer ønsker derfor at momskompensasjonen skal bli regelstyrt.

Fremskrittspartiet mener det er et nasjonalt viktig ansvar å ta vare på vår historie og kulturarv og sikre den for kommende generasjoner. Derfor er det viktig å bevare skuter og skip, som utgjør vår stolte maritime arv, med godt fartøyvern.

Kutter i NRK

En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. Pressen må være fri fra økonomiske bidrag fra staten, og derfor kutter vi i pressestøtten til aviser. Disse medlemmer

mener at NRK, og de såkalt meningsbærende avisene, ikke bør finansieres av skattebetalerne. De bør forholde seg til den samme konkurransesituasjonen som andre mediehus. Disse medlemmer kutter derfor 2,2 mrd. kroner i skattefinansieringen av NRK.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere flere tiltak som kan bidra til lavere strømkostnader for spesielt husholdninger, som for eksempel fritak for elavgift og merverdiavgift på strøm for de første 20 000 kilowattimene. Det bes om at en gjennomgang av ulike tiltak og konsekvenser settes i gang umiddelbart og legges frem for Stortinget senest i forbindelse med revidert statsbudsjett 2022.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere økonomiske konsekvenser for stat og næringsliv av å redusere merverdiavgift på matvarer fra 15 pst. til 12 pst., men også hvilken effekt dette vil kunne ha for å motvirke grensehandel. Det bes også om en vurdering av avgiftsmessig likebehandling av mat og konsekvensene av å også redusere serveringsmoms til samme nivå.»

Disse medlemmer viser til at mange eldre biler ikke er bygd for drivstoff med etanolinnblanding og at det derfor er viktig med tilgang til drivstoff som alle kjøretøy kan bruke over hele landet. Gjeninnføring av krav om sikringskvalitet for bensin vil sørge for at alle har tilgang til nødvendig drivstoff.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre 98-oktans bensin uten innblanding av biodrivstoff (98E0) som sikringskvalitet innen 1. mai 2022.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre kravet til veteranstatus for kjøretøy fra 30 til 20 år i omregistreringsavgiften og trafikksikringsavgiften i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.»

«Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å endre forskrift om engangsavgift med en ny hovedregel for definisjon av bil for beregning av engangsavgift, slik at alle kjøretøy som leveres som bil fra fabrikk og har typegodkjenning som bil, skal ha slik avgiftsberegning.»

«Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å la pickup-kjøretøy som oppfyller vareomsetningskrav for lasteplan for varebilregistrering, beholde baksete uten å miste varebilstatus.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nedtrappingsplan for omregistreringsavgiften, slik at denne reduseres til selvkost.»

«Stortinget ber regjeringen avslutte utredningsarbeidet med GPS-basert bompengereving.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en videre nedtrappingsplan for engangsavgiften, slik at denne avgiften utvikles senest i forbindelse med statsbudsjett for 2025.»

«Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2022 komme med en vurdering av behovet for utbedringer av landingsplassene på akutt-sykehusene for å sikre at de nye redningshelikoptrene kan benytte dem.»

«Stortinget ber regjeringen inngå kontrakter om legemidler med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske for å sikre norsk beredskapsproduksjon av viktige legemidler.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tilate snus uten tobakk.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at eldre på sykehjem eller som mottar hjemmetjenester, får den tannbehandlingen de har krav på.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ordning for stamcellebehandling i Norge og/eller bistand til å kjøpe dette i utlandet.»

«Stortinget ber regjeringen foreslå en ordning som åpner for salg av flere reseptfrie legemidler i butikk.»

«Stortinget ber regjeringen oppheve taket på antall bytter av fastlege.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 legge frem en forpliktende opptrappingsplan for å sikre flere sykepleiere, vernepleiere, spesialsykepleiere, jordmødre og helsefagarbeidere i årene fremover. Planen skal inneholde forslag til ulike tiltak som bidrar til rekruttering og sikrer nok kompetente hender og hoder i helse- og omsorgstjenestene.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette et kommunalt forsøksprosjekt i løpet av 2022, der eldre som bor hjemme, får bestille mat levert på døren til kostpris.»

«Stortinget ber regjeringen beholde dagens egenandelstak for frikort for helsetjenester på 2 460 kroner.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for å tydeliggjøre ansvarsforholdet mellom politiet og helsevesenet for psykiske syke.»

«Stortinget ber regjeringen pålegge Statnett å benytte alternativ to (kabel i grøft) ved fornyelse av forbin-

delsen mellom Hamang i Bærum og Smestad i Oslo, som en del av Nettpplan Oslo.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å flytte ansvaret for Direktoratet for mineralforvaltning til Olje- og energidepartementet.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at tilskuddet til studentboliger også kan brukes til rehabilitering av gamle boliger.»

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med de eksisterende mobbeombudene i fylkene om å inkludere de kommunale mobbeombudene bedre i det nasjonale arbeidet mot mobbing, samt gjøre det enklere for flere kommuner å etablere dette.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for utstyrstipend for yrkesfag i videregående skole.»

«Stortinget ber regjeringen om å ta initiativ til å knytte studiestøtten til G, som i dag tilsvarer omtrent 1,25 G, og på sikt øke den til 1,5 G.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en rangering med objektive kriterier for hvilke nye skoler og hvilke nye bygg i utdanningssektoren som bør prioriteres.»

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan se på 'Østfoldmodellen' for lærekandidater med tilretteleggingsbehov, som er utarbeidet av ASVL (Arbeidssamvirkenes Landsforening), og vurdere om dette kan gjøres til en nasjonal ordning, slik det anbefales i NIFU-rapport 18:2018 (Markussen, Grøgaard og Hjetland 2018).»

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med kommuner, helseforetak og private sykehus om å etablere forpliktende samarbeid om tilstrekkelig praksisplasser for sykepleiere og medisinstudenter under utdanning.»

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan foreta en helhetlig vurdering av satsene og finansieringssystemet innen høyere yrkesfaglig utdanning (fagskolene).»

«Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av finansieringsmodellen for politiet for å vurdere endringer med sikte på en mer effektiv ressursutnyttelse.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til forhandlingsrett for Advokatforeningen for fastsettelse av salærsats og stykkprisordning.»

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at den integrerte påtalemyndigheten i politiet får en egen budsjettpost.»

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av politiutdanningen med fokus på å øke de praktiske elementene i utdanningen.»

«Stortinget ber regjeringen skille ut Politiets beredskapssenter som eget særorgan, hvor også den kongelige livvaktstjeneste er plassert.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for å honorere reise- og fraværestid i fri retts- hjelpssaker med lik salærsats som arbeidede timer.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til lov- endring som gir begge parter i barnefordelingssak fri rettshjelp dersom en part får fri rettshjelp, med en øvre inntektsbegrensning på 1 500 000 kroner brutto.»

«Stortinget ber regjeringen styrke nettolønnsord- ningen gjennom å fjerne alle tak i de ulike fartøyseg- mentene permanent og beholde tilskuddsmodellen for lasteskip i NIS i utenriksfart.»

«Stortinget ber regjeringen videreføre kondemne- ringsordningen for norske offshorefartøy i 2022, slik at overflødige og gamle fartøy kan resirkuleres på en mil- jøvennlig måte ved norske verft.»

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en stra- tegi for mineralnæringen, som inkluderer forslag til en strømlinjeformet, forenklet søknadsprosess og en plan for hvordan mineralnæringen skal gjøres mer attraktiv for investorer.»

«Stortinget ber regjeringen om å holde de økono- miske rammene for Norecopa på minst samme nivå som i 2021 og at det innenfor rammen av regjeringens forslag til statsbudsjett fortsatt sikres nok midler til en hel stilling til sekretariatet for Norecopa i tillegg til driftsmidler på 500 000 kroner.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for fullfinansier- ing av brukerstyret ved maskinlaboratoriet og kon- struksjonslaboratoriet ved Ocean Space Centre i budsjettene for 2023 og 2024.»

«Stortinget ber regjeringen likevel sette av 2 mill. kroner til ny søknadsbasert tilskuddsordning for kom- muner som vil legge til rette for at ungdom får erfaring med fiske, basert på Gamvik-modellen.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en etablering av et resirkuleringsfond for offshorefartøy som ligger i opplag i norske farvann, med formål om reduserte ut-

slipp, å skape mer aktivitet ved norske verft og å bedre økonomien i den maritime næringen.»

«Stortinget ber regjeringen følge opp merknaden fra et enstemmig storting i forbindelse med behandlin- gen av budsjettet for 2021 om ny industriutvikling innen treindustrien, samt flertallsvedtaket fra revidert nasjonalbudsjett i 2021 der det ble bevilget 25 mill. kro- ner til sirkulærøkonomiprojekt der rensing av returtre ble spesifikt nevnt. Det er viktig at Stortingets vilje føl- ges opp av regjeringen, slik at nye industrisatsinger, slik som Forestias planlagte anlegg for rensing av returtre, får støtten som er nødvendig for å utvikle ny industri innen sirkulærøkonomi.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en melding om vilkårene for små og mellomstore bedrifter og fore- slå forenklinger som vil gjøre det enklere å starte, drive og investere i småbedrifter.»

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide landba- serte strategier for hvordan norsk bistand kan fases ut i mottakerlandene på sikt.»

«Stortinget ber regjeringen om å kutte støtten til de palestinske selvstyremyndighetene inntil ordningen med 'terrorlønn' er avvirket, og inntil undervisningsma- teriellet i skolene er utbedret.»

«Stortinget ber regjeringen om å stille krav om at land som mottar norsk bistand, er konstruktive partne- re i å håndtere utfordringer knyttet til flukt og migra- sjon, og herunder være villige til å etablere asylsentre på sine territorier og bosette flyktninger.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre aktivitetsplikt for alle aldersgrup- per som mottar sosialhjelp.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag som sikrer at personer som tidligere har fått inn- vilget hjelpemidler fra folketrygden ved behov og har rett til fornyelse, skal få tilsvarende hjelpemiddel som de alt har, om det ikke er vesentlig mer kostbart.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag til endringer i folketrygdloven for å sikre at det ved vurdering av om vilkår for uføretrygd er innfridd, ikke kan legges vekt på annet enn hvorledes den medi- sinske uførheten påvirker fremtidige inntektsmulighe- ter.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om rv. 19 Moss havn med statlig fullfinansiering.»

«Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i inter- cityutbyggingen på Vestfold- og Dovrebanen i 2022.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det monteres underkjøringshinder på fylkesveistrekninger som er spesielt ulykkesutsatt for MC.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å legge etablering og drift av rasteplasser og andre tiltak i forbindelse med Nasjonale turistveger ut på anbud til private driftere.»

«Stortinget ber regjeringen om at ansvaret for E45 Kløfta overføres til Nye Veier.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en egen utbyggingssdel av Statens vegvesen som skal ha samme rammebetingelser som veiselskapet Nye Veier.»

«Stortinget ber regjeringen avvikle dagens bompengeordning og legge til grunn statlig fullfinansiering av infrastruktur.»

«Stortinget ber regjering avvikle den særnorske standarden med utbygging av 2/3 feltsvei og legge til grunn utbygging av smal firefelts vei som ny standard.»

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn nye veinormaler som er på linje med hva man har i Sverige og Danmark.»

«Stortinget ber regjeringen omklassifisere fylkesveier som ble overført i forbindelse med forvaltningsreformen.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke av fylkesveiene som er viktige næringsveier, og som kan omklassifiseres til riksveier.»

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningene med både pågående og nye initiativ for byvekstavtaler og bypakker.»

«Stortinget ber regjeringen etablere nye tilskuddsordninger for investeringer i store kollektivprosjekt og drift av kollektivtrafikk som alternativ. Premisser om nullvekstmålet og bompenger skal avvikles.»

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Oslo øst og starte arbeidet med statlig plan for prosjektet.»

«Stortinget ber regjeringen jobbe for at bygging av ny Røatunnel på fv. 168 blir forsert, og at alternativet med lang tunnel legges til grunn.»

«Stortinget ber regjeringen avvikle opparbeidet bompengegjeld ved å benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre bergingsbil til Rennfast i tråd med Stortingets vedtak i budsjettet for

2021. Tjenesten etableres på egnet måte og kjøpes om nødvendig inn fra privat aktør i bilbergingsmarkedet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre ferdigstilling i 2022 av prosjektet E6 Transfarelv bru.»

«Stortinget ber regjeringen stoppe prosjektet E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen i Agder.»

«Stortinget ber regjeringen sikre forsering av utbedring av innseilingen til Borg havn.»

«Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i planleggingen av rv. 19 Moss havn og forsere oppstart.»

«Stortinget ber regjeringen forsere E134 Dagslett–Linnes når kommunedelplanene er vedtatt.»

«Stortinget ber regjeringen redusere takstene på riks- og fylkesveiferjer med 50 pst. sammenliknet med takstnivået 1. januar 2021.»

«Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av innseilingen til Mo i Rana Havn og sikre snarest mulig oppstart.»

«Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av Ballstad havn og sikre fremdrift så fort reguleringsplan for havnen er vedtatt.»

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for den statlige TT-ordningen til Nav.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at midler avsatt under kap. 1320 til fylkesveier øremerkes veiformål.»

«Stortinget ber regjeringen stanse etablering av bompengenneking i forbindelse med Bypakke Ålesund og erstatte udekket finansieringsbehov med statlige midler.»

«Stortinget ber regjeringen sette et tak for eien- domsskatteinnekingen på 3 000 kroner per enhet inntil skatten er fjernet i sin helhet.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med oversikt over hvordan koronapandemien og kulturstreiken har påvirket kulturinstitusjonenes overskudd, og hva som gjøres med dette.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å inkludere kommersielle underleverandører innenfor idrett og breddeidrett i kompensasjonsordningen på kulturfeltet.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til endring av mva.- kompensasjonsordningen for idrett, frivillighet og kul-

tur, slik at den blir regelstyrt istedenfor rammebevilget.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å gi kommunene nok ressurser til å sørge for et godt ettervern for barnevernsbarn fram til fylte 25 år.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å øke beløpsgrensen for hvor mye man kan spare i mindreårige barns navn.»

«Stortinget ber regjeringen forenkle reglene for selvstendig næringsdrivende kunstnere.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak slik at der hvor staten freder privat eiendom, skal det gis full kompensasjon, også for båndlegging av landbrukseiendom.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om mva.-fradrag når private har utgifter til nødvendig vedlikehold og rehabilitering av kulturarv.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om å aktivt redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg over spillemidlene.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at mva.-kompensasjonsordningen rettighetsfestes.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at spillemidler og mva.-kompensasjon for idrettsanlegg utbetales så snart anlegget har fått brukstillatelse og revisorgodkjent anleggsregnskap foreligger.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bergen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bodø og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nedre Glomma og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nord-Jæren og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bømlopakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E134 Damåsen–Saggrenda og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Bjørum–Skaret og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Fønhus–Bagn–Bjørø og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Kongsvinger–Slomarka og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Gulli–Langangen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Langangen–Dørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Tvedestrand–Arendal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Rogfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Svevatjørn–Rådal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Gardermoen–Kolomoen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Hålogalandsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Kolomoen–Moelv og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Korgen–Bolna (Helgeland nord) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Nord-Trøndelag grense–Korgen (Helgeland sør) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Ringeby–Otta (strekningen Frya–Sjoa) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Trondheim–Stjørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Vindåsliene–Korporalsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Øyer–Tretten og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Fosenpakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 17/fv. 720 Dyrstad–Sprova–Malm og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 33 Skardtjernet–Tonsvatnet og Bjørgokrysset–Nedre Øydgarden og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 546 Austevollsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 659 Nordøyvegen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 714 Stokkhaugen–Sunde og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 78 Toventunnelen m/tilførselsveger og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 858 Ryaforbindingen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Kvammapakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Nordhordlandspakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Oslopakke 3 og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 13 Ryfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Bø–Seljord og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Slåttekås–Årnes og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 4 Lunner grense–Jaren og Lygna sør og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7 Sokna–Ørgenvika og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7/rv. 13 Hardangerbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vegpakke Harstad og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vossapakke og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

3.1.2.4 Merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at utslipp må kuttes og næringslivet omstilles for å sikre arbeidsplasser og velferd i

fremtiden. Det krever at klimamålene gjennomsyres statsbudsjettet og den økonomiske politikken for øvrig.

Økonomisk politikk, skatt og avgifter

Dette medlem vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går altfor sakte. De borgerlige partienes passive næringspolitikk og overdrevne tro på markedsmekanismene de siste åtte årene har forsinket nødvendige grep. Dette medlem vil understreke at dersom vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi innrettes mot å løse oppgaven. Det krever at staten går foran med storstilte investeringer og bidrar med tålmodig kapital som kan skape nye markeder for et grønt næringsliv. Det krever store politiske grep og handlekraft å flytte den private kapitalen i retning av grønne prosjekter. Dette medlem viser i den forbindelse til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det blant annet foreslås å opprette en statlig grønn investeringsbank og et statlig grønt investeringselskap.

Dette medlem viser til at ulikhetene i både formue og inntekt i Norge er svært høye og har vokst de siste årene. Det trengs en kontinuerlig kraftfull omfordelingspolitikk for å reversere denne utviklingen og redusere ulikhetene.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en helhetlig omlegging av skatte- og avgiftspolitikken som sørger for et mer progressivt og rettferdig skattesystem. Forslaget innebærer mindre skatt på arbeid og mer skatt på formue, eiendom og høye inntekter. Det foreslås å legge om inntektsskatten slik at vanlige folk med vanlige lønninger får mer å rutte med, mens de med høye lønninger og formuer må betale noe mer skatt. Dette medlem ønsker også å innføre en skatt på høye arveformuer.

For at vi skal nå klimamålene våre, må miljøavgiftene økes slik at det blir dyrere å forurense. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke engangsvogiften på fossile biler for å sikre at flere velger å kjøpe elbil, og det foreslås å øke avgiftene på fossilt drivstoff. Det foreslås også en økning i CO₂-avgiftene på 50 pst. fra 2021-nivå.

Dette medlem viser til at for å unngå at folk flest blir hardt rammet av avgiftsøkninger, foreslår dette medlem samtidig en grønn folkebonus, en ordning der inntektene fra årets økning i CO₂-avgift betales ut igjen til folk med vanlige og lave inntekter. Pengene går i sin helhet til alle over 17 år som tjener 500 000 kroner

eller mindre. Hver person i denne gruppen vil få en utbetaling på 1 450 kr i 2022. Siden det er de rikeste i samfunnet som bidrar mest til klimagassutslipp gjennom høyt forbruk og mye reising, vil de fleste tjene på denne ordningen. Når vi regner med den grønne folkebonusen, senker Sosialistisk Venstreparti avgiftene med om lag 2,5 mrd. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2022. Dette medlem foreslår videre å senke merverdiavgift lav sats til 8 pst. for å stimulere fortsatt kriserammede tjenester som kollektivtransport og reiseliv.

Dette medlem viser til at boligmarkedet har blitt en driver for økte forskjeller. Selv om flertallet eier boligen de bor i selv, er det svært mange som ikke eier sin egen bolig. Disse har ikke fått være med på prisoppgangen i boligmarkedet eller tatt del i skattefordelene som boligeiere nyter godt av. Unge som skal inn i boligmarkedet, er ofte avhengige av hjelp fra foreldre for å kunne ha nok egenkapital. Mange unge sparer i BSU og får skattefordeler, mens mange andre ikke har råd til det. I tillegg til egenkapitalkravene kommer dokumentavgiften for de som skal kjøpe selveierbolig. Denne skatten betales i særlig grad av yngre, fordi de flytter oftere. Dette medlem mener boligpolitikken og skattesystemet for bolig er overmodent for endring, og vil sørge for at folk står likere ved terskelen til arbeidsmarkedet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å gjeninnføre en inntektsbeskatning av bolig for boliger over 4 mill. kroner. Vi avvikler BSU-ordningen, men trapper samtidig ned dokumentavgiften. Samlet sikrer dette en rettferdig beskatning av bolig, der de med de dyreste boligene betaler klart mest. Kommunene må få anledning til å beskatte sekundærboliger og utleieboliger høyere om de ønsker det.

Dette medlem mener skattepolitikken ikke skal favorisere fossile investeringer fremfor grønne og mindre forurensende investeringer. Endringene i oljeskatteeregimet som ble vedtatt i vår, har økt skattefavoriseringen av petroleumssektoren og slik lagt opp til å forsterke økonomiens oljeavhengighet og risikoen for investeringer i tapsprosjekter. Dette medlem foreslår betydelige innstramminger innenfor det midlertidige oljeskatteeregimet, samt å øke CO₂-avgiften på sokkelen i tråd med en lineær bane til 3 000 kroner per tonn i 2030. På den annen side foreslås det å øke startavskrivningen i saldogruppe d for å fremme investering i landindustri.

Forslag til endringer i skatter og avgifter sammenlignet med Prop. 1 LS (2020–2021), mill. kroner

Skatt	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Formuesskatt:	18 440	14 750
Øke satsen til 1,1 pst.		

Skatt	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Innføre tilleggssats på 0,2 pst. på formue over 20 mill. kr (grense for ektepar 40 mill. kr)		
Fjerne aksjerabatten		
Senke terskel for primærbolig høy verdi til 10 mill. kr med verdsettelsesrabatt 0		
Inntektsskatt:	9 170	7 336
Skattesatsen for personer økes til 23 pst.		
Utbytteskatten økes (oppjusteringsfaktor settes til 1,61)		
Personfradraget økes til 70 000 kr		
Minstefradrag i lønnsinntekt økes til 51 pst.		
Trinnskatt, trinn 1: Innslagspunktet økes til 235 000 kr. Satsen senkes til 0,9 pst.		
Trinnskatt, trinn 2: Innslagspunktet økes til 320 000 kr. Satsen senkes til 3,2 pst.		
Trinnskatt, trinn 3: Innslagspunktet settes til 638 000 kr. Satsen settes til 15,2 pst.		
Trinnskatt, trinn 4: Innslagspunktet settes til 980 000 kr. Satsen settes til 18,2 pst.		
Trinnskatt, nytt trinn 5: Innslagspunktet settes til 1,5 mill. kr. Satsen settes til 27 pst.		
Jobbskattefradraget innføres ikke		
Fullt fradrag for fagforeningskontingenten		
Foreldrefradrag. Satsene beholdes som i 2021		
Jordbruksfradrag. Inntekt-suavhengig fradrag økes til 110 000 kr. Sats ut over inntekt-suavhengig fradrag for jordbruk mv. økes til 42 pst. Maksimalt fradrag økes til 200 000 kr		
Sjømannsfradrag: Sats økes til 35 pst. Øvre grense økes til 110 000 kr		
Fiskerfradrag. Sats økes til 35 pst. Øvre grense økes til 200 000 kr		
Øke særskilt fradrag for personer bosatt i Troms og Finnmark tilsvarende lønnsvekst fra 2013. Beløpsgrense 21 235 kr		
Grønn folkebonus. 1 450 kroner til alle som tjener under 500 000 kr	-3 642	-3 642
Fjerne skjermingsrenten i utbytteskatten	550	440
Inntektsbeskatning av bolig: Markedsverdi fratrukket bunnfradrag på 4 mill. kr, ganget med sats på 0,3 pst. Dette gir en «inntekt» som beskattes.	1 220	976
Avvikle BSU-ordningen	1 025	815
Økt skattesats for selskaper til 23 pst.	4 400	0
Justering finansskatt pga. økt selskapskatt	-1 100	0
Øk satsen i kildeskatten på royaltybetalinger til 23 pst.	5	5
Saldogruppe d, forhøyet startavskrivning på 10 pst.	-1 940	-210
Sum skatter	28 128	20 470

Avgifter	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Miljø- og bilavgifter:		
Økt CO ₂ -avgift (50 pst. fra 2021-nivå)	1 687	1 537
Økt veibruksavgift på diesel med 75 øre	1 500	1 400
Økt veibruksavgift på bensin med 25 øre	160	145
Øke satsene for utslipp av CO ₂ i engangsavgift varebiler klasse 2 med 50 pst. av differansen til personbilsatsene	1 400	1 280
Innføre bruksavgift på dieselbåter fra 1. juli	30	25
Innføre avgift på nitrogen i mineralgjødsel på 2,37 kr/kg fra 1. juli	190	160
Økning av flypassasjeravgiften med 25 pst.	438	400
Ikke innføre omregistreringsavgift for elbiler	-300	-300
Fjerne refusjon av grunnavgift mineralolje fra 1. juli	238	220

Avgifter	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Andre avgifter:		
Redusere lav sats merverdiavgift til 8 pst.	-2 040	-1 740
Reversering av tobakksbyttekvoten i tax free-ordningen	115	110
Økt produksjonsavgift oppdrett til 1 kr per kg	740	560
Redusere dokumentavgiften til 2,0 pst.	-2 800	-2 700
Sum avgifter	1 357	1 097

Skatter og avgifter på sokkelen	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Øke CO ₂ -avgifta på sokkelen med 52 pst. fra 2021-nivå	2 334	1 167
Fjerne friinntekt i midlertidig oljeskatteregime	4 000	2 000
Flytte tidspunkt for innlevering av PUD/PAD i midlertidig oljeskatt til 1.1.2022	1 300	650
Innføre omstillingsavgift på olje, 50 kr per fat	29 000	14 000
Innføre omstillingsavgift på gass, 160 kr per Sm ³ o.e.	14 000	7 000
Sum skatter og avgifter på sokkelen	50 634	24 817

Fordelingseffekt av forslagene, endring i skatt i kroner per person sammenlignet med Prop. 1 LS (2020–2021), mill. kroner

Bruttoinntekt	Endret skatt på inntekt og utbytte	Endret boligskatt	Endret formuesskatt	Grønn folkebonus	Endret skatt i alt
0–150 000 kr	-70	5	885	-1450	-630
150 000–200 000 kr	-430	19	766	-1450	-1095
200 000–250 000 kr	-1 194	26	655	-1450	-1963
250 000–300 000 kr	-2 574	80	704	-1450	-3240
300 000–350 000 kr	-3 507	104	808	-1450	-4045
350 000–400 000 kr	-3 698	146	1 289	-1 450	-3 713
400 000–450 000 kr	-3 829	174	1 245	-1 450	-3 860
450 000–500 000 kr	-3 975	188	1 295	-1 450	-3 942
500 000–600 000 kr	-4 092	213	1 424	0	-2 455
600 000–750 000 kr	-1 772	290	2 018	0	536
750 000–1 000 000 kr	4 883	499	4 083	0	9 465
1 000 000–2 000 000 kr	22 147	1 069	12 238	0	35 454
Over 2 000 000 kr	197 744	3 075	173 750	0	374 569
Gjennomsnittlig endring	2 065	274	4 151	-820	5 670

Rettferdig grønt skifte

De tte medlem vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går altfor sakte. De tte medlem vil understreke at dersom vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi innrettes mot å løse oppgaven. Vi må gjøre store investeringer, legge til rette for kraft og infrastruktur og sørge for tilstrekkelig arbeidskraft med riktig kompetanse.

De tte medlem vil peke på at Norge i dag løper en høy risiko ved at petroleumsnæringen utgjør en så stor andel av vår økonomi. I tillegg til den åpenbare klimarisikoen det utgjør, binder næringen opp kapital og arbeidskraft og opptar kapasitet i økonomien som vi må frigjøre for å få plass til ny grønn næring og industri. De siste åtte årene har det blitt ført en næringspolitikk

og økonomisk politikk som favoriserer forurensing, eiendomsspekulasjon og uproduktive finansielle aktiva, med svært uheldige miljø- og fordelingskonsekvenser og svekket finansiell stabilitet. Dette må snus.

Omstilling fra oljeavhengighet skjer ikke uten at inntektene for å lete og bygge ut stadig flere oljefelt fjernes, slik at investeringsmidler og kompetanse frigjøres. Dette medlem viser derfor til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å kutte offentlig finansiert forskning på petroleum og statlig finansiert leting etter olje.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om et omstillingsfond for norsk sokkel, finansiert av en omstillingsavgift på olje og gass. Forslaget vil bidra til å redusere klimarisiko og finansiell risiko på

sokkelen, og samtidig sikre en rettferdig finansiering av den nødvendige omstillingen for sektoren. Omstillingsfondet skal vri statens investeringer i olje- og gassproduksjon i grønn retning, og på ordinært vis trekkes fra bruttoinntektene fra sokkelen som en del av netto konstantstrøm til SPU. Fondet skal investere i utslippskutt i olje- og gasssektoren for eksempel gjennom å tilby finansiering til forsyning av oljeplattformer med elektrisk kraft, fortrinnsvis fra flytende havvind, karbonfangst og -lagring tilknyttet produksjon, og produksjon av blå hydrogen tilknyttet sokkelen. Disse investeringene vil raskt kunne gi ny grønne oppdrag til norsk leverandørindustri samtidig som nødvendige utslippskutt på sokkelen realiseres raskt. Dette medlem viser til at forslaget er i tråd med Klimaomstillingsutvalgets anbefalinger om en produksjonsavgift for olje og gass med øremerket netto proveny til omstilling av norsk sokkel mot å levere null- og lavutslippsteknologi.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å etablere en statlig investeringsbank for grønn omstilling. I en verden med kvartalsrapportering og ønsker om rask avkastning sliter mange klimaprojekter med å tiltrekke seg tilstrekkelig kapital. I dette bildet bør staten bidra med langsiktig og tålmodig kapital som markedet ikke kan formidle på egenhånd. Særlig er det behov for kapitaltilgang i tidlig fase, og statlig kapital på riktig tidspunkt kan i sin tur mobilisere privat kapital til prosjektene. Staten kan også tilby ulike former for risikoavlastning som igjen senker terskelen for at privat kapital kan finansiere og investere i grønne prosjekter og virksomheter. Særlig små og mellomstore bedrifter sliter med å få tak i lånekapital på lik linje med større selskaper.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å etablere et statlig investeringselskap for grønn omstilling. Investeringselskapet skal være forvalter av statens eierskap i selskaper med kommersielt mandat, og skal få i oppgave å investere direkte i den grønne industrien i Norge og sikre nasjonal forankring av strategisk viktige bedrifter. I stedet for eksport dominert av olje og gass bør Norge bidra til verdens transformasjon gjennom eksport av grønn teknologi. Investeringselskapets oppgave er å investere og bruke eierskapet aktivt for å oppnå dette formålet.

Verden trenger systemer for fangst og lagring av CO₂ dersom klimamålene skal nås. Og det haster med å etablere næringskjeder for dette på de mest egnede og mest utslippstunge områdene. Norge er et av landene som har kommet lengst i utprøving av systemene, vi har vedtatt pilotanlegg, og det er ingen grunn til at vi bør stanse der. Neste fase bør være å etablere flere fangstanlegg, oppskalere lagringskapasiteten og eksportere løsningene til resten av verden.

Dette medlem viser videre til at hydrogen vil bli et sentralt drivstoff i fremtiden, spesielt som erstatning

for fossile innsatsfaktorer i skipsfart og industri. Norge har svært gode forutsetninger for å lykkes i produksjon av hydrogen, både grønn og blå. Da trenger vi å legge til rette for hydrogenøkonomien gjennom å bygge ut nødvendig infrastruktur, redusere risiko for storskala produksjon og skape etterspørselen som trengs for å skape marked.

Dette medlem viser til at overgangen fra et samfunn som tar i bruk ikke-fornybare innsatsfaktorer, til et sirkulært og fornybart samfunn er dette århundres største oppgave. Norge er blant landene i Europa med størst tilgang på fornybare ressurser, fra vann og vind til fisk og skog. Det er disse ressursene som det nye samfunnet til syvende og sist må bygge på. Lignin, utvunnet fra tre, forsøkes allerede brukt i batteri, som kan peke retning for bio-baserte batterier. Enzymer fra torskemager er allerede etterspurt som fornybare innsatsfaktorer i medisin. Fôringredienser til landbruk og havbruk er i ferd med å realiseres av alger produsert av CO₂-utslipp og sjøvann. Våre enorme biologiske ressurser er derfor økologisk viktig, men også en nøkkel til grønn omstilling. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å opprette BioNova – klimafondet for jordbruk, fiskeri og skog.

Fiskeri – ta havet tilbake til kysten

Dette medlem viser til at utgangspunktet for nasjonal forvaltning av havets ressurser er at havet skal bidra til mest mulig verdi for flest mulig, i et evighetsperspektiv. Det innebærer at vår felles blå allmenning skal forvaltes på en bærekraftig måte, og at verdiskaping skal komme fellesskapet til gode. Dette prinsippet må selvsagt gjelde for både fiskeri og havbruk, men også øvrige næringer som bruker havet – enten det er skipsfart, petroleum, vindkraft, mineralutvinning på havbunnen, osv. Ingen skal misbruke havet til egen vinning.

Dette medlem viser til at mål og virkelighet ikke alltid står nær hverandre. Kontrollen med fiskeressursene samles på stadig færre hender og stadig færre kystsamfunn. Havbruk er fortsatt langt unna å være bærekraftig, og langs kysten er det mange som opplever at gode fiskeområder er svekket etter havbrukets inntog. Arealkonflikter med petroleumsnæringen så vi sist i Nordsjøen, hvor fiskeriene tapte kampen om et viktig Tobis-gytefelt. Arealkonflikter med vindkraft så vi sist på Tampen, hvor Hywind fikk etablere seg til tross for fiskerinæringens protester.

Dette medlem mener havets fornybare ressurser er det viktigste vi har som nasjon. Sikring av disse ressursene må gis forrang i all forvaltning. Taket for fiskekvoter er hevet, og regjeringen har forsøkt å avvikle pliktssystemet for torsketral på et vis som flyttet store verdier fra kystsamfunn til noen få trålere.

Dette medlem er tilfreds med at Stortinget vedtok Sosialistisk Venstrepartis forslag om produksjons-

avgift, og at kystkommunene endelig ble hørt i deres rimelige krav om at fellesskapet skal ha en større andel av verdiskaping på fellesskapets arealer. Dette medlem foreslår å øke produksjonsavgiften til 1 krone per kg i 2022.

Landbruk – ta jorda i bruk

Dette medlem mener at all matjord i hele landet må holdes i hevd og dyrkes. I en usikker klima- og verdenssituasjon er det viktig at Norge tar mål av seg til å bli mer selvberget, både i mat- og forproduksjon. Dette medlem vil derfor ha et landbruk spredt over hele landet, der maten produseres basert på norske arealressurser.

Dette medlem viser til de svært variable somrene vi har hatt de senere årene. Et år er det flom, et annet er det tørke. Dette vitner om at klimaendringene skjer nå, og at jordbruket er den næringen som rammes først. Derfor må virkemiddelapparatet justeres for å legge til rette for matproduksjon over hele landet i et mer ustabilt klima, med flere tiltak for reduserte klimagassutslipp, for eksempel gjennom et klimafond for landbruket og mer forskning.

Dette medlem mener inntekt er det viktigste virkemiddelet for å sikre flere av målene for jordbruket, som rekruttering, investeringer og økt norsk matproduksjon på norske arealressurser. Dette medlem mener at utøvere i jordbruket, som selvstendig næringsdrivende, skal ha muligheter til samme inntektsutvikling som andre i samfunnet.

Dette medlem er kritisk til de siste tiårs politikk for et mer sentralisert landbruk som legger til rette for de største brukene. Denne politikken svekker muligheten til å ta jorda i hele landet i bruk. Dette medlem vil snu denne utviklingen og ta til orde for en tydeligere strukturprofil på politikken, med et øvre tak for hvor mange dyr per bruk en kan få tilskudd for. Dette medlem mener at et driftsvansketilskudd kan bidra til at mer av det tungdrevne arealet fortsatt kan tas i bruk.

Dette medlem jobber for et jordbruk med best mulig dyrevelferd. Dette medlem viser til Riksrevisjonens årlige revisjon for 2018, som slo fast at dyrelidelser får pågå for lenge på grunn av for dårlig oppfølging fra Mattilsynet. I den senere tid har det vist seg at Mattilsynets evne til å drive tilsyn har blitt vesentlig svekket på grunn av budsjettinnsparelser. Dette er alvorlig og må ryddes opp i av den nye regjeringen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis budsjett, hvor Mattilsynet blir foreslått styrket vesentlig.

Dette medlem viser til at skognæringen er en viktig del av framtidens industri i Norge. Gjennom kunnskap og teknologi kan man bruke hele treet til å skape høyverdige industriprodukter. Dette medlem mener at økt verdiskaping basert på skogbruk må balanseeres mot hensynet til vern av sårbar natur. Den viktigste grunnen til tap av artsmangfold er nedbygging av ube-

rørt natur. Virkemiddelapparatet kan derfor ikke oppfordre til at den siste resten av uberørt natur bygges ned. Dette medlem er også skeptisk til at en stor del av dagens subsidier til skognæringen i stor grad handler om å legge til rette for råvareeksport gjennom utbygging av skogsvei og kai, og for lite til å videreforedle biomassen i en biobasert industri i Norge. Dette medlem mener en slik tilnærming tar best vare på naturen, kutter utslipp og bidrar til mer verdiskaping i Norge.

Energi og miljø

Dette medlem viser til at et samlet storting har vedtatt store klimakutt innen 2030 for å håndtere klimakrisen, men vi er ikke i nærheten av å nå målene. Samtidig har vi en naturkrise som er like alvorlig som må løses samtidig. Vi må ha en plan for hvordan vi skal bygge ny industri og samtidig kutte utslipp og forskjeller og ta vare på naturen de neste ti årene.

Dette medlem viser til at for å få ned utslippene raskt må vi gjøre det dyrere å slippe ut gjennom industri, bilkjøring eller oljeproduksjon. Derfor foreslår dette medlem å øke avgiftene på CO₂-utslipp, satse på havvind, bevilge mer penger til Enova for energieffektivisering i alle hjem og bygg, og støtte store prosjekter for karbonfangst og -lagring på avfallsforbrenning og elektrifisering av Yaras store punktutslipp. Vi må også få ned oljeproduksjonen og kutte utslipp på sokkelen, derfor foreslår dette medlem å legge en avgift på hver enhet produsert olje og gass, som skal gå til norsk sokkel for å omstille, utvikle teknologi og kutte utslipp.

Dette medlem påpeker at å ta vare på natur er å investere i vårt eget livsgrunnlag. Vi trenger en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av natur på sjø og land, ikke en ødeleggende bit for bit -nedbygging. Dette medlem vil ha mer kunnskap og klare tiltak. Derfor har dette medlem satt av midler til en «Naturkur», etter modell av Klimakur, Mareano-prosjektet for havet og annen kartlegging. Dette medlem foreslår å sette av midler til kommunene til naturtiltak, skogvern og vern av områder, inklusive marine. Dette medlem foreslår å sette av midler til vern av truede arter og naturtyper og mer forskning på blant annet skrantesjuka hos villrein. Dette medlem foreslår å sikre midler til friluftsliv og bevaring av strandsonen, og ønsker å utrede en naturavgift for å få mindre utbygging på veien mot arealnøytralitet.

Grønn transport

Dette medlem viser til at transportsektoren står for om lag en tredel av alle klimagassutslipp i Norge, og at disse skal halveres innen 2030. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti foreslår å bevilge langt mer til jernbanebygging og miljøvennlig transport enn regjeringen og å kutte i dyre og miljøfiendtlige motor-

veiprosjekter. Arbeidet med å fase ut det fossile drivstoffet både på vei, sjø og skinner må intensiveres.

Færre skal trenge bilen til jobb, barnehage og skole. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp. Dette medlem vil heller satse på utbedring av eksisterende veier og trafikksikring av riks- og fylkesveier i distriktene. Heller enn miljøfiendtlige og pengesløsende prosjekter som Fergefri E39 på Vestlandet vil dette medlem prioritere de smale og farlige veiene mellom fergene og bytte ut fergene med nullutslippsalternativ.

Godstransporten på vei er beregnet til å doble seg innen 2050, på tross av at vi må ha mer gods på sjø og bane. Transportsektoren må omstilles, og tiltak som gir folk miljøvennlige alternativ, må styrkes, byvekstavtaler og kollektivinvesteringer må økes. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det blant annet foreslås økninger til gang- og sykkelveier, et løft for kollektivtransporten, flere tiltak for å omstille transportsektoren til nullutslipp og solide støtteordninger for gods på bane og sjø.

Styrk velferden og trygg arbeidslivet

Dette medlem viser til at regjeringen Solberg gjennomførte en rekke usosiale kutt som rammer sårbare grupper. Et stort kutt som har rammet mange, har vært innstramminger og kutt i ordningen med arbeidsavklaringspenger.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å reversere regjeringen Solbergs kutt i minsteytelsen i arbeidsavklaringspenger for unge under 25 år og gjeninnføre ung ufør-tillegget for mottakere av arbeidsavklaringspenger. Dette medlem viser til at innstrammingerne i regelverket for arbeidsavklaringspenger må reverseres og karensåret må fjernes. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås 770 mill. kroner for å forlenge retten til arbeidsavklaringspenger t.o.m. 30. juni 2022. Dette medlem viser til at det er avgjørende at ingen kastes ut av ordningen med arbeidsavklaringspenger uten å være avklart for arbeid eller uføretrygd.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å reversere en rekke usosiale kutt, som kutt i tiltakspenger, og barnetillegg for uføre, og å gjeninnføre fribeløpet for uføre på 0,4 G. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å øke minstepensjonen og gjeninnføre skjermingstillegget for uføre alderspensjonister.

Dette medlem viser til at regjeringen Solbergs kutt i briller til barn er alvorlig, og Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2022 å reversere kuttet som i dag begrenser barns mulighet til deltakelse i lek og skole.

Dette medlem minner om at noe av det første regjeringen Solberg fjernet da de kom til makten, var ferietillegget på dagpenger. For å sikre arbeidsledige og permitterte muligheten til å ha ferie i årene som kommer, foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2022 å gjeninnføre ferietillegget på dagpenger.

Deler av arbeidslivet preges av sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og ansatte med løs tilknytning til arbeidsplassen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor bevilgningen til Arbeidstilsynet økes i kampen for et seriøst og trygt arbeidsliv. Flere må få muligheten til å komme i arbeid og ta del i et trygt og organisert arbeidsliv.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det prioriteres flere tiltaksplasser i Nav og flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA). Altfor mange personer med utviklingshemming står utenfor arbeidslivet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der bevilgningen til Helt med styrkes.

Dette medlem understreker at kortere arbeidstid er nødvendig for mer rettferdig fordeling av helse, fritid og inntekt og at kampen for heltid og redusert arbeidstid henger tett sammen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022 hvor det foreslås en søkbar pott for å legge til rette for arbeidstidsreduksjon.

En solidarisk og rettssikker flyktningpolitikk

Dette medlem viser til at det er millioner av mennesker på flukt i verden, men få som kommer til Norge. Nærområdene til land i konflikt er de som tar imot flest flyktninger, og som har den største belastningen. Europa har stengt grensene, og mange står i en krise. Den alvorlige situasjonen i Afghanistan understreker dette. FNs tolkninger, anbefalinger og anmodninger skal etter dette medlem s syn ligge til grunn for flyktningpolitikken som føres. FN har bedt Norge ta imot 5 000 kvoteflyktninger i året. Mange kvinner, menn og barn lever under uverdige og farlige forhold i flyktningleirer – også innenfor Europas grenser. I Hellas bor det fortsatt sårbare asylsøkere under svært kummerlige og uakseptable forhold. Dette medlem understreker at Kommune-Norge har kapasitet, kompetanse og et ønske om å bosette flere. Derfor legger Sosialistisk Venstreparti opp til i sitt alternative statsbudsjett at Norge skal ta imot til sammen 5 000 kvoteflyktninger og relokalisere 1 000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster.

For å styrke rettssikkerheten i utlendingsforvaltningen er det etter dette medlem s mening avgjørende at flere får mulighet til å forklare seg muntlig for Utlendingsnemnda. På sikt må det innføres en topartsprosess i klagesaksbehandlingen som sikrer kontradiksjon,

åpenhet og økt bruk av muntlighet. Fram til dette er på plass, styrkes derfor UNE i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for at det skal gjennomføres flere nemndsmøter enn det som er tilfelle i dag. Dette medlem viser videre til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett også foreslås å innføre sakkyndige uttalelser i utvisningssaker som gjelder barn, og å gi barna selvstendige rettshjelpsrettigheter, samt innføre en støtteordning for rettslig prøving av utlendingssaker.

Integrering fra dag én

Dette medlem understreker at de som søker asyl i Norge, skal ha verdige forhold, og integreringen skal starte fra dag én. Derfor øker Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett ytelsene til de som bor på mottak, og styrker norskopplæringen. For lite penger fører til passivitet og dårlig helse. Dette medlem viser til at vi har et særlig ansvar for at barna har det trygt og får delta i samfunnet, slik at livene deres ikke settes på vent. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett styrkes derfor aktivitetstilbudet for barn på mottak, det sikrer gratis SFO for barn i asylmottak og sørger for at barnevernet overtar omsorgen for alle de enslige barna.

Dette medlem understreker at retten til familieliv er en menneskerett. Familier som har kommet bort fra hverandre, skal få være sammen i trygghet. Det skaper gode liv og bedre integrering. Dette medlem viser til at det må legges bedre til rette, både praktisk og økonomisk, for familiegjenforening for flyktninger. Derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett blant annet å fjerne gebyret for å søke om familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret i andre familiegjenforeningssaker.

God integrering forutsetter mulighet til å lære norsk, delta i samfunnet og komme i arbeid. Dette medlem vil særlig trekke fram at frivillige organisasjoner gjør en avgjørende jobb, og derfor foreslås deres arbeid styrket i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett. Dette medlem understreker betydningen av at organisasjonene må sikres kontinuitet og forutsigbare rammer. Dette medlem viser videre til at støtten til kommunale integreringstiltak økes i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for å styrke introduksjonsprogrammet og overgang til arbeid og/eller utdanning, samt for å inkludere nylig bosatte barn og unge på skolen og fritidsarenaen. I tillegg øker Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett støtten til Jobbsjansen og sikrer at kvinner som mottar sosialhjelp, også kan delta i tiltaket permanent, og ansetter flere rådgivere som skal jobbe mot negativ sosial kontroll på ungdomsskoler.

Samiske formål

Å bevare og styrke samisk språk og næringer er avgjørende for å ivareta og utvikle samisk kultur og samfunn. Dette medlem viser til at i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett styrkes støtten til Sametinget med 10 mill. kroner. I tillegg prioriteres mer midler til Samisk filminstitutt, pressestøtte til samiske aviser, 30 mill. kroner til Saminor (samisk helseforskning) og midler til Røros folkehøgskole sin samiske satsing.

Bolig og bomiljø

Dette medlem mener at alle har rett til et trygt hjem. Boligmarkedet har blitt en driver for økte forskjeller. Reglene for bostøtte må endres slik at flere får, og slik at de får dekket mer av bostøtte sine, i tillegg må utføre få samme dekning som før uførereformen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å endre reglene og å øke bostøtten i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem mener flere skal kunne kjøpe egen bolig, og at de som leier bolig, skal ha rett til et trygt sted å bo. Husbankens startlansordning må åpnes for å dekke egenkapitalkravet for de med betalingssevne, men uten rike foreldre. Startlansordningen bør styrkes og deles i to. En ordning for de med betalingssevne, men uten egenkapital og én for vanskeligstilte. Det trengs flere og rimeligere boalternativer for unge og lavinntektsusholdninger. Dette medlem vil gjenreise Husbanken som samfunnsutvikler og vil at Husbanken også skal kunne bidra til klimakutt og energieffektivitet gjennom lån og tilskuddsordninger til kommuner og private. Dette medlem vil derfor vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått økte bevilgninger til sosial boligbygging og å øke låneramma i Husbanken.

Dette medlem viser til at i dag er bare 20 pst. av skolene universelt utformet. Det er diskriminering og må rettes opp. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å opprette en tilskuddsordning for universell utforming av skoler, en oppfølging av Veikart–Universelt utformet nærskole 2030, og å øke tilskuddet til heis i eldre boligblokker.

Grønne kommuner og distrikter

Dette medlem vil bidra til å bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. Folk må ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Dette medlem vil ha moderne lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser, og der folk har nærhet til skole, offentlige servicetilbud, jobber og aktiviteter. Da er vi avhengige av digital infrastruktur og godt utbygd bredbånd over hele landet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, der det foreslås å øke satsingen på utbygging av bredbånd.

De t t e m e d l e m mener det må være mulig å starte bedrifter og videreutdanne seg over hele landet. Alle skal ha tilgang til høyere utdanning, derfor vil Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett for 2021 øke støtten til desentralisert høyere utdanning og ruste opp utstyrsparken på yrkesfag.

De t t e m e d l e m peker på at tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste, god samfunnsutvikling og flere skatteinntekter. Dette styrker også lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene. De t t e m e d l e m viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke satsingen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling og kommunale næringsfond, og innrette disse på utvikling og etablering av fornybare bedrifter.

De t t e m e d l e m vil også påpeke at det er nødvendig å finne en løsning for å gi fylkene og kommunene incentiver til å ta i bruk miljøvennlige løsninger. I dag må de selv bære risikoen ved å ta i bruk nye løsninger. Det foreslås derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett å sette av midler/styrke tilskuddet til nullutslippskollektivtrafikk, og midler til klimatilpasning og flere miljørådgivere i kommunene.

Velferd starter i kommunene

De t t e m e d l e m understreker at god offentlig velferd og tjenester er en bærebjelke for et trygt og godt liv for innbyggerne og helt nødvendig for et livskraftig samfunn. Her skal barna vokse opp, innbyggerne bli gamle og arbeidsplassen og hverdagslivet fungere. Sterk kommuneøkonomi bidrar til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet og frivilligheten. De t t e m e d l e m viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der kommuneøkonomien styrkes med drøyt 6,7 mrd. kroner.

De t t e m e d l e m vil bruke kommunene som en motor i økonomien og gi folk trygghet. De t t e m e d l e m viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, der det foreslås flere lærere, mer kultur i skolen, flere ansatte i omsorg og pleie, opptrapping av lavterskel psykisk helsevern og rusfeltet, bedre barnevern og skolehelsetjeneste.

De t t e m e d l e m viser til at tilskuddet til særlig ressurskrevende tjenester ikke er godt nok. Dette er kanskje den aller viktigste ordningen for utjevning av uforutsette og uunngåelige utgifter for kommunene, fordi dette tilskuddet fanger opp ulikhetene i utgifter veldig godt, men da må alle utgifter som er nødvendige, regnes med. De t t e m e d l e m viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der ordningen styrkes kraftig, og mener at kommuner med mange brukere og få innbyggere må få en permanent ordning med forhøyet tilskudd.

Helse

De t t e m e d l e m viser til at vi har et godt offentlig helsevesen. Det må vi ta vare på og forbedre. Som et resultat av pandemien og et jevnt høyt press på helsetjenestene er det avgjørende å styrke helsetjenestene og sikre gode arbeidsvilkår for vår viktigste helseressurs, helsearbeideren. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett setter av penger til en sterkere sykehusøkonomi, og øker midlene til kommunenes helsebudsjetter.

De t t e m e d l e m viser til at tennene er en del av kroppen, og mener derfor det er på høy tid med en tannhelsereform der nødvendig tannpleie ikke koster mer enn andre helsetjenester. Skal vi nå det ambisiøse målet, er det nødvendig å starte utbyggingen av tannhelsetjenestene nå. De t t e m e d l e m viser derfor til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det er satt av 1 150 mill. kroner for å styrke tannhelsetjenestene. Personer med store utfordringer, eldre med dårlig tannhelse og de yngste må prioriteres i innfasinga.

De t t e m e d l e m viser til at vi har en bemanningskrise i helsevesenet, og at det trengs kraftfulle tiltak for å rekruttere og beholde nødvendig helsepersonell. Ved å sikre faste og hele stillinger, gode turnusordninger og en bedre grunnbemanning legger vi til rette for at folk kan stå i jobbene sine over tid, og vi tåler belastningstoppene i helsevesenet bedre. De t t e m e d l e m viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett setter av øremerkede midler til økt grunnbemanning, bedre organisering og flere utdanningsstillinger i både sykehus og i kommunehelsetjenesten.

De t t e m e d l e m viser til at vi trenger et samfunn med små forskjeller, der alle skal ha råd til helsehjelp. De t t e m e d l e m viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett reverserer forslaget om å øke grensen for frikort, slik at egenandelstaket holder seg på dagens nivå. De t t e m e d l e m viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett styrker folkehelse tiltak i kommunene og faser inn skolemat, og mener alle må ha tilgang på gode helsestasjoner og lavterskel psykisk helsehjelp. Forskning har vist store forskjeller når det gjelder kunnskapen helsevesenet har om hvordan ulike sykdommer rammer kvinner, urbefolkning og minoritetsgrupper. Derfor setter Sosialistisk Venstreparti av midler til forskning på kvinnehelse, samisk helse og andre minoritetsgruppers helse i sitt alternative budsjett.

Utdanning

De t t e m e d l e m viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en økning på 3,2 mrd. kroner til utdanningsformål. Den kraftige økningen handler om å skape skoler og barnehager som gir alle like gode muligheter til å lykkes, og å gjøre

forskning og høyere utdanning til en motor for det grønne skiftet.

Dette medlem understreker at barn i barnehage trenger nok barnehagelærere og andre ansatte med kompetanse og forståelse for barns behov. Derfor viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å doble tilskuddet til bemanning i barnevernet, og øremerke hele tilskuddet.

Dette medlem ønsker mer praktisk og variert læring helt fra barnetrinnene til høyere yrkesfaglig utdanning. Dette innebærer et krafttak for yrkesfagene med flere lærere, bedre utstyr og flere lærlingeplasser. Mer tid, bedre utstyr og riktig kompetanse til de praktisk-estetiske faga i grunnskolen. Mer praktiske og varierte læremetoder i alle fag. Nok kvalifiserte lærere, med tid og tillit til å gjøre jobben sin, og flere støtteressurser.

Dette medlem viser til at mange familier ikke har råd til å benytte seg av SFO. Derfor er gratis SFO for alle barn på 1. til 4. trinn en av Sosialistisk Venstrepartis store, prioriterte velferdsreformer. I dette budsjettet starter Sosialistisk Venstreparti opptrappingen med gratis SFO for alle barn på ett trinn.

Dette medlem slår fast at alle skal ha lik rett til utdanning. Derfor øker Sosialistisk Venstreparti studie-støtta til 1,3 G som ledd i en opptrapping, og derfor vil Sosialistisk Venstreparti bygge 4 000 nye studentboliger i 2022. Rekordmange studenter sliter med sin psykiske helse, derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti økte ressurser til det psykiske helsetilbudet for studenter og studentfrivilligheten. Sosialistisk Venstreparti vil både øke de totale rammene og samtidig vri ressursene inn mot studieplasser og forskning for grønn omstilling.

Barn, familie og likestilling

Dette medlem viser til at stadig flere barn vokser opp i fattige familier. Det har de siste årene vært en økning i barnetrygden for barn mellom 0 og 6 år. For å sikre at alle barn får nytte godt av økt barnetrygd, viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å øke barnetrygden for de mellom 6 og 18 år med 200 kroner i måneden, som en start, samt innføre søskentillegg. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti også vil fjerne kommunenes mulighet til å avkorte sosialhjelpen ved å regne barnetrygden som inntekt når sosialhjelp beregnes. Dette forhindrer i dag at pengene når frem til mange av dem som trenger dem mest.

Dette medlem viser til at det første året er viktig for barns oppvekst. I dag er det for stor forskjell på de som har krav på engangsstøtte og har lav eller ingen tilknytning til arbeidslivet, og de som mottar foreldrepenger og har høy tilknytning til arbeidslivet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å innføre en minste-

ytelse for foreldrepenger på 2 G som alle foreldre skal ha rett på som et minimum.

Dette medlem viser til at barnevernet skal handle om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. Derfor ønsker Sosialistisk Venstreparti et barnevern styrt av det offentlige, i tillegg til langsiktige samarbeid med ideelle aktører. Dette medlem understreker behovet for et barnevernsløft med flere stillinger i det kommunale barnevernet, samt økt kapasitet i det statlige institusjonsbarnevernet. Dette medlem viser til at barnevernsreformen som innføres 1. januar 2022, vil overføre mer av ansvaret for både forebygging og hjelpetiltak til kommunene. Dette medlem er bekymret for at kommuner med presset økonomi vil streve med å prioritere barnevernet blant mange andre oppgaver i kommunene.

Dette medlem viser til at rasisme og diskriminering er en trussel mot et godt og trygt samfunn, og må bekjempes. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås å styrke organisasjonenes arbeid mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer, og etablere et nytt forskningsprogram om strukturell rasisme. Organisasjoner som jobber for rettighetene til kvinner, skeive og minoriteter, er viktige pådrivere for et mer likestilt Norge, og styrkes også i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Dette medlem påpeker at det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås et krafttak for krisesentre og støtteapparatet for voldsutsatte.

Kultur

Dette medlem viser til at kultur og frivillighet gjør livet rikere. Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi støtter dem som lager og formidler kunst og kultur, og gjør kunst og kultur mer tilgjengelig der folk bor. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett starter opptrappingen til å oppfylle løftet om at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kulturen.

Dette medlem understreker at frivilligheten og idretten er en av fellesskapets grunnsteiner. Derfor viser dette medlem til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett, der det trappes opp til full, regelstyrt momskompensasjon, og en styrker det frivillige arbeidet som foregår i hele landet. En nødvendig opprydning i tippemidlene vil styrke den lokale frivilligheten. Det gir mer frivillighet og økt selvstendighet for organisasjonene.

Dette medlem mener det er nødvendig å styrke Kulturfondet, Filmfondet og Fond for lyd og bilde og gi dem et nødvendig løft, slik at det frie feltet blir styrket,

og viser til forslag i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det også settes av penger til eksisterende museer og institusjoner. Dette medlem viser til at bibliotekene og kulturskolene er viktige arenaer for kultur i kommunene, og viser til økte bevilgninger i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett.

Dette medlem mener en forutsetning for et rikt kulturliv er en anstendig kunstnerøkonomi, og viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det trappes opp til 500 nye hjemler i løpet av fireårsperioden, og en styrker vederlagsordningene og foreslår å gjøre ordningen for utstillingshonorarer til en fast og utvidet ordning.

Dette medlem viser til at en sterk og uavhengig presse er viktigere enn på lenge, og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett derfor øker pressestøtten. Dette er særlig viktig etter at mediene har tapt store summer på grunn av pandemi og tap av annonseinntekter.

En justispolitikk for alle

Dette medlem vil skape et trygt samfunn ved å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i justissektoren og jobbe for at det skal være like muligheter i retts-systemet for personer som opplever urettferdighet eller blir offer for kriminalitet. Rettsstaten skal beskytte og hjelpe alle, uavhengig av folks økonomiske ressurser. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke midlene til fri rettshjelp, øke salærsatsen og øke støtten til de spesielle rettshjelpiltakene. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett også foreslår å styrke distriktenes tilgang til advokat og sakkyndige gjennom å øke reisegodtgjørelsen.

Dette medlem peker på at det er et stort samfunnsproblem at forbrytelser som i hovedsak rammer kvinner og barn, ikke prioriteres høyt nok. Altfor få voldtekts- og overgrepssaker blir oppklart av politiet. Dette medlem ønsker et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser og økt kapasitet i alle politidistrikt.

Dette medlem viser til at domstolene er essensielle institusjoner i rettsstaten. Regjeringens ABE-kutt har svekket domstolenes kapasitet, noe som går ut over rettssikkerheten. Dette medlem mener domstolene må styrkes, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2022, hvor det foreslås økte midler til bemanning i domstolene, tiltak for digitalisering og en mer barnevennlig domstol.

Dette medlem vil fremheve at over de siste årene har fengslene fått kraftige budsjettkutt av regjeringen. Dette skader kriminalomsorgen, svekker rehabiliteringen av innsatte, bryter innsattes menneskerettigheter og forverrer arbeidsforholdene til ansatte. Det er blitt flere voldsepisoder, mer innlåsing og isolasjon av innsatte, og

dårligere oppfølging og rehabilitering. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås styrke bemanningen i fengslene og iverksette isolasjonsforebyggende tiltak, samt styrke helsehjelpen til psykisk syke i fengslene.

Utenriks

Dette medlem viser til at verden står overfor flere kriser samtidig. Ulikheten øker, klima- og naturkrisen truer livsgrunnlaget vårt, og demokratiet er under økende press. Pandemien og den økonomiske usikkerheten som har fulgt i kjølvannet av den, har satt kampen mot fattigdom og ulikhet mange år tilbake. Den livsviktige kampen mot klimaendringene risikerer å bli nedprioritert. Mens verdens fattigste blir hardest rammet, gjemmer elitene store verdier bort i skatteparadiser. Dette medlem mener at norsk utviklingspolitikk er et av våre viktigste virkemidler for global rettferdighet. I 2022 må bistandsbudsjettet peke vei ut av krisene. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås kraftige tiltak for å bekjempe klima-, natur-, og ulikhetskrisen i verden.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås et krafttak for klima og natur. Vi tar til orde for en aktiv og progressiv politikk for å bekjempe global ulikhet. Det gjør vi gjennom å styrke arbeidet med å øke skatteinntektene i utviklingsland og gjennom et målrettet arbeid mot skatteparadiser. Utviklingspolitikken skal bidra til å flytte makt, styrke demokratiet og folkelige bevegelser. Uten et sterkt sivilt samfunn står demokratiet og grunnleggende friheter i fare. Sosialistisk Venstreparti ønsker å styrke støtten til sivilsamfunn, menneskerettighetsforkjempere, internasjonal kvinnekamp og LHBT-arbeid. Dette medlem vil også støtte viktig freds- og nedrustningsarbeid.

Forsvar

Dette medlem viser til at vi lever i en tid med økende spenning, også i våre nærområder. Det gjør det viktigere enn noen gang å prioritere riktig i forsvarspolitikken. I sikkerhetspolitikken må vi balansere mellom avskrekking og beroligelse. Sosialistisk Venstreparti ønsker et sterkt nasjonalt forsvar med balanse mellom forsvarsgrenene og evne til å hevde vår suverenitet. Regjeringen Solbergs rådyre kampflykjøp parallelt med kutt i drift og bemanning har resultert i en tikkende kostnadsbombe som truer viktige investeringer i Hæren og Sjøforsvaret. Viktigst av alt svekker det muligheten til å investere i Forsvarets viktigste ressurs, nemlig folk.

Dette medlem mener at Sosialistisk Venstrepartis forsvarspolitik er en politikk for vår felles trygghet. Dette medlem ønsker et forsvar som konsentrerer seg om de viktigste oppgavene her hjemme, heller enn

NATO-operasjoner i utlandet. Vi ønsker en bedre balanse mellom materielle investeringer og investeringer i militært og sivil ansatte. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor vi vil øke midler til drift ved blant annet å ansette flere etter flere år med kutt, beholde Andøya flystasjon som base for overvåkingsflyene, og styrke Sjøforsvaret og Kystvakten som er avgjørende for suverenitetshevdelse og beredskap i Nord-Norge og i havområdene våre.

3.1.2.5 Merknader fra Rødt

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringa Støres framlagte budsjettforslag og at det er langt fra lovnaden i Hurdalsplattformen om at vanlige folks liv, utfordringer og interesser skal stå øverst på agendaen.

Et sterkere sikkerhetsnett for vanlige folk

Dette medlem viser til at regjeringa Støre i stor grad skjærer både Høyre-regjeringas skatteuttak til de rikeste og en lang rekke av alle smålige kutt i ytelsene til de som aller mest trenger det sikkerhetsnettet velferdsstaten vår skal være. Dette medlem viser til at den økonomiske krisa som følge av pandemien ikke er over, og at sikkerhetsnettet selv i en normalsituasjon ikke er godt nok for vanlige arbeidsfolk.

Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, hvor det tydelig framgår at man kan velge en annen vei ut av krisa enn den Solberg-regjeringa har lagt opp til, samtidig som man bygger ut velferden, reduserer økonomiske forskjeller og gir vanlige folk mer å rutte med. I tillegg til å videreføre dagpengeforbedringene for arbeidsledige og permitterte som permanente ordninger, foreslår Rødt å øke sosialstøtten og sikre at alle sosialhjelpsmottakere får beholde barnetrygda. Minstepensjonister skjermes for levealdersjustering og får høyere pensjon, bostøtten økes og flere kommer inn under ordningen.

Dette medlem viser til at ingen kommer fortere i jobb eller blir mer arbeidsfør av å være fattig, og viser til

Rødts alternative statsbudsjett, der det bevilges milliarder til å reversere Solberg-regjeringas smålige kutt; de arbeidsledige får feriepenger i tråd med Stortingets vedtak i april 2021, barnetillegget for uføre styrkes samtidig som fribeløpet beholdes, og skjermingsfradraget gjeninnføres. Støtten til barnebriller og overgangsstøtten for aleneforsørgere økes.

Solberg-regjeringa la i sitt statsbudsjett opp til å kutte 2 000 tiltaksplasser. Regjeringa Støre begrenser i sitt budsjett kuttet til 1 000 tiltaksplasser. Rødt vil på sin side reversere hele regjeringas kutt og legge på ytterligere 1 000 tiltaksplasser.

På vei ut døra foreslo de borgerlige nok et usosialt kutt, denne gang i tiltakspengene. I praksis vil endringen bety at mennesker på Nav-tiltak må klare seg på 255 kroner pr. dag. Rødt reverserer dette kuttet.

Arbeidsliv og Nav

Dette medlem viser til at regjeringa Støre har varslet en «storrengjøring» i norsk arbeidsliv. Rødt deler ambisjonen. Regjeringa har styrket Arbeidstilsynet noe. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å doble den foreslåtte bevilgningsøkningen, i tillegg til at Rødt foreslår å øke bevilgningene til partssammensatte organisasjoner som Fair Play Bygg. Dette medlem viser videre til Solberg-regjeringas omfattende høvelkutt i offentlig sektor. Rødt går inn for å reversere ABE-kuttet i Nav og vil tilføre Nav flere hundre nye stillinger og gi etaten ressurser til å administrere en økning i antall tiltaksplasser. I tillegg settes det av 10 mill. kroner til å få fortgang i oppryddingen etter Nav-skandalen, det mest omfattende justismordet i norsk historie. Totalt vil denne kraftpakken bety 320 mill. kroner mer til Nav.

Dette medlem viser til lønnsgapet mellom kvinner og menn og at det i Rødts alternative statsbudsjett er satt av 600 mill. kroner til en likelønnsnett.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Styrke dagpengeordningen – gjøre koronaforbedringene permanente og sikre at ingen går over maksgrensa 1. halvår	3 789
Feriepenger for alle dagpengemottakere i 2022, i tråd med Stortingets enstemmige vedtak i april 2021	1 795
Styrke Nav med flere årsværk, få fortgang i opprydningsarbeidet etter Nav-skandalen og kutte i den rådgivende legetjenesten	193
Uføre: Øke barnetillegget, beholde fribeløpet på 0,4 G og reversere kutt i skjermingstillegget	902
Reversere kuttet i tiltakspenger samt øke antall tiltaksplasser	657
Kamp mot sosial dumping: Styrking av Arbeidstilsynet og bl.a. Fair Play Bygg samt doubling av fagforeningsfradraget	600

Rettferdig miljøpolitikk

Det te med le m viser til at Arbeiderparti–Senterparti-regjeringa i sitt budsjettforslag gjør økonomien mer oljeavhengig, kutter i det viktige skogvernet og mangler handlekraft for å bygge nye, klimavennlige arbeidsplasser. Rødt mener det er mulig å kutte utslipp, skape arbeidsplasser og sikre naturmangfoldet samtidig. Klimaet har ikke tid til å vente på utslippskutt. Der noen trodde at pandemien ville føre til betydelige klimakutt, er fasiten dessverre at utviklingen igjen går feil vei. Det gir oss stadig dårligere tid til å gjennomføre den omstillinga vi har visst i flere tiår at behøves. Rødt mener vi trenger en rettferdig miljøpolitikk som gjør det billigere og lettere å reise kollektivt, som skiller mellom ordinært forbruk og unødvendig luksusforbruk, som prioriterer jernbane framfor store nye motorveier og som skaper nye arbeidsplasser.

Det te med le m viser til Rødts alternative statsbudsjett, der man bevilger 700 mill. kroner ekstra til Enova og justerer ordningene til å treffe dem som har

mest bruk for dem, styrker Klimasats-ordningen, innfører en ny Natursats-ordning for å sikre naturmangfoldet og styrker skogvernet med 200 mill. kroner.

Det te med le m mener at rettferdige miljøavgifter handler om å kutte subsidier til dem som har mest fra før, sørge for at de som forurenser mest gjennom luksusforbruk, betaler mest, og at det må lønne seg å velge miljøvennlig for vanlige folk. Derfor foreslår Rødt å redusere den laveste mva.-satsen fra 12 til 8 pst. og samtidig fjerne momsene på reparasjoner og på norskproduert frukt og grønt.

Det te med le m viser til Rødts alternative statsbudsjett, der fritaket for engangsavgift fjernes for de dyreste elbilene, det innføres en progressiv avgift på flybilletter og CO₂-avgiften økes med totalt 50 pst. i 2022. For å unngå at miljøpolitikken blir urettferdig, foreslår Rødt å betale tilbake drøyt 2 mrd. kroner til alle med inntekt under 600 000 kroner, med tillegg for de som har barn, og for de som bor i distriktene.

Noen av Rødts satsinger

	Beløp (i mill. kr)
Styrke Enova – klimatiltak i industrien, energieffektivisering, oppgradering av vannkraftverk, tilskuddsordning for lavinntektsgrupper mv.	700
Skogvern	200
Restaurering av natur	70
Arbeid med å redusere marin forsøpling	20
Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene	300

Helse og omsorg

Det te med le m mener helsetjenester må bli billigere, ikke dyrere, og at økende økonomiske forskjeller også kommer til uttrykk i forskjeller i folkehelsen. Rødt jobber for å styrke helsetjenestene for alle. Slik står vi bedre rustet som samfunn når krisen inntreffer. Det te med le m viser til Rødts alternative statsbudsjett, der hele ABE-kuttet i helsesektoren reverseres, og der sykehusøkonomien til sammen styrkes med over 1 mrd. kroner ut over forslaget fra regjeringa Støre. Dette er midler som kan gå til blant annet bedre bemanning, ambulansetjenester og lokalsykehus. Rødt foreslår også øremerking av midler til bedre barsels- og fødselsomsorg, psykisk helsevern og bedre ettervern i rusomsorgen. Det te med le m mener at penger som er bevilget til sykehus, må gå til befolkningens helsetilbud, ikke havne i private lommer. Rødt foreslår å øke basisbevilgningene og går inn for full rammefinansiering av sykehusene. Kompensasjon for merverdiavgift gjør det mer lønnsomt for sykehusene å kjøpe eksterne tjenester og må avvikles.

En økning av egenandelstaket med 465 kroner skaper større helseforskjeller. Rødt foreslår å reversere denne økningen.

Det te med le m viser til at helsehjelp er en menneskerettighet, og menneskerettigheter må følge mennesker, ikke papirer. Papirløse må ha rett på helsehjelp.

Tennene er en del av kroppen

Det te med le m ønsker offentlig finansiert gratis tannhelse og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås en tannhelsereform som allerede neste år vil gi over 1 million mennesker billigere tannbehandling. Reformen innføres ved å ta deler av regninga for de som har størst utgifter, med refusjon på 40 pst. av utgiftene over en årlig egenandel på 2 500 kroner. I tillegg utvider Rødt aldersgrensa for gratis tannhelse til 22 år fordi grunnlaget for god tannhelse legges tidlig i livet.

Det te med le m vil understreke at de som sliter med å betale regningene, ikke har tid til å vente på flere fellesløsninger. Det siste året har det kommet fram rystende historier om folk som ikke klarer å betale for nødvendig tannbehandling. I Hurdalsplattformen lover regjeringa å jobbe for en utvidelse av tannhelsetjenesten. Likevel settes det ikke av en eneste krone mer til tannhelse i budsjettforslaget for 2022. Rødt vil sende tannlegeregninga for folk flest til de rike via et omfordelende skattesystem.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Styrking av sykehusene	1 090
Tannhelse – opptrappingsplan	3 220
Redusere egenandelstaket	650
Barsel og fødsel	204
Forskning på kvinnehelse	30
StatMed: Produksjon av legemidler og vaksiner	40

Barnehage, skole og høyere utdanning

Dette medlem vil framheve at Rødts mål er et gratis, godt og likeverdig utdanningstilbud. Fagutdanning og høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor man bor og hvor mye foreldrene tjener. Dette medlem vil at barnehage på sikt skal være gratis, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt starter med å fjerne foreldrebetalingen for femåringene, slik at alle barn kan bli en del av et større fellesskap før de begynner på skolen. Rødt foreslår å øke overføringene til kommunene med flere milliarder kroner, slik at de har økonomisk rom til å oppfylle bemaningsnormen i barnehagene og råd til vikarer fra dag én, samt bevilger midler til flere barnehagelærere og fagarbeidere i barnehagene.

Dette medlem vil jobbe for at det blir forbudt for kommersielle aktører å hente ut profitt fra offentlig finansierte barnehager. Rødt foreslår å endre modellen for pensjonstilskudd til private barnehager fra en modell som tar utgangspunkt i lønnsutgiftene i de kommunale barnehagene helt uavhengig av hva barnehagen har hatt av reelle kostnader til pensjon, til kostnadsdekning av de faktiske pensjonsutgiftene.

Dette medlem mener at laget rundt skoleeleven må styrkes, og bevilger læreren mer tid og penger til å styrke PPT.

Dette medlem viser til at utdanning ikke er gratis når utstyrsstipendet ikke dekker de faktiske kostnadene eleven har, og at Rødt foreslår å øke stipendet. Rødt bevilger midler til 500 nye fagskoleplasser, mulighet til å gjennomføre fagskoleutdanning for SFO-ansatte og flere studieplasser for vernepleiere og videreutdanningsplasser for sykepleiere.

Rødt foreslår å reversere ABE-kuttet i høyere utdanning, noe som bl.a. gjør det mulig å forhindre den planlagte nedleggingen av logopediutdanninga i Tromsø, som vil ha katastrofale konsekvenser for befolkninga i Nord-Norge sin tilgang til nødvendige logopedtjenester, som allerede er for liten. Rødt foreslår å sette av midler til å reetablere Nesna som fullverdig utdanningsinstitusjon. Rødt foreslår å øke studiestøtten til 1,3 G og bevilger penger til flere studentboliger.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Gratis barnehage for 5-åringer og flere fagarbeidere	1 419
Avvikle lærerspesialistordninga og Norges deltakelse i PISA og TIMSS	-252
Økt studiestøtte og flere studentboliger	450
Verkstedfond for yrkesfag, økt utstyrs- og borteboerstipend og økt lærlingtilskudd	245
Veiledning av nyutdannede barnehagelærere og grunnskolelærere	62

Olje og energi

Dette medlem viser til at regjeringa Støre vil «utvikle, ikke avvike» oljenæringa, men Rødt mener at det å lete etter mer olje er det motsatte av hva verden trenger. Dette medlem vil understreke at prioriteringene som gjøres i statsbudsjettet, er avgjørende for hvordan framtidens klima blir. Rødt vil trappe ned oljeinvesteringene og redusere bevilgningene til leting og feltutvinning, særlig i nordområdene. Barentshavet er et av verdens mest produktive havområder, men oljeutvinning truer viktige fiskeområder og leveområder for en rekke arter. For å nå klimamålene må olja i Barentshavet ligge. Rødt vil ha en mer aktiv næringspolitikk basert på fornybare naturressurser, kutter i petroleumsrettet forskning og stanser kartlegginga av havbunnsmineraler. Rødt sørger også for at karbonfangst på Klemetsrud kan realiseres for å sikre kutt i utslipp og nye arbeidsplasser innen CCS.

Dette medlem viser til at klimaendringene allerede er i gang, og det merkes i form av økt nedbør, flom og ras. Flom- og skredskader har store konsekvenser for bebyggelse, landbruk og infrastruktur. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der bevilgningen til sikring økes med over 200 mill. kroner.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Kutt i utvikling av vindkraft til havs	-14
Kutt i petroleumsforskning	-317
Karbonfangst på Klemetsrud og utredning av karbonfangst i flere byer	250
Styrket flom- og skredforebygging	200

Aktiv næringspolitikk

Dette medlem viser til at Rødt vil benytte Innovasjon Norge til å bruke fornybare ressurser i Norge til å skape verdi og arbeidsplasser og til å hjelpe industrien med å kutte utslipp. Rødt vrir penger fra Nysnø over til miljøteknologiordninga og Innovasjon Norge, slik at mest mulig penger går direkte til grønne industriprosjekter og ikke ender opp som markedsinstrumenter for finansfolk. Rødt vil opprettholde kondemneringsord-

ninga for skip i nærskipfart, innføre en ny kondemneringsordning for utrangerte offshorefartøy og bygge et nytt forskningsfartøy til Havforskningsinstituttet over tre år for å sikre arbeidsplasser i norsk skipsnæring.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Bygge nytt forskningsfartøy for Havforskningsinstituttet	50
Styrking av Miljøteknologiordninga	225
Kondemneringsordning for skipsfart og utrangerte offshorefartøy	175
Reversere kutt i nettølønnsordningen for norske sjøfolk	181

Trygge veier og miljøvennlig transport i hele landet

De tte medlem mener vi må gjøre kollektivtilbudet billigere og bedre, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt foreslår å redusere billettprisen på all kollektivtrafikk i hele landet med 20 pst.; det omfatter tog, buss, trikk og bane. Rødt vil øke bevilgningene til miljøvennlig transport i de store byene gjennom belønningsordninger og bymiljøavtaler og sette i gang flere store nye kollektivutbygginger som T-baneforbindelse til Lørenskog og Ahus sykehus og kollektivakse til nytt sykehus i Stavanger. Til sammen utgjør denne kollektivsatsningen over 3 mrd. kroner.

Rødt vil bruke 300 mill. kroner mer enn regjeringa Støre på å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbane, øke planleggingskapasiteten for å få fortgang i nye utbygginger og sørge for flere kryssningsspor. Rødt vil også kjøpe flere togvogner og flere sovevogner og setter av 10 mill. kroner for å konsekvensutrede Nord-Norgebanen.

De tte medlem mener at stadig flere vogntog på norske veier er i strid med målsettingen om godsoverføring fra vei til sjø og bane. For å kompensere for dårlig jernbaneinfrastruktur verner Rødt om miljøstøtteordningen for å opprettholde godstransport på bane, i tillegg til å gjøre de investeringene som trengs for at gods på bane skal bli lønnsomt. Rødt styrker Vegvesenets kontroll med tunge kjøretøy for å hindre livsfarlige vogntog på glatte norske veier.

For å tilrettelegge ytterligere for å flytte gods bort fra veiene foreslår Rødt å øke tilskuddene til nye anlegg og vedlikehold av havnene, ruste opp fiskerihavnene og sikre vedlikehold av fyrene.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Jernbanesatsing	1 050
20 pst. lavere pris på alle kollektivbilletter	2 093
Utbedring av norske havner og fyr	298
Bevare postomdeling 5 dager i uka i hele landet	623
Økt kontroll av tunge kjøretøy	25

Landbruk, oppdrett og fisk

Over år er fiskerne rammet av kutt i velferds- og sikkerhetsordninger. Rødt vil reversere kuttene i velferds-tilskuddet for å sikre drift av de viktige velferdsstasjonene langs kysten. De tte medlem vil understreke viktigheten av å styrke sikkerhetsopplæringen for fiskere, som er viktig for helse, sikkerhet og rekruttering i næringa. Rødt foreslår også å øke også føringstilskuddet og driftstilskuddet til mindre mottak for å sikre lokale fiskerimiljøer og god ressursutnyttelse, øke bevilgningen til fiskerioppsynet for å sikre bestandene mot overfiske, og øke kontrollen med oppdrettsnæringa.

Oppdrettsnæringa kjennetegnes av høy fortjeneste for eierne, men skaper samtidig store miljøproblemer. De tte medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett setter av midler til å styrke Mattilsynets arbeid for bedre dyrevelferd i oppdrettsnæringa og 75 mill. kroner til utvikling av miljøvennlige oppdrettsanlegg via Miljøteknologiordninga. Oppdrettsavgifta økes til 80 øre/kg fisk for å sikre at en større del av inntektene fra oppdrett tilfaller kommunene.

De tte medlem mener det er viktig at norsk landbruk må baseres på norske ressurser og utnytte beiteresurser og jord som finnes i hele landet. For å starte den viktige omleggingen fra utenlandsk kraftfor til beitebruk innfører Rødt en tollavgift på soyamel på 10 øre/kg. Det settes av investeringsmidler til løsdriiftsfjøs for små og mellomstore bruk og penger til å sette i stand og forbedre jordbruksarealer og setre. De tte medlem understreker viktigheten av å stimulere til å kjøpe norske landbruksprodukter, slik Rødt gjør gjennom å fjerne mva. på norskprodusert frukt og grønt.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Økt føringstilskudd og andre nærings-tiltak i fiskerierne	20
Miljøteknologiordninga: Utvikling av miljøvennlig oppdrett	75
Økt oppdrettsavgift på 80 øre/kg – økte inntekter til kommunene i 2023	*
Opprydding av forlatt fiskeutstyr (spøkelsesfiske)	10
Istandsetting av setre og tidligere dyrka mark	40
Støtte til oppstart av beredskapslagring av korn	50
Investeringsstøtte til løsdriiftsfjøs	100
Fjerne mva. på norskprodusert frukt og grønt	1 030

Barn, familie og likestilling

Barn som vokser opp i familier med dårlig råd, har selv større sjanse for å rammes av arbeidsledighet og økonomiske problemer. Økt barnetrygd er et godt tiltak

for å motvirke at barn vokser opp i fattigdom. Dette medlem mener at Solberg-regjeringa glemte de store barna i sin barnetrygdpolitikk, og at regjeringa Støre ikke ser ut til å huske dem heller. Dette medlem mener at gapet mellom små og store barn må tettes, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 1 mrd. kroner til å gi barna fra 6 til 18 år en økning i barnetrygd på 300 kroner i måneden. Dette medlem mener at barnetrygden skal komme alle familier til gode, og viser til bevilgede midler til å holde barnetrygden utenfor beregningsgrunnlaget for sosialstønad. Barnefamilieene styrkes ytterligere gjennom økt sosialhjelp og bostøtte og i form av friske midler til tilskuddsordningene som blant annet støtter ferie- og fritidsaktiviteter for barn og unge i familier med lav inntekt.

Dette medlem mener at vold og overgrep mot kvinner er et alvorlig og vedvarende samfunnsproblem i Norge. Rødt prioriterer midler til forebygging av voldtekt og seksuell trakassering, vold i nære relasjoner, inkludert vold mot kvinner, og et trygt tilbud til voldsutsatte. Rødt foreslår også å bevilge midler til å styrke krisesentrene som huser kvinner og barn, slik at de ikke opplever økonomisk ustabilitet. Rødt øker bevilgningen til kvinneorganisasjoner nasjonalt og internasjonalt.

Rødt vil jobbe for bedre arbeidsvilkår i kvinne-dominerte yrker og styrket rett til heltid. Å innføre seks timers normalarbeidsdag er en sentral del av denne kampen. Rødt oppretter en egen pott for prøveprosjekter som kan gi konkret erfaring med hvordan sekstimersdagen fungerer på ulike arbeidsplasser i offentlig sektor.

Dette medlem mener at barnevernet skal være til for barna, ikke velferdsprofitørene. Alle penger bevilget til barnevern må gå uavkortet til barnas beste og ikke til privat profit. Rødt mener at barnevernsdrift skal være forbeholdt offentlige og ideelle aktører.

For å styrke bemanningen og fagkompetansen i barnevernet foreslår Rødt å bevilge midler til flere fagstillinger i det kommunale og statlige barnevernet og øker også tilskuddet til langsiktig utviklingsarbeid for å øke kompetansen og kunnskapsnivået i barnevernet.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Økt barnetrygd for barn 6–18 år og holde barnetrygden utenfor sosialhjelpsberegningen	1 519
Likelønnsrett til kvinne-dominerte yrker i offentlig sektor	600
Ekstrainnsats for tilskuddsordning rettet mot lavinntektsfamilier	120
Barnevern: Flere fagstillinger, kompetanseutvikling og bedre helsetjenester	170

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Overføre enslige mindreårige asylsøkere 15–18 år til barnevernet	53
Krisesentrene og tiltak mot vold og overgrep	220

Kommunen er hjertet i velferden

Norge er en rik stat med mange fattige kommuner. Kommunene trenger reell vekst i inntektene framfor høvelkutt og såkalte effektiviseringskrav. Dette medlem mener at penger er makt, og selv om regjeringa Støre utvider rammene til kommunene noe, flytter ikke det tilstrekkelig makt ut der innbyggerne faktisk virker og bor. En av de største satsingene i Rødts budsjett er derfor å flytte penger fra staten og til kommunene i form av en ytterligere styrking av de frie inntektene med 5 mrd. kroner.

Rødt foreslår også å øke de frie inntektene til fylkeskommunen, gi økt støtte til omlegging til nullutslippsløsninger for ferger og hurtigbåter, og tilføre utviklings- og omstillingsmidler. Å sette fylkene bedre i stand til å ta igjen det store vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene og å øke bevilgningen til ras- og skredsikring er viktige beredskapstiltak i møte med klimaendringene.

Dette medlem vil understreke at tapte billettinntekter på kollektivtransport er en stor utfordring i fylkeskommunene etter koronapandemien. Dette går ut over rutetilbudet til innbyggerne med de praktiske, økonomiske og miljømessige konsekvensene det har. I Rødts krisepakke settes det av 500 mill. kroner til å dekke fylkeskommunenes utfordringer med tapte billettinntekter.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Økte frie inntekter til kommunene og økte distriktstilskudd	5 000
Økte frie inntekter til fylkeskommunene	200
Tiltak på fylkesveier (vedlikehold, ras og skredsikring, gang- og sykkelveier)	550
Utvidet bostøtteordning og støtteordning for å dekke oppvarmingskostnader	700
Kompensasjon for tapte billettinntekter for fylkeskommunal kollektivtransport	500

Kultur

Dette medlem mener at en kulturpolitikk overlatt til markedet kun vil skape den kunsten som de med mest penger etterspør, og at det hovedsakelig vil være folk med solid økonomi som kan ta seg råd til å være utøvende kunstnere. En trygg kunstnerøkonomi og sterke offentlige ordninger for å stimulere kulturlivet i bred forstand er derfor avgjørende for Rødt. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det bevilges penger til flere arbeidsstipender for kunstnere,

økte stipendsatser og bevilgninger til utstillingshonorarer og tilskuddsordninger som Norsk kulturfond. Rødt erkjenner at kultursektoren kjenner etterdønningene av nedstengningen, og forlenger ordningen for frilansere og selvstendig næringsdrivende til 1. april 2022.

Dette medlem vil understreke viktigheten av å ta unges skaperkraft og selvstendige kulturutvikling på alvor og viser til Rødts bevilgninger til makspris på landets kulturskoler og kulturutstiftelsesfondet.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Forlenge stønad til selvstendig næringsdrivende og frilansere til 1. april 2022	255
Flere arbeidsstipender for kunstnere, økt sats og flere utstillingshonorarer	75
Ungdomsstyrte kulturprosjekter utenfor de faste kulturinstitusjonene	60
Norsk kulturfond	50
Makspris på kulturskolen på 2 000 kr pr. år fra høsten 2022	50

Et selvstendig forsvar av Norge

Dette medlem mener Norge i forsvarspolitikken må utvikle en mer selvstendig linje basert på styrket norsk forsvarsevne, nordisk forsvarssamarbeid og en strategi som gjør oss mer uavhengige av stormaktsspillet. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det gjennom budsjettkutt i krigsdeltakelse i utlandet, kampfly og bistand til amerikansk krigshissing for øvrig frigjøres betydelige midler som Rødt vil bruke på å styrke den selvstendige forsvarsevnen, beredskap og samarbeid i nærområdene.

Dette medlem mener at Norges forsvarsevne kan styrkes gjennom å gi Hæren midler til oppbemanning og utdanning, dedikert helikopterstøtte på Bardufoss og midler til våpensystemer tilpasset norsk territorialforsvar, styrke Heimevernet med 10 000 soldater, mer trening og reetablering av Sjøheimevernet. Rødt foreslår å øke bemanningen i Kystvakten for å styrke redningsberedskapen, ressurskontrollen i fiskerisektoren, tilstedeværelsen og suverenitetshevdelsen i nord.

Enorme summer er sløst bort på katastrofale USA-ledete kriger, inkludert i Libya og Afghanistan. Dette medlem viser til at Rødt vil kutte i bevilgningene til krigsoperasjoner i utlandet, inkludert trening på ørkenkrig i Jordan, og sier nei til at norske krigsskip skal seile under amerikansk kommando. Samtidig vil dette medlem peke på at Rødt vil kutte alle bevilgninger til amerikanske militærbaser i Norge og gjenoppbygge en bærebjelke i norsk sikkerhetspolitikk gjennom 70 år: basepolitikken. Når vi begrenser fremmede styrkers tilstedeværelse i Norge, bidrar det til mindre spenning og mer trygghet for befolkningen.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Styrke Heimevernet	638
Styrke Hæren med personell og helikoptre	500
Reetablere Sjøheimevernet og styrke Kystvakten	262
Kutte i militæroperasjoner i utlandet og F-35	-1 217
Styrke ivaretagelsen av norske krigsveteraner	32

Fred, solidaritet og global omfordeling

Dette medlem mener at Norges utenrikspolitikk i dag styres av en politisk elite med globale ambisjoner som gjør dem mer opptatt av USAs geopolitiske interesser enn av fred. Rødt vil gå motsatt vei og kutter i bidrag til krigsalliansen NATO og bevilger i stedet mer til fredsarbeid i Norge og verden. Rødt vil øke og øremerke støtten til norske freds- og atomnedrustningsorganisasjoner inkludert fredsprisvinner ICAN og Norges Fredsråd. Rødt foreslår også å styrke fredsforskningen og øke Norges bidrag til den internasjonale straffedomstolen.

Dette medlem vil at Norge skal ta ansvar for et betydelig større antall flyktninger – uten at det går ut over bistandsbudsjettet. Ved å flytte flyktningiltak til kommunal- og justisbudsjettet og ta énprosentmålet på alvor tilføres 573 mill. kroner ekstra til bistandsformål. Rødt vil at Norge skal ta imot flyktninger i tråd med FNs anbefalinger, men vil også bidra til å relokalisere flyktninger fra pressede områder som Hellas og Italia utenom denne kvoten.

Rødts bistandspolitikk bygger på prinsippet om at bistand må være lokalt forankret, basert på solidaritet og bidra til omfordeling og fattigdomsbekjempelse. Dette medlem mener at slik bistand kan styrke et organisert arbeidsliv og kvinne- og urfolksrettigheter på en bærekraftig, klimavennlig måte som ikke bare omfordeler penger, men også makt. Rødt foreslår å øke bevilgningene som bidrar til rettferdige, desentraliserte klimatiltak, likestilling, helse, nødhjelp og gjeldsslette. Rødt foreslår også å reversere regjeringas flerårige kutt innen fornybar energi og helse.

Nyliberal reformpolitikk som fremmes av institusjoner som Verdensbanken og næringslivsstøtte forkledt som bistand, kuttet i Rødts alternative statsbudsjett, samtidig som bistand via grasrotbevegelser styrkes.

Etter NATOs lange og brutale krig i Afghanistan er landet nå på randen av en sultkatastrofe. Dette medlem mener Norge, som deltaker i den ødeleggende krigen, har et spesielt ansvar overfor krigens ofre, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der støtten til sivilsamfunnet økes betydelig. Rødt foreslår også å øke støtten til palestinske flyktninger og øremerke bistand til

samarbeid med palestinske organisasjoner som Israel nylig har terrorlistet, og til kurdisk Røde Halvmåne.

Noen av Rødts satsinger	Beløp (i mill. kr)
Oppfylle målet om én prosent av forventet nasjonalinntekt til bistand	573
Øke støtten til fagbevegelsen, urbefolkning, kvinnebevegelsen og andre grasrotbevegelser i mottakerland	108
Øke støtten til fredsarbeid, konfliktløsning og nedrustning	242
Kutte bevilgninger til nyliberale fond og banker som Verdensbanken	-643
Øke støtten til sivilsamfunn og flyktninger i Palestina, Vest-Sahara, Nord-Syria og Afghanistan	103
Ta imot totalt 5 000 kvoteflyktninger og 1 500 flyktninger fra områder med stort press, som Hellas og Italia	650

Rettsikkerhet og trygge lokalsamfunn

Dette medlem vil peke på at behovet for fengselsplasser i Norge ikke har minket fordi det begås mindre kriminalitet, men fordi verken politiet eller domstolene har ressurser nok til å etterforske forbrytelser. Hverdagskriminalitet henlegges, og ofre for familievold, overgrep og voldtekt opplever at saker henlegges eller gjerningspersoner får redusert straff på grunn av lang saksbehandlingstid. Samtidig øremerkes store summer til uttransportering av utlendinger uten oppholdstillatelse.

Rødt forventer at den nye regjeringa vrir innsatsen i politi- og justisbudsjettet over til de ansatte i politiet og ikke minst menneskene de skal hjelpe. Dette medlem vil avskaffe måltall for uttransportering og legge ned Politiets utlendingsenhet. Slik kan det overføres ansatte og ressurser til politidistriktene, og det kan opprettes nye etterforskerstillinger på seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner. Rødt vil slik sørge for en kraftig styrking av politidistriktene, samtidig som politiet får tillit til selv å vurdere hvordan uttransportering prioriteres opp mot andre viktige politioppgaver.

Rødt vil styrke kriminalomsorgen betydelig. Gjennom reversering av høvelkutt og oppbemanning av førstelinja motvirkes skadelig isolasjon av innsatte og vold og trusler mot ansatte. Samtidig styrker Rødt domstolene og kontoret for voldsoffererstatning.

Dette medlem mener det er ikke lommeboka som skal avgjøre hvorvidt du får tilgang til rettshjelp når du trenger det. Rødt foreslår å øke inntektsgrensa for fri rettshjelp med 20 pst. fra 2021-nivå, for å kompensere for skiftende regjeringers kutt i denne grunnleggende rettigheten, og utvider ordningen til også å favne om barn i utvisningssaker.

Staten taper flere milliarder kroner årlig som følge av skatteunndragelser knyttet til arbeidslivskriminalitet. Dette medlem vil peke på faren for at hvitvaskforbrytere slipper unna fordi Økokrim ikke har tilstrekkelige ressurser til etterforskning. Rødt vil styrke Økokrim, og disse medlemmer foreslår å styrke a-krimsentrene sin kamp mot arbeidslivskriminalitet, begge med betydelige bevilgninger som vil gi inntekter tilbake til fellesskapet.

	Beløp (i mill. kr)
Noen av Rødts satsinger	
Fjerne øremerking og måltall for uttransportering	-132
Styrke domstolene, kontoret for voldsoffererstatning og fri rettshjelp	98
Styrke førstelinja, motvirke isolasjon og bedre rehabilitering i kriminalomsorgen	45
Styrke etterforskning av seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner	122
Styrking av Økokrim med 40 årsverk	49

3.1.2.6 Merknader fra Miljøpartiet De Grønne

Familie og forbruker

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at alle barn har rett til en god start i livet. Tidlig innsats og ressurser for å få til dette er viktig både for det enkelte menneske og samfunnet som helhet. De fleste barn og unge lever gode liv i trygge familier, men noen vokser opp i mer utsatte situasjoner. Det er en samfunnsoppgave å støtte disse til en tryggere oppvekst.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen trappe opp engangsstøtten ved fødsel og adopsjon, med mål om en tredobling på sikt.»

Dette medlem viser til at regjeringen Solberg i Prop. 1 S (2021–2022) foreslo å øke bevilgningen til Fritidskortet for å starte en nasjonal utrulling, men at regjeringen Støre i Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) foreslår å kutte hele ordningen fra 1. juli 2022. Dette medlem mener Fritidskortet er et godt virkemiddel for å gi barn fra familier med svak økonomi mulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter. I sitt alternative budsjett foreslår derfor Miljøpartiet De Grønne å reversere kuttet, samt styrke ordningen med ytterligere 100 mill. kroner med mål om videre opptrapping og utrulling for alle barn i alderen 6–18 år.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at forsøksordningen med fritidskort utvides til en nasjonal fritidskortordning for barn og unge i alderen 6–18 år, og at grunnbeløpet vurderes utvidet for aldersgruppen 13–18 år.»

De tte medlem viser til at Fagforbundet i flere år har etterlyst en bemanningsnorm i det kommunale barnevernet på 15 barn per saksbehandler. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås det en vesentlig styrking.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en bemanningsnorm i det kommunale barnevernet med en maks grense på 15 barn per saksbehandler.»

De tte medlem viser til at Norge har de siste tiårene utviklet seg til å bli et flerkulturelt og multireligiøst samfunn. Den utviklingen ønsker Miljøpartiet De Grønne velkommen. Innvandring bringer med seg et mangfold som beriker og styrker landet vårt. Det gjelder enten mennesker kommer til Norge for å jobbe eller fordi de flykter fra krig og forfølgelse.

En solidarisk innvandringspolitikk må følges av verdig og inkluderende integreringspolitikk. Vellykket integrering gir folk mulighet til å ta ansvar for egne liv, delta i lokalsamfunnet og bygge nettverk. Det gir også viktige ressurser og impulser til samfunnet, bidrar til å skape gode bomiljøer og til å hindre radikalisering.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet fra 1. juli 2022.»

«Stortinget ber regjeringen utvide småbarnstillegget til enslige forsørgere med barn på 0–3 år til å omfatte alle barn under 18 år.»

Kultur

De tte medlem viser til at overgangen til et grønnere samfunn innebærer at kulturopplevelser, sosialt fellesskap og immaterielle verdier får en langt viktigere plass i samfunnslivet. Et mangfoldig og rikt kulturliv som tilrettelegger for indre berikelse og gode mellommenneskelige møter, er avgjørende for å bygge opp et samfunn og en økonomi som er mindre basert på et høyt forbruksnivå, og mer basert på god livskvalitet.

Den frivillige sektoren er en bærebjelke for norsk kultur og samfunn, og en av våre viktigste arenaer for å bygge opp den tilliten og dugnadsånden som er blant Norges viktigste styrker. Derfor gir Miljøpartiet De

Grønne et særlig løft til frivillige organisasjoner i Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre lovpålagt kulturskole og fastsette en egen forskrift til opplæringsloven for blant annet å regulere krav til faglig nivå, kapasitet og nivå for egenbetaling.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av hvorvidt fordelingen av kulturmidler mellom regionene er rettferdig, og eventuelt sikre jevnere fordeling av kulturmidler mellom regionene for å sikre alle i landet et mer likeverdig kulturtilbud.»

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, slik at stipender og garantiinntekter reguleres i tråd med lønnsvekst.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av potensialet for levende kulturhistorie, turisme og naturoppsyn ved at for eksempel Kystverket, Statens naturoppsyn (SNO) og Kulturdepartementet samarbeider om bemanning på enkelte fyr langs norskekysten.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at støtteordninger for turnévirksomhet skal belønne miljøvennlige transportformer.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at insentivordningen som skal trekke internasjonale film- og serieproduksjoner til Norge, videreutvikles slik at den i større grad belønner produksjoner med lavt klima- og miljøavtrykk.»

«Stortinget ber regjeringen starte samtaler med Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune for å sikre finansiering av opprusting av bygningene som i dag huser Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim, slik at de nasjonale verdiene museet huser, kan ivaretas.»

Utenriks

De tte medlem uttrykker bekymring for at situasjonen i verden blir mer ustabil, grunnet blant annet klimaendringer, økende geopolitisk spenning mellom stormakter, fremveksten av autoritære regimer og ekstremisme, og utbruddet av koronapandemien. Norge har internasjonal troverdighet som en forkjemper for fred, og denne troverdigheten må brukes aktivt for å verne om menneskerettigheter, folkeretten og internasjonal sikkerhet mot truslene vi nå ser vokse frem. Som medlem i Sikkerhetsrådet har vi en gylden mulighet til å være en internasjonal stemme for de som bærer den

tyngste byrden av en mer ustabil verden, inkludert verdens fattigste, fremtidige generasjoner, og ikke-menneskelige livsformer. Minst like viktig, så har vi en mulighet til å jobbe for at grupper som tradisjonelt blir holdt utenfor viktige beslutningsprosesser, får tilgang og innflytelse.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre kvinners deltagelse i beslutningsprosesser som en del av bistanden.»

«Stortinget ber regjeringen om å gjøre barn og ungdoms deltagelse til et bærende prinsipp i freds-, humanitært og forebyggende arbeid og utarbeide en norsk handlingsplan for sikkerhetsrådsresolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge i FNs sikkerhetsråd fremmer tiltak mot drap og forfølgelse av miljøaktivister.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge bruker sitt medlemskap i FNs sikkerhetsråd til å ta initiativ til å klargjøre den juridiske statusen til folk som flykter fra hjemmene sine på grunn av klimaendringer og ekstremvær, slik at denne gruppen ikke faller utenfor folkerettslig beskyttelse, for eksempel ved at Norge fremmer forslag om at klimaflyktninger innlemmes i den juridiske definisjonen av flyktninger i FNs flyktningkonvensjon.»

«Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til det internasjonale forbudet mot atomvåpen.»

«Stortinget ber regjeringen i lys av de siste års utvikling gjenoppta en strategi for å fremme samarbeid mellom sivilt samfunn i Norge og Hviterussland, på linje med satsingen frem til 2014.»

Justis

Dette medlem viser til at dagens tilbud av fri rettshjelp er svært begrenset og gjør at det ofte er størrelsen på pengeboka di eller nettverket ditt som avgjør rettssikkerheten din. I dag er det i overkant av 9 pst. av befolkningen som har rett på rettshjelp, og bare for visse typer saker. Regjeringen har foreslått en økning på 10 pst. for inntektsgrensen for behovsprøvet rettshjelp. Dermed er det fortsatt svært mange med lav inntekt og en vanskelig livssituasjon som likevel tjener for mye til å få rettssikkerheten sin ivaretatt. I tillegg er timene og lønnen som er satt av til advokathjelp, så lav at mange flinke advokater ikke vil ta saker med fri rettshjelp eller får for dårlig tid til å gjøre en anstendig jobb. Dette medlem foreslår derfor en historisk rettshjelpsreform i tråd med anbefalingene til det offentlige nedsatte retts-

hjelpsutvalget. Det er helt avgjørende for alles rettssikkerhet og for tilliten til hverandre i samfunnet at flere får mulighet til å få prøvd sakene sine.

Dette medlem fremmer derfor forslag om å øke andelen som kan få rettshjelp i Norge, fra 9 pst. til 25 pst. over 2 år, innføre et tilbud med førstelinjerettshjelp for hele landet og utvide rettshjelpsordningen til å omfatte mange flere områder, f.eks. arbeidsrett, utlendingsrett og saker om sosiale ytelser. Dette medlem viser til at saksbehandlingstiden i forliksrådene har gått opp siden 2015, og i 2020 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 97 dager, mot 79 dager i 2019.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke andelen av befolkningen som kan få gratis rettshjelp, til 25 pst., i tråd med Rettshjelpsutvalgets anbefalinger.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i forliksrådene og forslag til å redusere disse.»

Dette medlem ser med uro på nedgangen i behandling av straffesaker i konfliktråd, som har pågått siden 2009.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av nedgangen i behandling av straffesaker i konfliktrådene, som har pågått siden 2009, og med tiltak for å øke antallet behandlede straffesaker.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i asyl- og familieinnvandringsaker, og med forslag til hvordan saksbehandlingstiden kan reduseres.»

Dette medlem mener Norge har et særskilt ansvar for klimaflyktninger som klimagasseksportør, og at Norge i større grad bør stille opp for dem i verden som er på flukt, og som søker asyl i Norge.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for klimaflyktninger til Norge etter modell av «Pacific Access Category»-ordningen i New Zealand for personer som fordrives fra sine hjemsteder pga. klimaendringer/naturkatastrofer, men som faller utenfor definisjonen av flyktning iht. flyktningkonvensjonen fra 1951 og protokollen fra 1967.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om en egen kvote for klimaflyktninger, med samme

mottaks- og inkluderingstilbud som kvoteflyktninger, og promotere slike ordninger internasjonalt.»

«Stortinget ber regjeringen innføre en topartsprosess i Utlendingsnemnda for å styrke asylsøkeres rettsikkerhet og tilliten til asylsystemet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre etterforskning og oppfølging av forsvinningsaker med barn fra asylmottak.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at asylsøkeres fysiske og psykiske helsetilstand kartlegges kort tid etter ankomst.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en erstatningsordning for de som har blitt tvunget til sterilisering som en forutsetning for å endre juridisk kjønn.»

«Stortinget ber regjeringen oppheve ordningen med midlertidig opphold for enslige mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år, og som et minimum sikre at disse og unge papirløse får fullføre videregående opplæring som er startet i Norge, også etter fylte 18 år.»

«Stortinget ber regjeringen oppheve bruk av «begrenset oppholdstillatelse på grunn av tvil om identitet» for barn under 18 år.»

«Stortinget ber regjeringen kartlegge asylsøkeres kompetanse kort tid etter ankomst for å kunne tilby arbeidsrettet opplæring eller jobb så tidlig som mulig og gjøre det enklere å få godkjent utdanning fra utlandet.»

«Stortinget ber regjeringen bedre forholdene på Trandum, blant annet ved å utvide tolketilbudet, innføre uavhengig psykologfaglig kompetanse, sørge for menneskerettslig holdbar behandling av de som bor der, og begrense opphold til maks 72 timer.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til felleseuropeiske løsninger for å sikre tilstrekkelig søk- og redningskapasitet i Middelhavet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten dekker søkegebyr for familiemedlemmene til barn som har blitt evakuert fra Afghanistan.»

Dette medlem mener Norge må fortsette å jobbe aktivt for å bekjempe diskriminering, beskytte sårbare grupper i samfunnet og forbedre rettsstaten.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå politiets praksis med utlendingskontroll, for å hindre at den fungerer diskriminerende.»

«Stortinget ber regjeringen gjøre det obligatorisk med kvittering hver gang noen blir stoppet av politiet og tollvesenet, for å avdekke mulige fordomsfulle rasistiske mønstre i pågripelser.»

«Stortinget ber regjeringen opprettholde og styrke barnehus, krisesentre og krisetilbud til ofre for vold i nære relasjoner i alle deler av landet, blant annet gjennom bedre rammevilkår.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en stortingsmelding om rettsstatens tilstand og sårbarheter, og utvikle en strategi med tiltak for å styrke den norske rettsstaten.»

«Stortinget ber regjeringen gjøre dyrepolitiet til en landsdekkende enhet under Politidirektoratet, ved å utvide dekningen fra dagens situasjon med etablert dyrepoliti i seks av landets tolv politidistrikter til alle tolv.»

Dette medlem påpeker at frivillige organisasjoner er grunnleggende viktig i den norske redningstjenesten.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta ansvar for utviklingen av et felles digitalt aksjonsverktøy som kan benyttes av beredskapsaktørene, og i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2022 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av kostnadene ved å få dette på plass.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige beredskapsstatene sikrer at frivillige organisasjoner inkluderes i beredskapsplaner og deltakelse på felles øvelser med politi, statsforvalter og kommuner, samt sørge for at politiet forpliktes til å koordinere og ivareta samvirket mellom de ulike aktørene mellom hendelsene.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en kompensasjonsordning for å sikre at frivillige som deltar i redningsarbeid, får dekket alle kostnader påløpt i sammenheng med redningsarbeidet.»

Innvandring, regional utvikling og bolig

Dette medlem mener utviklingen av norske byer i en bærekraftig retning er en nøkkel til å skape bedre bo- og leveområder hvor folk opplever at det er lett å leve miljøvennlig. Dette medlem vil derfor doble bevilningene til byvekstavtaler og tilskudd til mindre byer, opprette egne bygdemiljøpakker og innføre en støtteordning hvor nærområder i hele Norge kan søke inntil 300 000 kroner til prosjekter for lokal bærekraft.

Dette medlem viser til at mer enn åtte av ti nordmenn bor i byer og tettsteder. I byene utgjør barna over en halv million mennesker under 16 år. I NOU 2020:16 om levekår i byer kommer det fram at barn og unge i le-

vekårsutsatte områder i de seks største byene i Norge har dårligere oppvekstvilkår enn andre steder i landet. Dette medlem viser til at et godt oppvekstmiljø er inkluderende, sosialt, trygt og grønt. Det har plass til lek og fritidsaktiviteter og nærnatur for dyr og mennesker. Dette medlem mener kommunene må få flere virkemidler til å utjevne forskjeller, og til å skape gode bo- og oppvekstmiljø i utsatte byområder. Dette medlem vil bl.a. tredoble støtten til områdesatsinger, herunder utvide satsingen med flere målrettede støtteordninger, og til flere byer med levekårsutfordringer. Dette medlem vil også styrke og utvide tilskudd særskilt rettet mot barn og unges oppvekstmiljø i byområdene.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i utgiftsutjevningen og/eller storbytilskuddet slik at disse bedre fanger opp utgiftene ved opphoping av levekårsutgifter.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en tilskudds- og/eller låneordning, for eksempel gjennom Husbanken, for å finansiere kommunale strategiske tomtekjøp i pressområder i byene, levekårsutsatte bydeler og områder for byutvikling.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at bomiljøtilskuddet etableres som en separat statlig tilskuddsordning. Ordningen skal være uavhengig av tilskudd til områdesatsinger og utvides til levekårsutsatte områder hvor det ikke pågår områdesatsing. Tilskuddet skal rettes mot sameier, borettslag, organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommunene som skal gi gode og trygge bo- og oppvekstmiljøer i levekårsutsatte områder. Tilskuddet bør særlig rettes mot tiltak for barn og unge.»

Dette medlem viser til at storbyene har opplevd sterk prisvekst i boligmarkedet over flere år, kombinert med høy befolkningsvekst. Dette fører til at folk med normal inntekt ikke lenger har råd til å kjøpe en bolig i og ved byene, samtidig som leiemarkedet er preget av ikke-profesjonelle aktører og svake rettigheter for leietakerne. Dette medlem mener at boligsituasjonen bidrar til sosial ulikhet og mindre inkluderende byer, og at det derfor er behov for å etablere flere virkemidler. Dette medlem mener det bør etableres en «tredje boligsektor» i sjiktet mellom det kommersielle og kommunale boligtilbudet, med mål om at flere skal komme inn på boligmarkedet, samtidig som man utvikler nye og innovative boligmodeller og boformer.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en ikke-kommersiell tredje boligsektor i sjiktet mellom kommunale boliger og det åpne markedet og gi kommunene mulighet til å kreve at inntil 30 pst. av boenhetene i nye boligprosjekter avsettes til tredje boligsektor.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendringer som bidrar til å styrke leietakernes rettigheter i boligmarkedet.»

Dette medlem mener det er behov for flere pilot- og forbildeprosjekter for bærekraftig bygg- og byutvikling, ikke bare i storbyene, men prosjekter som er tilpasset lokale forhold i ulike deler av landet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke bidraget til å videreføre og videreutvikle innovasjonsprogrammet Future-Built som satsing på grønn omstilling i by- og stedsutvikling og byggenæringen, og bidra til at programmet også kan løftes som en nasjonal satsing som omfatter øvrige byregioner, distrikter og landet for øvrig.»

Dette medlem mener de siste årenes boligutvikling viser at manglende krav til utbyggerne i mange tilfeller har ført til små og dårlige utearealer med mangel på gode oppholdssoner, lekearealer og grøntområder.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av plan- og bygningsloven med sikte på å styrke kvaliteten på utearealene i nye byggeprosjekter.»

Dette medlem viser til at det har aldri vært så mange mennesker på flukt som det har vært de siste årene. FNs høykommissær for flyktninger har bedt Norge om å ta imot 5 000 kvoteflyktninger. Regjeringen tar imot kun 3 000. Dette medlem mener Norge har et ansvar for å stille opp i større grad for folk på flukt, og at Norge har både bedre kapasitet og forutsetninger enn de fleste andre land til å ta imot flere flyktninger samtidig som vi sørger for god integrering og et lavt spenningsnivå i samfunnet. I sitt alternative budsjett foreslår Miljøpartiet De Grønne å ta imot 5 000 kvoteflyktninger, i tråd med FNs anbefaling; 1 500 asylsøkere fra overfylte, utrygge og uverdige flyktningleirer i Hellas; og 500 klimaflyktninger fra stillehavsøyene og andre områder som er truet av klimaendringer.

Dette medlem bemerker at enslige mindreårige asylsøkere under 15 år får tilbud om opphold på omsorgssenter. Omsorgssentrene er lovregulert i barnevernloven, og barnevernlovens krav til forsvarlighet og kvalitet på omsorgen gjelder for disse sentrene. Enslige

mindreårige asylsøkere over 15 år får tilbud om opphold på mottak for enslige mindreårige asylsøkere. Barnevernlovens krav til forsvarlighet og kvalitet gjelder derfor ikke for denne gruppen enslige mindreårige asylsøkere.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet.»

«Stortinget ber regjeringen om at flykningiltak i Norge ikke skal bli ansett som ODA-midler, da dette blir tatt fra bistandsbudsjettet.»

Arbeid og sosial

De tte medlem viser til at regjeringen Solberg fjernet ferietillegget på dagpenger. Støre-regjeringen har i Hurdalsplattformen uttrykt at dette skal reverse-res. Det har ikke blitt gjort.

De tte medlem foreslår derfor å gjeninnføre ferietillegg for dagpengemottakere (1 630 mill. kroner). Videre foreslås det å etablere en ordning med dagpenger til nyutdannede i 26 uker etter modell fra ordningen med dagpenger til nylig dimitterte vernepliktige.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om at arbeidstagerer som mister jobben, kan få beholde dagpengene under omskolering/videreutdanning. Ordningen bør innrettes slik at den treffer nedbemannede med behov for ny utdanning, f.eks. ved krav til fartstid i arbeidslivet eller at man har en annen utdanning fra før.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om hvordan nyutdannede kan sikres rett til dagpenger hvis de blir arbeidsledige ved endt utdanning.»

«Stortinget ber regjeringen etablere en ordning med dagpenger til nyutdannede i 26 uker etter modell av ordningen med dagpenger til nylig dimitterte vernepliktige.»

«Stortinget ber regjeringen komme med et forslag til hvordan man kan unngå at personer fortsatt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.»

«Stortinget ber regjeringen komme med et forslag om inntektssikring for personer som uforskyldt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag til hvordan studenter kan gis inntektssikring ved arbeidsledighet, ettersom nesten 7 av 10 studenter nå fi-

nansierer sitt livsopphold ved arbeid i tillegg til støtte fra Lånecassen.»

De tte medlem viser til at regjeringen Solberg kuttet i fribeløpet for uføre, og at dette ikke ble reversert av regjeringen Støre. De tte medlem foreslår å reverse-re kuttet i Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett.

Videre foreslår de tte medlem å øke antall tiltaksplasser med 1 000 stk. og foreslår å øke bevilgningen til lønnstilskudd til personer som har problemer med å komme inn i arbeidsmarkedet. Det foreslås også 300 nye tiltaksplasser for utviklingshemmede og personer med psykiske lidelser.

Næring

De tte medlem viser til at transport av folk, gods og varer står bak 30 pst. av våre samlede utslipp. Å redusere utslippene fra transport kan også være en av våre nye store industrielle muligheter.

Norges kystlinje er over 100 000 kilometer lang. Våre lange tradisjoner for å ta i bruk havet og bygge industriell virksomhet rundt dette er et viktig fortrinn. Slik Norge allerede har blitt et utstillingsvindu for elektrifisert transport på veien, bør vi også bli det på havet ved å utvikle en utslippsfri kystflåte.

Våren 2020 valgte Stortinget å styrke oljenæringen med nye, store skattefordeler under koronakrisen. De tte medlem vil i stedet direkte styrke leverandørnæringen og lokalsamfunnene langs kysten med flere nye oppdrag til produksjon av utslippsfrie skip, ferger og hurtigbåter, i tillegg til byggingen av vindturbinene vi skal sette opp til havs.

De tte medlem foreslår derfor å innføre en omstillingsavgift på oljeproduksjon. Inntektene fra avgiften brukes til å få fortgang i det grønne skiftet. Det vises til nærmere omtale i Innst. 3 S (2021–2022). Det er ikke lenger tid til kun å gjøre små justeringer i eksisterende politikk og tro at dette er nok for å oppnå de endringer som er nødvendig for at Norge skal omstille seg bort fra oljen og til en utslippsfri økonomi. Det er en krevende prosess, men vi har dessverre ikke tid til å bruke de neste 50 årene på denne omstillingen. Vi må derfor tørre å tenke nytt, tørre å fremme nye forslag og tørre å ta noen av de vanskelige beslutningene som fremtidens generasjoner er avhengig av at vi tar. Det vises til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2022 for nærmere omtale av de enkelte forslagene for å gjennomføre denne omstillingen.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre turistskatt for destinasjoner der lokale og regionale destinasjonsselskaper vurderer dette tiltaket som nødvendig.»

«Stortinget ber regjeringen etablere en overskuddsbasert grunnrentebeskatning for havvind som sikrer at fellesskapet får inntekter fra energiproduksjonen, slik vi i mange år har fått fra oljenæringen.»

«Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 kan

- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på ytterligere 2 mrd. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien, og at det forbeholdes investeringer som bidrar til å redusere utslippene fra skipsflåten.
- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 2 mrd. kroner til fornybarinvesteringer i utviklingsland.»

Fiskeri

Dette medlem viser til at havene, fjordene og vassdragene i Norge rommer rike økosystemer og unike naturressurser. De har vært kilde til mat, arbeidsplasser, aktiviteter og bosetting over hele landet i tusenvis av år. Miljøpartiet De Grønnes mål i fiskeripolitikken er å gi framtidige generasjoner den samme muligheten til å høste av disse naturverdiene. Da må økosystemperspektivet og føre-var-prinsippet legges til grunn for forvaltningen. Slik kan man sikre mat og arbeidsplasser som hele samfunnet har glede av.

Dette medlem viser til at Norge har solid kompetanse innen fiskeoppdrett og en lang kyst med gode strømforhold. Dette gir fantastiske muligheter for bærekraftig verdiskapning fra havbruk. Tang- og tare dyrking kan generere store inntekter. Samtidig kan det motvirke klimaendringer og havforsuring og rense havet for forurensning. Ved å utvikle integrert havbruk kan man utnytte avfall og biprodukter fra fiskeoppdrett til produksjon av blant annet tare og skjell. På denne måten kan man bygge opp nye næringer samtidig som man reduserer miljøavtrykket fra fiskeoppdrett.

Dette medlem viser for øvrig til sine merknader og forslag i Innst. 8 S (2021–2022).

Landbruk

Dette medlem mener hovedmålet med norsk jordbrukspolitikk bør være å produsere mest mulig og best mulig mat av de ressursene vi har i Norge. Dette må skje på en måte som bygger opp jordressursene, slipper ut minst mulig klimagasser, binder mest mulig karbon og øker naturmangfoldet. Miljøpartiet De Grønne vil være det ledende partiet i utformingen av en slik offensiv jordbrukspolitikk der bærekraftig ressursbruk er hovedmålet, ikke billigst mulig mat.

Dette medlem viser til at skogen er leveområde for de fleste av artene våre og et viktig rekreasjonsområde for mennesker. Samtidig er fornybare ressurser fra

skogen viktige blant annet som energikilde og råstoff i mange ulike produkter. I årene som kommer, må man høste av skogen på en måte som øker biologiske mangfoldet og skogens evne til å binde karbon. I tillegg vil dette medlem føre en offensiv politikk for å øke nasjonal og lokal verdiskapning basert på skogressursene.

Dette medlem viser for øvrig til sine merknader og forslag i Innst. 8 S (2021–2022).

Olje og energi

Dette medlem viser til at det ikke bare er enkelte norske partier som krever full stans i leting etter mer olje og gass. Også FNs generalsekretær ber alle verdens land slutte å lete etter mer fossile energikilder. Også sjeffen for IEA oppfordrer til det samme. Dette medlem legger derfor frem forslag som vil oppfylle disse oppfordringene. Dette medlem foreslår kutt i all letevirk-somhet på norsk sokkel. Dette fører til økte innbetalinger til SPU fordi investeringstakten på sokkelen reduseres.

Dette medlem foreslår videre bevilget 1 mrd. kroner til en ordning for differansekontrakter for utbygging av norsk, flytende havvind.

Videre foreslår dette medlem at det bevilges til sammen 500 mill. kroner til økt gjennomføring av flom- og skredsikringstiltak. NVE har anslått behovet til nærmere 4 mrd. kroner.

Miljø

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, hvor ramme 13 foreslås økt med 6 198 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, for å finansiere en lang rekke satsinger på miljøområdet.

Dette medlem foreslår en radikal satsing på naturpolitikk, blant annet gjennom styrke Miljødirektoratet, trappe opp skogvern-satsingen kraftig, sette av midler til å ansette miljørådgiver i alle norske kommuner, styrke miljøforskning og miljøkartlegging og sette av betydelige midler til naturrestaurering. Samtidig styrker vi Enovas arbeid for å bidra til klimagassutslippsreduksjoner i bedrifter.

Helse

Dette medlem viser til at vi står overfor store utfordringer i måten vi organiserer helsevesenet på, håndterer at stadig flere eldre har behov for støtte for å kunne leve gode liv, samt særskilte utfordringer innen psykisk helse og rus.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en vurdering av prosjektet Felles kommunal journalløsning opp mot alternative modeller basert på plattform-/økosystem-løsninger, slik at Stortinget kan fatte beslutning om den

mest egnede veien fremover for elektronisk pasientjournal.»

«Stortinget ber regjeringen utvikle bedre samarbeid og utrede løsninger for felles elektronisk journal mellom spesialist- og primærhelsetjenesten som spesielt skal inkludere alternativer basert på plattform-/økosystemløsninger.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en økning av belegget ved norske sykehus til 85 pst. i tråd med OECDs anbefalinger.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan Norge kan øke antallet faste intensivplasser ved norske sykehus med 100 og antallet overvåkingsplasser med 300, og samtidig utdanne nok kvalifisert helsepersonell til dette.»

«Stortinget ber regjeringen utrede behovet for økt antall rehabiliteringsplasser og -aktiviteter i spesialisthelsetjenesten og i kommunene og komme tilbake med et forslag om dette. Det skal også utredes og foreslås en opprustningsplan for rehabilitering, inkludert utdanning av fagpersonell, slik at mennesker med rehabiliteringsbehov og -potensial får nødvendig hjelp i tide.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Sykehuset Namsos så raskt som mulig blir et av stedene der det gjøres tilpasninger til det nye redningshelikopteret.»

«Stortinget ber regjeringen opprette et forsøksprosjekt der deltakerne får beholde en delvis oppfølging fra barne- og ungdomspsykiatrien samtidig som de fases over i voksenpsykiatrien. Målet med prosjektet skal være å innhente erfaringer for på sikt å innføre en permanent overgangsordning som sikrer en smidigere overgang mellom de to systemene.»

«Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt astma- og allergiprogram etter modell av Finland.»

«Stortinget ber regjeringen stimulere til en raskere Livsglede for eldre-sertifisering av alle kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner.»

«Stortinget ber regjeringen stimulere til prøveprosjekter for samlokalisering av eldre og studenter i nye bolig- og omsorgsinstitusjoner, etter modell av Nederland.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommuner som sliter med høye kostnader til vikarbruk pga. stor rotasjon eller ubesatte fastlestillinger.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til et pårørenderegnskap som oppfølging av pårørendestrategien. Pårørenderegnskapet skal samordnes med et offentlig utvalg som skal utrede spørsmål om permisjons- og andre kompensasjonsordninger.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om statlig støtte til psykologtjeneste for studenter, som i dag finansieres gjennom semesteravgift.»

«Stortinget ber regjeringen styrke sikkerhetsnettet for personer med psykiske utfordringer i krisetid og øke tilskuddene til lavterskel hjelpetelefoner og chatforum for personer med mentale helseutfordringer og psykiske lidelser i alle aldre.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning målrettet for å hjelpe de svakeste gruppene i samfunnet når samfunnet stenges, som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem, som alle er ekstremt utsatte grupper.»

«Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan Norge under koronakrisen har sørget for at de mest utsatte gruppene (som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem) har fått dekket vitale behov som mat, et sted å sove, helsehjelp og en trygg hverdag, og komme tilbake med forslag til beredskapsforbedringer i form av for eksempel økonomiske støtteordninger og nødløsninger som helsetrygge oppholdssteder og offentlig matutlevering.»

«Stortinget ber regjeringen sette i gang en offentlig utredning om menns helse.»

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av gratis fastlege frem til fylte 18 år.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt løft for tidlig innsats gjennom helsestasjoner og skolehelsetjenesten med øremerkede midler og en bemanningsnorm basert på Helsedirektoratets anbefalinger.»

«Stortinget ber regjeringen endre finansieringssystemet ved å minske innslaget av stykkprisfinansiering.»

«Stortinget ber regjeringen etablere flere hospice som gir et godt og verdig tilbud til døende.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan helsevesenet i samarbeid med samfunnet for øvrig bedre kan sikre tilstrekkelig omsorg, lindring og hjelp til mennesker med store lidelser pga. langtkommet alvorlig sykdom.»

«Stortinget ber regjeringen sikre gode og individuelt tilpassede tilbud til alvorlig syke og døende barn og deres pårørende, slik at barna i hovedsak kan være hjemme.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan tilbud om hjemmesykehus for barn kan utvides til hele landet.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og støtte etableringen av seniorkollektiver og lignende nettverk som gir økt livskvalitet, og der beboerne bidrar til å ta vare på hverandre.»

«Stortinget ber regjeringen utvikle og tilpasse omsorgstilbudene til unge demente. Det må også sikres at de pårørende får god oppfølging.»

«Stortinget ber regjeringen styrke den nasjonale handlingsplanen mot selvmord og følge opp nullvisjonen i samarbeid med fagmiljø, pårørende og brukerorganisasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for utrulling av nye metoder for behandling av behandlingsresistent depresjon og andre psykiske lidelser etter modell av DPS ved Sykehuset Østfold til alle landets sykehus av tilstrekkelig størrelse.»

«Stortinget ber regjeringen etablere et senter for forskning og utvikling av innovative behandlingstilbud for psykiske lidelser og mental helse.»

«Stortinget ber regjeringen videreutvikle og støtte opp om tilbud om medikamentfrie behandlingstilbud for enkelte pasientgrupper.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å øke oppmerksomheten omkring psykiske problemer hos eldre og styrke det psykiatriske helsetilbudet for denne gruppen, blant annet med flere alderspsykiatriske sentre.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at personer med langvarige psykiske lidelser og/eller rusproblemer får oppfylt sin rett til en fast pasientansvarlig fagperson som skal sikre nødvendig sammenheng og omsorg i oppfølgingen.»

«Stortinget ber regjeringen opprette brukerrom i de større byene der mennesker som bruker rusmidler, får treffe kvalifisert helsepersonell og får mulighet for annen rusbruk enn injisering.»

«Stortinget ber regjeringen opprette en ordning for utdeling av brukerutstyr og analysetjenester for å sikre helsen til mennesker som bruker rusmidler.»

«Stortinget ber regjeringen evaluere og revidere overdosestrategien og styrke det selvmordsforebyggende arbeidet i overdosestrategien.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å sikre trygg overnatting og nok gode oppholdssteder for rusavhengige i byene.»

Utdanning og forskning

Dette medlem viser til behovet for å sikre gode barnehager både for barna, foreldrene og de ansatte, grep som er nødvendige for å forbedre grunnskolen og behovene i høyere utdanning, sammen med grunnleggende, systemiske utfordringer i forskningssystemet som må håndteres.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre handlingsplanen for likestilling i barnehagen.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med særskilte tiltak for å styrke rekrutteringen av menn til barnehagen, med mål om 25 pst. flere mannlige barnehagelærere innen 2030.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en opptaksordning for barnehagen med flere opptak etter at barnet har fylt ett år.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede barnehagelærere kvalifisert veiledning de to første årene i jobb og deretter sikre systematisk etter- og videreutdanning.»

«Stortinget ber regjeringen innføre en veiledende bemanningsnorm i den kommunale barnevernstjenesten.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede lærere i grunnskolen rett til kvalifisert veiledning de to første årene av sin første lærerjobb, der det stilles forpliktende krav til kompetanse hos veilederne.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en ordning med kommersialiseringspermisjon for forskningspersonell for å støtte arbeidet med kommersialisering av forskningsresultater.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til innretning av et offentlig fond som støtter forskningsaktørers finansielle behov i forbindelse med publisering for Open Access.»

«Stortinget ber regjeringen reversere tidligere praksis med at kutt i forskningsbudsjettet dekkes inn ved å

omdisponere midler som allerede er avsatt til forskningsprosjekter, og komme tilbake med en plan for å sikre at midlene som avsettes til forskningsprosjekter, tilbakeføres over statsbudsjettet denne stortingsperioden så balansen og den økonomiske forutsigbarheten gjenoprettes.»

«Stortinget ber regjeringen innføre differensierte lærlingtilskudd for å øke mulighetene til læreplass for elever med lav teoretisk kompetanse.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for gratis norskkurs til alle internasjonale studenter og samtidig forlenge perioden internasjonale studenter kan få opphold for å søke arbeid.»

Transport og kommunikasjon

Dette medlem viser til at måten vi transporterer oss på i byer og tettsteder, har stor betydning for hvor miljøvennlig vi klarer å leve i hverdagen. Dette medlem vil at det skal bli enklere å gjøre hverdagsreisene mer bærekraftig samtidig som byene og tettstedene blir tryggere, renere og mer attraktive. Transportsektoren er også en betydelig bidragsyter til klimagassutslipp og tap av verdifull natur. Dette medlem vil derfor omfordele bevilgninger til nye motorveier til kollektivtransport, sykkel og gange, samt til bedre vedlikehold, fornying og trafiksikkerhet langs eksisterende veier. Videre vil dette medlem legge ned Nye Veier AS, stanse nye store flyplasser og sikre at jernbanen får et betydelig løft som gjør tog i stand til å konkurrere med fly og veitransport på lengre avstander, både ved frakt av mennesker og gods.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge ned Nye Veier AS og stanse videre planlegging av nye motorveier. Midlene omfordeles til en styrket satsing på bedre vedlikehold av dagens veinett, økt trafiksikkerhet, jernbane, sjøtransport, kollektiv, sykkel og gange.»

«Stortinget ber regjeringen utrede, med tanke på innføring, en bomavgift på hovedveier mellom landsdeler og ved riksgrensen hvor det også er jernbane, øremerket for utbygging og kapasitetsforbedringer på jernbanen i samme korridor.»

«Stortinget ber regjeringen opprette et sentralisert system, for eksempel gjennom Entur, hvor reisende med tog enkelt kan bestille hele togreisen på tvers av landegrenser og togoperatører på lik linje med en flyreise.»

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom togene fra Norge og videre ut i Europa.»

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom innenlands kollektivtrafikk og togene fra Norge til utlandet.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette en satsing på direkte togforbindelse til og fra større byer i Europa.»

«Stortinget ber regjeringen utrede høyhastighetsbaner for person- og godstransport mellom Bergen–Oslo, Trondheim–Oslo og Stavanger–Oslo, inkludert konsepter som bygger videre på eksisterende traseer og planer for å redusere reisetiden på disse strekningene.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor svenske myndigheter til en felles utredning av ny høyhastighetsbane for person- og godstransport mellom Oslo og Göteborg.»

«Stortinget ber regjeringen gjøre miljøstøtteordningen til godstogselskapene til en permanent ordning og vurdere om den bør utvides med en stimuleringsordning for etablering av nye rutetilbud, etter mønster av sjøfarten.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere effekten på trafiksikkerhet, energibruk og drifts- og vedlikeholdskostnader ved å sette ned fartsgrensen på motorveier som i dag har fartsgrense 120 km/t, 110 km/t og 100 km/t til henholdsvis 100 km/t og 90 km/t.»

Dette medlem viser til at kollektivselskapene fortsatt har lavere inntekter som følge av endret reise-mønster etter koronapandemien, og at dette trolig vil føre til store kutt i rutetilbudet i 2022 dersom ikke bortfallet av inntekter kompenseres av staten. Dette medlem viser til at det har vært en positiv utvikling i bruken av kollektivtransport de siste årene, og at dette er avgjørende for å motvirke ytterligere vekst i biltrafikken i byene og økte klimagassutslipp. Den positive utviklingen står nå i fare for å bli reversert. Dette medlem vil derfor, i tillegg til kompensasjon, redusere kollektivprisene med minst 20 pst. i 2022, samt sette av betydelige midler til enklere billettløsninger, flere avganger på buss og tog, rabattordninger og innovative kollektivtjenester som gjør det lettere og billigere å reise kollektivt. Dette medlem mener at økt satsing på kollektivtransport må suppleres med ytterligere insentiv til å velge kollektivtransport framfor bil, herunder gjøre det mulig å finansiere drift av kollektivtransport med bompenger gjennom byvekstavtalene, samt at kommunene må få adgang til å pålegge avgiftparkering på privat grunn, som kjøpesentre og arbeidsplasser.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forlenge den statlige kompensasjonsordningen for kollektivtransporten i en overgangsfase, minimum ut første halvår 2022.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendring som gir kommunene adgang til å pålegge avgiftsparkering på privat grunn, herunder kjøpesentre og arbeidsplasser.»

«Stortinget ber regjeringen integrere Flytoget i det ordinære jernbanetilbudet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at det blir mulig for fylkeskommunene å finansiere drift av kollektivtransport med bompenger gjennom byvekstavtalene.»

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre familierabatten på togreiser, som sikrer at barn under 16 år reiser gratis i følge med voksne.»

Rammeoverføringer kommunesektoren

Dette medlem viser til at kommuner og fylkeskommuner er avgjørende for at Norge skal kunne bidra til å løse klima- og naturkrisen. Dette medlem foreslår å øke de frie inntektene til kommunene med 3,9 mrd. kroner og til fylkene med 720 mill. kroner i 2022 for å styrke grunnlaget for gode velferdstjenester til befolkningen og styrke arbeidet med å utvikle bærekraftige lokalsamfunn. Økningen gjør at lokale prioriteringer faktisk kan bestemmes lokalt. Dette medlem ønsker at staten i mye større grad skal inspirere og støtte kommunene i deres arbeid med å gjennomføre det grønne skiftet, styrke lokaldemokratiet og gjøre alle byer og bygder mer barnevennlige.

Dette medlem mener at det må stilles krav om at alle kommuner og fylkeskommuner legger fram klima-, areal- og naturbudsjett i den årlige budsjettbehandlingen. Dette vil sikre at kommunene har et oppdatert kunnskapsgrunnlag for å sette realistiske mål, treffsikre tiltak og for å kunne vurdere og justere kursen over tid.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram areal- og naturbudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram klimabudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.»

Dette medlem mener at det er behov for å ta flere virkemidler i bruk for å opprettholde levende lokal-

samfunn i alle deler av landet, motvirke sentralisering og sikre tilgang på arbeidskraft i distriktskommuner.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ordninger og økonomiske incentiver som gjør det mer attraktivt å bosette seg og bli boende i distriktskommuner.»

Skatter og avgifter

I store deler av den vestlige verden har de økonomiske og sosiale forskjellene mellom folk økt dramatisk de siste tiårene. Mange vanlige folk har opplevd stagnert eller redusert levestandard mens de rikeste har økt sine inntekter og formuer. Denne utviklingen svekker tilliten mellom folk og ikke minst fremtidstroen til store grupper som opplever at de har færre muligheter enn sine foreldre.

De siste årene har vi sett tendenser til at det samme skjer i Norge. Miljøpartiet De Grønne vil bekjempe denne utviklingen og redusere de urettferdighetene som allerede er skapt. Den virkelig store omfordelingen gjøres gjennom skattesystemet. Derfor foreslår dette medlem store omfordelingsgrep gjennom både inntektskatten og formuesskatten i dette statsbudsjettet.

Dette medlem fremmer forslag om å øke skattesatsen for alminnelig inntekt for personer og bedrifter fra 22 til 23 pst. Innslagspunktet for trinn 1 foreslås hevet til 250 000 kroner, trinn 2 til 300 000 kroner, satsene for trinn 3 og 4 økes med 3 prosentpoeng, personfradraget økes fra 58 250 til 72 000 kroner. Det foreslås videre innført et nytt trinn 5 i trinnskatten på 16 G med sats på 27 pst. Videre er det viktig med ytterligere forbedringer for å sikre et rettferdig skattesystem.

De fleste i Norge ønsker selv å bidra til miljøet i hverdagen, men det er ofte tungvint og dyrt. Miljøpartiet De Grønne vil gjøre det lett å velge rett. Dette medlem viser til at i det alternative budsjettet til Miljøpartiet De Grønne blir det enkelt og billig å reise miljøvennlig, og å velge buss, tog, sykkel og elbil i hele landet. Dette medlem fremmer forslag om å redusere merverdiavgift på grønnsaker og frukt og på økologisk mat. Dette medlem ønsker også at det skal bli lettere å velge kollektivt, og fjerner momsen på kollektivtrafikk. Dette medlem foreslår også å fjerne momsen på elsykler som har vist seg å være et reelt alternativ til bil.

Dette medlem viser til at regjeringen Solberg har økt momsen på tjenester som overnatting, kollektivtransport og kino flere ganger i løpet av sin regjeringstid. Den er nå på 12 pst. Dette medlem ønsker å stimulere til økt bruk av tjenester som dette og foreslår å redusere denne til 8 pst. Videre viser dette medlem til at restaurant- og utelivsnæringen har slitt hardt under koronaen. Mange har måttet stenge dørene for godt. Dette medlem ønsker å stimulere til økt aktivitet for denne

næringen og foreslår å sette ned momsen på servering av både mat og alkohol fra 25 til 20 pst. og videre ned til 15 pst. i 2023. Da vil denne momsen være lik med vanlig matmoms og også den momsen som nyttes på takeaway.

Videre fremmer dette medlem forslag om at vektfradraget for ladbare hybridbiler fjernes helt for alle biler som bestilles etter 1. januar 2022. Dette medlem viser også til at elbilene har en skattemessig ulempe i leasingmarkedet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av hvordan man kan hindre at leasingmarkedet blir en barriere for å nå målet om at alle nye biler i 2025 skal være nullutslippsbiler.»

Videre fremmer dette medlem følgende forslag for å sikre at utbetaling av inntekter fra skatter og avgifter for å kompensere for økte skatter og avgifter ikke kommer til fratrukk på sosiale utbetalinger.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre reglene for utbetaling av sosial støtte slik at utbetalinger fra klimabelønningsordninger eller andre lignende ordninger for utbetaling av skatter og avgifter til innbyggere i Norge ikke gir fradrag i hvor mye man har rett til å få utbetalt av sosiale stønader.»

Miljøpartiet De Grønne foreslår å innføre en trinnvis formuesskatt der den statlige andelen av formuesskatten økes med 0,15 prosentpoeng for formuer over 10 mill. kroner og 0,5 prosentpoeng for formuer høyere enn 50 mill. kroner, samtidig som bunnfradraget heves til 2 mill. kroner. Videre foreslås det å øke verdsettelsen av aksjer og driftsmidler til 77,5 pst.

Dette medlem viser også til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der nærmere fremstilling av skatte- og avgiftsopplegget presenteres.

Dette medlem viser til at strømprisene har vært høye etter sommeren. Dette fører til økte inntekter til kraftselskapene og derigjennom en høyere grunnrenteskatt til staten. Dette medlem foreslår at denne økte grunnrenteskatten deles ut igjen til alle innbyggere i Norge. Slik vil alle få del i kraftselskapenes økte profitt som følge av økte strømpriser.

Dette medlem viser til at Norge må ta sin del av ansvaret for den globale innsatsen mot klimaendringer, og har lenge foreslått å innføre en klimaprocent. Nylig har det blitt presentert et forslag om at SPU bør deles i to, hvor deler av inntektene fra dagens oljevirkosomhet føres inn i et eget fond som skal benyttes til å hjelpe utviklingsland både til å gjennomføre tiltak som kutter utslipp, men også til klimaberedskap og -tilpasning.

Dette medlem viser til at dette er i tråd med forslag fremmet på Stortinget av Miljøpartiet De Grønne gjennom flere år. Dette medlem legger til grunn at et SPU klimainvesteringsfond minimum tilføres et beløp tilsvarende 1 pst. av BNI. Dette fondet skal nyttes til klimainvesteringer i utviklingsland.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å opprette et SPU klimainvesteringsfond hvor skatteinntekter ut over ordinære skatteinntekter, samt avgifter ilagt oljenæringen, overføres til SPU klimainvesteringsfond fremfor dagens SPU. Fondet skal benyttes til klimainvesteringer i utviklingsland.»

Frem til et slikt klimainvesteringsfond er etablert, vil det være nødvendig å endre lov om Statens pensjonsfond § 5 for å tillate direkte overføring av midler til utlandet for investeringer i klimatiltak.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av § 5 i lov om Statens pensjonsfond for å tillate direkte overføring fra fondet til FNs grønne fond for klimatiltak i utlandet og andre klimainvesteringsfond etter vedtak i Stortinget.»

Dette medlem viser også til forslag i Innst. 4 L (2021–2022) hvor det foreslås å endre § 4–5 i lov om Statens pensjonsfond for å gi muligheter for å ilegge en omstillingsavgift på produksjon av olje og gass som ikke overføres Statens pensjonsfond utland.

Dette medlem viser til viktigheten av at ressurser allokteres effektivt og at investeringsmidler ikke trekkes unødvendig mot boligsektoren på grunn av skattemessige forhold. Det vises også til at mange sliter med å komme inn på dagens boligmarked. Det vises til forslag som fremmes knyttet til dette i Innst. 3 S (2021–2022).

Dette medlem viser til at ABE-reformen har rammet mange statlige etater hardt. De har fått pålegg om å kutte utgifter samtidig som kravene til leveranser ikke har endret seg. Dette medlem viser også til at enkelte kommuner ber om mulighet til å innføre en turistiskatt for å finansiere nødvendig infrastruktur til turister. Det vises også til at statens tvangsmulkt og gebyrsystem ikke alltid reflekterer verdien av feilen som forårsaker et gebyr.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av ABE-reformen hvor det vektlegges å vurdere hvorvidt reformen har svekket tjenestetilbudet.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en reform som sikrer at tvangsmulkt og gebyrer som følge av administrative feil eller forsinkelser følger et proporsjonalitetsprinsipp og ikke rammer små virksomheter urimelig hardt.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan kommunene kan innføre en frivillig, lokal turistskatt (kurtax) for å finansiere fellesgoder.»

3.2 Oversikt over partienes forslag til rammevedtak

Oversikt over forslag til netto rammevedtak fra de respektive partier. Avvik fra regjeringens forslag i parentes. Alle tall i 1 000 kroner.

Komité	Nr.	Prop. 1 S med Tillegg 1	A og Sp	H, V og KrF	FrP	SV	R	MDG	
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1	Statsforvaltning mv.	12 563 568	12 563 568 (0)	13 053 668 (+490 100)	10 066 639 (-2 496 929)	12 547 668 (-15 900)	11 527 338 (-1 036 230)	12 696 568 (+133 000)
Familie- og kulturkomiteen	2	Familie og forbruker	51 270 231	51 270 231 (0)	51 538 961 (+268 730)	51 551 231 (+281 000)	52 888 251 (+1 618 020)	52 575 157 (+1 304 926)	53 800 261 (+2 530 030)
	3	Kultur mv.	25 497 133	25 497 133 (0)	25 513 570 (+16 437)	22 031 283 (-3 465 850)	25 943 020 (+445 887)	25 781 234 (+284 101)	26 262 633 (+765 500)
Utenriks- og forsvarskomiteen	4	Utenriks	45 905 162	45 905 162 (0)	46 597 082 (+691 920)	32 957 122 (-12 948 040)	46 927 082 (+1 021 920)	45 805 091 (-100 071)	48 965 474 (+3 060 312)
Justiskomiteen	5	Justis	39 521 007	39 521 007 (0)	39 123 257 (-397 750)	40 223 357 (+702 350)	39 608 957 (+87 950)	39 598 240 (+77 233)	41 209 007 (+1 688 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6	Innvandring, regional utvikling og bolig	13 782 372	13 782 372 (0)	13 637 672 (-144 700)	11 807 593 (-1 974 779)	15 128 172 (+1 345 800)	15 564 525 (+1 782 153)	18 209 472 (+4 427 100)
Arbeids- og sosialkomiteen	7	Arbeid og sosial	526 261 099	526 261 099 (0)	525 497 199 (-763 900)	528 476 399 (+2 215 300)	530 144 799 (+3 883 700)	535 540 378 (+9 279 279)	525 056 999 (-1 204 100)
Utenriks- og forsvarskomiteen	8	Forsvar	62 713 844	62 713 844 (0)	62 654 744 (-59 100)	63 363 844 (+650 000)	62 654 744 (-59 100)	62 714 845 (+1 001)	62 713 844 (0)
Næringskomiteen	9	Næring	9 313 142	9 313 142 (0)	9 113 142 (-200 000)	9 982 574 (+669 432)	9 954 842 (+641 700)	9 793 082 (+479 940)	11 104 142 (+1 791 000)
	10	Fiskeri	1 310 539	1 310 539 (0)	1 357 539 (+47 000)	1 412 249 (+101 710)	1 367 539 (+57 000)	1 367 039 (+56 500)	1 987 339 (+676 800)
	11	Landbruk	22 758 769	22 758 769 (0)	21 766 469 (-992 300)	21 225 539 (-1 533 230)	21 885 469 (-873 300)	23 064 269 (+305 500)	24 045 119 (+1 286 350)
Energi- og miljøkomiteen	12	Olje og energi	-89 594 981	-89 594 981 (0)	-89 615 681 (-20 700)	-92 221 181 (-2 626 200)	-89 004 781 (+590 200)	-89 503 981 (+91 000)	-87 909 381 (+1 685 600)
	13	Miljø	14 467 559	14 467 559 (0)	14 316 119 (-151 440)	11 476 978 (-2 990 581)	16 147 519 (+1 679 960)	16 249 163 (+1 781 604)	20 666 023 (+6 198 464)

Komité	Nr.	Prop. 1 S med Tillegg 1	A og Sp	H, V og KrF	FrP	SV	R	MDG
Kontroll- og konstitusjonskomiteen	14	Kontroll og konstitusjon	753 475 (0)	753 475 (0)	753 475 (0)	753 475 (0)	753 475 (0)	753 475 (0)
Helse- og omsorgskomiteen	15	Helse	240 259 304 (0)	240 259 304 (-551 400)	239 707 904 (+8 412 950)	248 672 254 (+1 269 000)	241 528 304 (+5 238 000)	245 497 304 (+5 711 300)
Utdannings- og forskningskomiteen	16	Utdanning og forskning	86 452 475 (0)	86 452 475 (+50 776)	86 503 251 (-408 573)	86 043 902 (+877 896)	87 330 371 (+1 136 633)	87 589 108 (+3 708 200)
Transport- og kommunikasjonskomiteen	17	Transport og kommunikasjon	81 230 071 (0)	81 230 071 (+364 000)	81 594 071 (+6 484 044)	87 714 115 (+423 900)	81 653 971 (-1 136 100)	80 093 971 (+820 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	201 721 055 (0)	201 721 055 (-365 192)	201 355 863 (+1 211 800)	202 932 855 (+6 260 650)	207 981 705 (+10 789 800)	212 510 855 (+454 000)
Finanskomiteen	19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 350 000 (0)	4 350 000 (0)	4 350 000 (-2 500 000)	1 850 000 (0)	4 350 000 (+1 012 521)	5 362 521 (+500 000)
	20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 787 805 (0)	46 787 805 (-189 850)	46 597 955 (+136 000)	46 923 805 (-169 850)	46 617 955 (+21 427)	46 809 232 (+15 000)
	21	Skatter, avgifter og toll	-1 335 750 391 (0)	-1 335 750 391 (+2 086 000)	-1 333 664 391 (+47 913 264)	-1 287 837 127 (-44 298 000)	-1 380 048 391 (-29 552 700)	-1 365 303 091 (-62 186 759)
	22	Utbytte mv.	-38 597 752 (0)	-38 597 752 (0)	-38 597 752 (-37 833 668)	-76 431 420 (0)	-38 597 752 (-500 000)	-39 097 752 (-500 000)
		Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	22 975 486 (0)	22 975 486 (+178 631)	23 154 117 (0)	22 975 486 (-25 212 567)	-2 237 081 (+1 316 517)	24 292 003 (-28 440 203)

3.3 Statens lånebehov

3.3.1 SAMMENDRAG FRA PROP. 1 S (2021–2022) GUL BOK

3.3.1.1 Fullmakt til å ta opp statslån o.a.

Statens lånebehov for 2022 følger av forslaget til statsbudsjett for 2022. Det blir lagt opp til at finansieringsbehovet i hovedsak blir dekket ved opptak av nye, langsiktige lån innenlands. Av hensyn til markedet for statspapirer legges det normalt opp til å søke å jevne ut den langsiktige opplåningen over flere år. For 2022 er det foreslått en fullmakt på 100 mrd. kroner for opptak av nye, langsiktige lån.

Statens kortsiktige opplåning i markedet skjer ved salg av statskasseveksler, som er papirer med løpetid på inntil tolv måneder. For 2022 er det foreslått en ramme på 100 mrd. kroner for utestående volum i kortsiktige markedslån.

Rammen som foreslås for kortsiktig markedsopplåning, er den samme i 2022 som i 2021, mens den fore-

slåtte rammen for langsiktig opplåning er 25 mrd. kroner lavere enn i 2021.

For andre kortsiktige lån ber regjeringen om en fullmakt der det ikke blir satt noen konkret beløpsgrense. Regjeringen ber i tillegg om at den generelle fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført. Det bes også om fullmakt til å gjennomføre sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

Dette er omtalt nærmere i avsnitt 7.3, og forslagene er sammenfattet i tabell 7.3.

Det vises også til generell omtale av statsgjeldsforvaltningen i Meld. St. 1 (2021–2022) Nasjonalbudsjettet 2022. Dersom Stortinget vedtar de fullmaktene det her bes om, vil Finansdepartementet gi Norges Bank fullmakt til å dekke lånebehovet og eventuelt inngå derivatavtaler, samt gjennomføre sikkerhetsplasseringer knyttet til disse.

3.3.1.2 Sammensetningen av statsgjelden

Tabellen nedenfor viser størrelsen på og sammensetningen av statens bruttogjeld ved utgangen av de to siste årene og første halvår i 2021.

Sammensetningen av statsgjelden

	31.12.19	31.12.20	30.06.21
Langsiktige lån ¹	394 000	469 005	447 000
Kortsiktige markedspapirer ²	58 000	61 000	60 000
Andre kortsiktige lån ³	58 625	107 958	119 081
Statsgjelden	510 625	637 963	626 081
Memo:			
Rentebytteavtaler			13 100

¹ Lån med lengre løpetid enn ett år.

² Lån med løpetid inntil ett år.

³ Kontolån fra statsinstitusjoner mv.

Kilde: Finansdepartementet.

Statsgjelden består av langsiktige lån, kortsiktige markedspapirer og andre kortsiktige lån. Staten dekker behovet for langsiktig finansiering ved å selge statsobligasjoner i det innenlandske markedet gjennom auksjoner. Den kortsiktige opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler i auksjoner. Statskasseveksler er omsettelige lån uten kupongrente, hvor avkastningen er knyttet til underkursen de blir lagt ut til. Andre kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond samt eventuelle kontolån fra institusjoner som i særskilte tilfeller kan pålegges å plassere overskuddslikviditet som kontolån til staten.

3.3.1.3 Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2022

I tråd med lov om Statens pensjonsfond blir det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet foreslått dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Avdrag på statsgjelden, netto utlån og kapitalinnskudd til statsbankene mv. blir dekket ved nye låneopptak og/eller ved å trekke på statens kontantbeholdning. Staten har ut fra forslaget i denne proposisjonen et brutto finansieringsbehov på 93,9 mrd. kroner i 2022, jf. tabellen nedenfor.

Statens finansieringsbehov i 2021 og 2022

	Saldert budsjett 2021	Mrd. kroner Gul bok 2022
A Oljekorrigert overskudd på statsbudsjettet	-396,6	-300,3
B Overført fra Statens pensjonsfond utland	396,6	300,3
C Overskudd før lånetransaksjoner (A + B)	0,0	0,0
D Utlån til statsbankene, aksjetegning o.l., netto	9,8	93,9
E Statens netto finansieringsbehov (D – C)	9,8	93,9
F Gjeldsavdrag ¹	88,0	0,0
Statens brutto finansieringsbehov (E + F)	97,8	93,9

¹ Dette gjelder avdrag på langsiktige statslån.

Kilde: Finansdepartementet.

Når en vurderer statens lånebehov i markedet, tar Finansdepartementet normalt utgangspunkt i statens finansieringsbehov, jf. tabellen ovenfor. Videre tas det hensyn til virkningen av statens transaksjoner på likviditeten i pengemarkedet. Pengemarkedet blir tilført likviditet når staten betaler avdrag på gjelden eller øker netto utlån fra statsbankene, mens opptak av statslån inndrar likviditet fra markedet. Det er et mål at statens transaksjoner over tid ikke skal endre den samlede likviditeten i pengemarkedet.

Siden det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet blir dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland, vil inntektene og utgiftene på statsbudsjettet i utgangspunktet ikke påvirke den samlede likviditeten i pengemarkedet. Samtidig er det slik at noen av postene på statsbudsjettet påvirker balansen på budsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning, men ikke likviditeten i pengemarkedet. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Disse postene gjør at statsbudsjettet likevel påvirker likviditeten i pengemarkedet. For å motvirke dette, slik at

statens kapitaltransaksjoner samlet sett ikke påvirker likviditeten i pengemarkedet, må det korrigeres for slike poster. Det må også korrigeres for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men som ikke har likviditetseffekt, som innskudd i fond. For 2022 er det også behov for å justere for forslaget om tilbakeføring av 70 mrd. kroner fra statens kontantbeholdning til SPU, jf. omtale i avsnitt 8.4 i proposisjonen og forslag til vedtak på kap. 2800 Statens pensjonsfond utland, post 96 Finansposter overført til fondet. Samlet for 2022 er det beregnet at disse postene vil redusere behovet for likviditetsinndragning med om lag 60 mrd. kroner netto. Et likviditetsjustert finansieringsbehov blir dermed på om lag 34 mrd. kroner.

Tabell 7.3 i proposisjonen gir en samlet oversikt over gjeldende lånefullmakter for 2021 og forslag til nye fullmakter for 2022. I tillegg ber regjeringen om at fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført, og at det gis fullmakt til å foreta sikkerhetsplasseringer hos motparter i rentebytteavtaler.

Fullmakt til å ta opp statslån i 2022

	Fullmakt for 2021	Utnyttet per 30.06.21	Forslag til fullmakt for 2022
Nye langsiktige lån	125 000	48 000	100 000
Kortsiktige markedslån	100 000	60 000	100 000
Andre kortsiktige lån	Ubegrenset	119 081	Ubegrenset

Kilde: Finansdepartementet.

Fullmakt til å ta opp langsiktige lån i 2022

Statens lånebehov blir dekket ved å ta opp nye, langsiktige lån innenlands. Finansdepartementet legger normalt opp til å søke å jevne ut opptakene av langsiktige lån. Formålet er at store svingninger i finansieringsbehovet fra ett år til det neste ikke skal slå ut tilsvarende på opplåningstakten. I 2022 er det ikke forfall av langsiktige obligasjonslån, mens det i 2023 er forfall av et lån med utestående volum per 1. september 2021 på 84 mrd. kroner. Det tas sikte på å finansiere om lag halv-

parten av dette forfallet i løpet av 2022. En slik strategi vil innebære at behovet for nye langsiktige lån i 2022 blir i overkant av 40 mrd. kroner høyere enn det som følger direkte av det likviditetsjusterte finansieringsbehovet. Et samlet anslag på opplåningen i 2022 er om lag 75 mrd. kroner. Et ønske om relativt stabile låneopptak fra år til år kan begrense dette noe.

For å ta hensyn til usikkerhet er det ønskelig med en lånefullmakt som er noe høyere enn planlagt opplåning. Regjeringen ber på denne bakgrunn om at full-

makten for 2022 til å ta opp nye langsiktige lån innenlands blir satt til 100 mrd. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette er 25 mrd. kroner lavere enn fullmakten for 2021, noe som blant annet har sammenheng med at opprettelsen av Statens obligasjonsfond ga behov for økte lånefullmakter i 2021.

Fullmakt til å ta opp kortsiktige markedslån i 2022

Fullmakten under kortsiktige markedslån er utformet som en ramme for maksimalt utestående beløp. Regjeringen ber om at fullmakten til å ha utestående kortsiktige markedslån blir satt til 100 mrd. kroner i 2022, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette tilsvarer fullmakten for 2021.

Fullmakt til å ta opp andre kortsiktige lån i 2022 mv.

Fullmakten for andre kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond samt eventuelle kontolån fra institusjoner som kan pålegges å plassere overskuddslikviditet som kontolån til staten. Fullmakten omfatter også eventuelle plasseringer som er gitt som sikkerhet fra motparter i rentebytteavtaler. Størstedelen av andre kortsiktige lån er innskudd fra operatørbanken for skattebetalingsordningen.

Lånene under denne fullmakten er gjeld av en slik karakter at en ikke bør fastsette en beløpsgrense. Det foreslås at Finansdepartementet for 2022 får fullmakt til å ta imot slike plasseringer som kontolån uten at det blir satt en beløpsgrense, jf. forslag til romertallsvedtak. Da unngår en at staten eventuelt må avvise innskudd fordi fullmakten ikke er stor nok.

Fullmakt til å inngå derivater mv.

I gjeldsforvaltningen brukes rentebytteavtaler for å styre rentebindingen på gjelden sammenlignet med det som følger direkte av en strategi der opplåningen spres på løpetider fra null til ti år. Rentebytteavtaler gir staten fleksibilitet til å endre den gjennomsnittlige rentebindingen på gjeldsporteføljen uten at selve opplåningen blir endret.

Det følger av statens avtaler med motpartene i rentebytteavtalene at motparten må innbetale kontantsikkerhet på konto i Norges Bank dersom rentebytteavtalene har en netto markedsverdi i statens favør som er over avtalte terskelnivåer. Dette reduserer statens risiko for tap hvis en motpart får betalingsproblemer. Det er i dag ikke et krav etter avtalene at staten innbetaler slik kontantsikkerhet til motpartene. Norges Bank har anbefalt at avtalene reforhandles slik at også staten vil måtte betale sikkerhet. Slike tosidige avtaler er markedspraksis mellom banker og etter hvert også for statsgjeldforvaltere. Innskudd som sikkerhetsstillelse skiller seg fra vanlige bankinnskudd ved at det potensielle tapet er svært begrenset. Volumet av sikkerhetsstillelsen vil være lik markedsverdien av rentebytteavtalene, slik at netto

markedsverdi av stilt sikkerhet tillagt rentebytteavtaler er null.

Det bes om fullmakt til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler samt å gjennomføre sikkerhetsplasseringer knyttet til slike i 2022, jf. forslag til romertallsvedtak.

3.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til romertallsvedtak II.

3.4 Omtale av særskilte saker

3.4.1 AVBYRÅKRATISERINGS- OG EFFEKTIVISERINGSREFORMEN

3.4.1.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

Regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. For å hente ut potensialet må det stilles klare krav om mindre byråkrati og mer igjen for skattebetalernes penger.

Regjeringen innførte derfor fra budsjettåret 2015 avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) som en fast del av budsjettarbeidet. I Granvolden-plattformen viser regjeringen til at offentlig sektor må vise omstillingsevne og -vilje, og at tiltak for å effektivisere og avbyråkratisere offentlig sektor må gjennomføres. Reformen gir insentiver til mer effektiv statlig drift, tar ut gevinstene til fellesskapet på en forutsigbar måte og skaper handlingsrom til blant annet velferd, utdanning og kunnskap, samferdsel, politi og forsvar.

Den årlige omfordelingen i 2022 settes til 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet. Samlet sett er økningen av handlingsrommet som følge av reformen beregnet til vel 1,9 mrd. kroner i 2022.

Regjeringen forutsetter at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive. Reformen gir et desentralt ansvar og sender et tydelig signal til statlige virksomheter og virksomhetsledere om å gjennomføre langsiktig og systematisk effektiviseringsarbeid. Reformen omfatter også sektorer som er politisk prioritert. Det er ikke mindre viktig å ha effektiv ressursbruk i prioriterte sektorer.

Kravet gjelder alle statlige virksomheter som mottar driftsbevilgninger fra statsbudsjettet. Nettobudsjetterte virksomheter som universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner er inkludert i reformen. I tillegg er spesialisthelsetjenestene med. Driftsresultatene i statlig forretningsdrift holdes utenfor.

Driftsutgiftene til departementer og etater hvor deler av virksomheten finansieres av gebyrer, er inkludert. For disse virksomhetene stilles det krav om at tiltak for mindre byråkrati og mer igjen for pengene skal komme publikum til gode.

ABE-reformen har bidratt til at departementene stiller tydeligere krav til kontinuerlig effektivisering i virksomhetene som en integrert del av den ordinære styringsdialogen. Det er lagt til rette for benchmarking og informasjonsdeling for å understøtte effektivisering i virksomhetene, for eksempel gjennom tydeligere definering av statlig virksomhet og bedre grunnlagsdata om økonomi, ansatte og lokaler. Statlige virksomheter bruker administrative fellestjenester i større grad enn tidligere, og tilgangen til fellestjenestene er i utvikling. Ny teknologi bidrar til å drive frem både videreutvikling av eksisterende fellestjenester og utvikling av helt nye.

Omfordelingsbidraget i ABE-reformen har hvert år siden 2015 blitt satt til 0,5 pst. av driftspostene i regjeringens forslag til statsbudsjett (med unntak av 0,6 pst. i 2016). Stortinget har i budsjettbehandlingen vedtatt å øke omfordelingsraten til 0,6 pst. i 2015, 0,7 pst. i 2016, 0,8 pst. i 2017, 0,7 pst. i 2018 og 0,6 pst. i 2021, men beholdt regjeringens forslag om 0,5 pst. for 2019 og 2020.

Selv om omfordelingsatsen har økt noe i stortingsbehandlingen i enkelte år, har omfordelingen vært et forutsigbart element i budsjettprosessen siden 2015 og antakelig bidratt til å forhindre større budsjettkutt på enkeltområder for å skape økt handlingsrom i perioden.

ABE-reformen har gitt betydelige bidrag til det årlige handlingsrommet i budsjettet, jf. tabell 8.1 i proposisjonen.

3.4.1.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Solberg-regjeringa, inkludert budsjettforslaget for 2022, har kuttet over 16 mrd. kroner i form av høvelkutt i statlig sektor siden 2015, til store protester fra de ansattes organisasjoner. Regjeringa Støre har framholdt at de er motstandere av kuttene, men har i sitt tilleggsbudsjett overraskende nok ikke prioritert å bevilge de nødvendige midlene for å reversere selv de foreslåtte kuttene for budsjettåret 2022. Dette medlem slutter seg til målet om effektiv pengebruk i offentlig sektor, men mener at det er uholdbart å anta at økt produktivitet kan vedtas i form av et årlig kutt i bevilgningene. Slike kutt risikerer etter dette medlems mening snarere å gå ut over statlige virksomheters utførelse av lovpålagte oppgaver.

Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der hele ABE-kuttet for 2022 foreslås reversert for å unngå nedbygging av offentlige tjenester og forvaltning, slik som sykehus, arbeidsformidling, domstoler, kriminalomsorg og miljøforvaltning. Reverseringen er lagt inn direkte på mange viktige budsjettposter, og den resterende differansen opp til totalsummen for 2022-kuttet på 1,9 mrd. kroner er av praktiske årsaker ført som en økt bevilgning under kap. 2309.

Dette medlem viser til de siste årenes økning i lederlønninger og den utstrakte konsulentbruken i det statlige byråkratiet og mener det på dette området kan være et stort potensial for innsparinger.

3.4.2 PRINSIPPER OG PRAKSIS FOR BUDSJETTERING AV LÅNETRANSAKSJONER

3.4.2.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

Rammeverket for finanspolitikken trekker et klart skille mellom ordinære utgifter og lånetransaksjoner. Ordinære utgifter på statsbudsjettet finansieres med skatte- eller oljeinntekter og slår ut i handlingsrommet i finanspolitikken. Ordinære utgifter veies opp mot hverandre i budsjettprosessen. Lånetransaksjoner er formuesomplasseringer og prinsipielt sett å betrakte som utlån fra statskassen. Lånetransaksjonene finansieres ved at staten tar opp lån. God og konsistent praksis for budsjettering av lånetransaksjoner er viktig for å unngå omgåelser av handlingsregelen og for å ivareta statsbudsjettets funksjon som finanspolitisk styringsverktøy.

Årlig omtale i Gul bok, jf. avsnitt 2.3, redegjør for skillet mellom ordinære utgifter og lånetransaksjoner. Med virkning fra 1. januar 2020 ble det også presisert i § 7 annet ledd i lov om Statens pensjonsfond: «Staten skal ikke lånefinansiere utgifter på statsbudsjettet så lenge det er midler i Statens pensjonsfond utland.» Med utgifter menes ordinære utgifter til drift, investeringer og overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner, som inngår i det oljekorrigerte underskuddet.

Normalt må følgende to vilkår være oppfylt for at noe skal kunne budsjetteres som lånetransaksjon og føres på 90-post:

1. Tiltaket må gi en forventet avkastning som svarer til risikoen ved plasseringen.
2. Avkastningen må være finansiell og stamme fra inntekter i et marked.

Etter bevilgningsreglementet § 13 skal kapitalregnskapet gi en oversikt over eiendeler og gjeld og vise sammenhengen med bevilgningsregnskapet. Ifølge bestemmelser om økonomistyring i staten skal bevilgninger på 90-poster aktiveres som formuesøkning i kapitalregnskapet. Tilhørende løpende inntekter og utgifter knyttet til formuen, som renter, utbytte og avskrivninger, føres i utgangspunktet som ordinære utgifter og inntekter og inngår i det oljekorrigerte underskuddet.

Nærmere om vilkårene for budsjettering av lånetransaksjoner

For at en plassering skal gi tilstrekkelig finansiell avkastning, må staten kunne forvente å få like godt betalt

for risikotaking som det en finansiell investor ville ha krevd i samme situasjon. At private investorer deltar i en finansiering på samme vilkår som staten, er normalt et tungtveiende argument for at investeringen kan ansees som markedsmessig og dermed svare til risikoen ved plasseringen. Dette gjelder blant annet når staten deltar i emisjoner i børsnoterte selskaper på lik linje som andre investorer. Incentivene for en privat medinvestor til å gjøre markedsmessige vurderinger kan imidlertid svekkes av for eksempel en forventning om at det vil være krevende for staten å la et selskap gå konkurs (implisitt statsgaranti), eller dersom staten må ta tap foran private investorer. I slike tilfeller er ikke staten og private med på like vilkår. Private investorer kan også i enkelte tilfeller ha andre motiver enn ren finansiell avkastning. Hvorvidt privat deltakelse er en reell markedstest, må derfor vurderes i hvert enkelt tilfelle, herunder i lys av hvilke andeler av investeringen hhv. staten og private investorer tar, og i noen tilfeller porteføljesammensetning og ordningens utforming.

Nye statlige virkemidler inneholder ofte et element av at staten gjør noe annet enn markedet gjør. Det kan være i form av støtte som ekstra lav rente eller begrensninger eller pålegg i et investeringsmandat. I slike tilfeller kan ikke staten forvente samme avkastning som en privat investor ville kreve. Differansen mellom den avkastning man forventer fra investeringen, og den avkastningen som ville svare til risikoen i plasseringen, tilsvarer forventet tapt alternativavkastning. Denne forventede mindreakkastningen er sentral i vurderingen av riktig budsjettmessig håndtering.

Videre må avkastningen være finansiell. Statlige realinvesteringer, i for eksempel veier, kan ha høy forventet nytte i samfunnsøkonomisk forstand som følge av tidsgevinster. Statlige realinvesteringer er imidlertid en ordinær utgift i statsbudsjettet, ettersom de ikke gir en finansiell avkastning.

Den finansielle avkastningen må stamme fra inntekter i et marked. Det innebærer at inntektene ikke kan baseres på støtte gjennom statlige bevilgninger. For eksempel vil et lån der avdrag og renter finansieres av staten, eller egenkapitaltilførsel der avkastningskrav innfris som følge av statlige tilskudd, ikke kunne regnes som en finansiell plassering.

Fordeling med en andel ført som ordinær utgift

Så lenge vilkårene for å føres som en lånetransaksjon ikke er møtt, er hovedregelen at hele beløpet skal føres som en ordinær utgift. Det er likevel etablert praksis at det kan budsjetteres med en andel som ordinær utgift. Dette gjelder blant annet for investeringsporteføljer hvor den forventede avkastningen ikke svarer til risikoen, eller utlånsordninger der risikoen for mislighold er høy. Ved opprettelsen av nye virkemidler, hvor staten skal gjøre noe annet enn det som vil bli realisert

gjennom markedet, vil det forventes lavere avkastning enn markedet ville kreve. Nøyaktig hvilken fordeling som da skal legges til grunn, kan være krevende å fastsette, da det sjelden vil foreligge et godt tallgrunnlag for hhv. forventet og markedsmessig avkastning. Andelen som føres som ordinær utgift er derfor normalt sjablongmessig fastsatt.

Staten har flere ordninger hvor næringslivet kan få tilgang på egenkapital, lån og garantier. Blant annet som følge av lavere avkastning enn forventet i de første rundene med såkornfond og Investinors direkteinvesteringer har man de senere årene i all hovedsak lagt til grunn en fordeling av nye bevilgninger med 65 pst. som lånetransaksjon og 35 pst. som ordinær utgift for denne typen virkemidler. Sjablongen gjelder blant annet for bevilgninger av kapital til Nysnø Klimainvesteringer AS.

Overfor mottaker av midler kan staten stille andre forventninger enn det som må tas høyde for i budsjett-sammenheng. For eksempel vil staten overfor et selskap kunne uttrykke forventning om at en portefølje eller et fond opererer på markedsmessige betingelser sammen med private investorer og leverer avkastning til staten på hele investeringen. Samtidig kan det i budsjettet være behov for å bevilge en andel som ordinær utgift fordi man forventer en avkastning som ikke svarer til risikoen. Uavhengig av budsjetteringsmåte vil staten ved et utlån ha en fordring på hele lånebeløpet med renter på lik linje med andre långivere.

3.4.2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.4.3 ØKT ANSVARLIGGJØRING AV STATLIGE VIRKSOMHETER FOR EGNE PENSJONSKOSTNADER – INNFØRING AV NY PREMIEMODELL FRA 2022

3.4.3.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

Effektiv bruk av ressurser krever riktig prising av innsatsfaktorene. Pensjonspremie er et viktig kostnadselement for statlige virksomheter og påvirkes bl.a. av den enkelte virksomhets lønnsutgifter og de ansattes uttak av tidligpensjon. De statlige virksomhetene bør i større grad ansvarliggjøres for egne pensjonskostnader. En ny modell for å beregne pensjonspremie i Statens pensjonskasse fra og med 2022 er et viktig bidrag til dette.

Arbeidet med å modernisere premiesystemet i Statens pensjonskasse har pågått over flere år. I perioden 2017–2019 ble det innført en forenklet modell for betaling av pensjonspremie (lik arbeidsgiverandel på tolv pst. i tillegg til medlemsandelen på to pst.) for de virksomhetene som tidligere ikke betalte slik premie. Se

nærmere omtale i Arbeids- og sosialdepartementets Prop. 1 S (2016–2017).

Fra 2022 legges det opp til en ytterligere modernisering av premiesystemet i Statens pensjonskasse ved at det innføres en ny virksomhetsspesifikk og hendelsesbasert premiemodell for betaling av pensjonspremie for statlige virksomheter. Premiemodellen innføres også for de statlige virksomhetene som betalte pensjonspremie før 2017. Den nye premiemodellen tar løpende hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden så som lønnsendringer og uttak av pensjon, slik at premiereserven er a jour med medlemmenes opptjening. Dette vil bidra til økt ansvarliggjøring av statlige virksomheter for egne pensjonskostnader. Pensjonspremien for de statlige virksomhetene vil fra samme tidspunkt bli beregnet etter nytt pensjonsregelverk, herunder påslagspensjon og nye samordningsregler, samt ny dødelighetstariff.

Omleggingen er om lag budsjettneutryl på innføringstidspunktet ved at de berørte virksomhetene får en reduksjon eller en økning i bevilgningen i tråd med endret premie. Beregningene er basert på en sammenligning av nytt premienivå for 2022 med hva pensjonspremien ville blitt for 2022 med dagens premiemodell. Ettersom virksomhetene også må svare arbeidsgiveravgift av pensjonspremien, innebærer en endring av premienivået også endringer i kostnadsført arbeidsgiveravgift under virksomhetene. Det er hensyntatt i beregningene.

Noen virksomheter får en relativt stor økning i forventet premienivå. Dette gjelder særlig for virksomheter under Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, hvor en stor andel av de ansatte har rett til særalderspensjon. De fleste virksomheter får imidlertid en reduksjon i forventet premienivå, med en tilsvarende reduksjon i bevilgningen. Det gjelder blant annet for universitets- og høyskolesektoren under Kunnskapsdepartementet. Dette henger sammen med at den nye premiemodellen som innføres fra 2022, er tilpasset ny offentlig tjenestepensjon (påslagspensjon) for årskull født i 1963 og senere. Det er også gjort tilpasninger som i noen grad begrenser hvilke pensjonselementer de statlige virksomhetene får ansvar for.

Samlet reduseres bevilgningene til de statlige virksomhetene med 1 210 mill. kroner. Bevilgningsendringene til virksomhetene motsvares av reduserte premier og redusert arbeidsgiveravgift av premien. Redusert premieinntekt til Statens pensjonskasse anslås til 1 066 mill. kroner, og netto tilskudd til Statens pensjonskasse økes tilsvarende. Samtidig anslås arbeidsgiveravgift av pensjonspremien isolert sett redusert med 143 mill. kroner.

Se nærmere omtale i Arbeids- og sosialdepartementets Prop. 1 S (2021–2022).

3.4.3.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.4.4 TILBAKEFØRING FRA STATENS KONTANTBEHOLDNING TIL STATENS PENSJONSFOND UTLAND

3.4.4.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

Ved avleggelsen av statsregnskapet for 2020 var det akkumulert 108 mrd. kroner på statens konto i Norges Bank som skriver seg fra at uttaket fra Statens pensjonsfond utland (SPU) for å dekke det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet sett over flere år har vært større enn det faktiske oljekorrigerte underskuddet i regnskapet. Denne differansen har oppstått fordi endelig statsregnskap, som avlegges i april påfølgende år, har vist et mindre oljekorrigert underskudd enn det uttaket fra SPU som Stortinget fastsetter i forbindelse med nysaldert budsjett i desember. Det er ikke noen mekanisme for å korrigere uttaket fra SPU til det endelige oljekorrigerte underskuddet i regnskapet. Stortinget sluttet seg i 2006 til at dagens føringsmåte videreføres, jf. fremleggelse av saken i St.prp. nr. 66 (2005–2006) og behandlingen av Innst. S. nr. 205 (2005–2006). Med unntak av 2020 er imidlertid de årlige differansene relativt små. I 2020 utgjorde differansen 1,5 pst. av BNP, mens gjennomsnittlig årlig avvik i perioden fra 1996 til 2019 utgjorde 0,1 pst. av BNP. Som følge av størrelsen på det akkumulerte beløpet på statens konto foreslås det en beløpsmessig tilbakeføring til SPU.

I budsjettåret 2020 ble det bevilget store beløp for å håndtere pandemien gjennom året. Usikkerheten i anslagene var unormalt stor, og regnskapet ble til slutt gjort opp med et unormalt stort overskudd. Det var avvik både på inntekts- og utgiftssiden. Det er liten grunn til å tro at det ekstraordinære overskuddet på om lag 47 mrd. kroner vil utjevnes av senere tilsvarende underskudd. Dette kan tilsi at overskuddet for 2020 bør tilbakeføres fra statens konto til SPU. Størrelsen på det akkumulerte beløpet til og med regnskapet for 2019 tilsier at også noe av dette bør tilbakeføres. Finansdepartementet foreslår på denne bakgrunn en samlet tilbakeføring på 70 mrd. kroner fra statens konto i Norges Bank til SPU. Beløpets størrelse kan blant annet begrunnes med at gjenværende beløp bør være tilstrekkelig til å dekke overført ubrukt bevilgning. Det ble overført totalt 25,9 mrd. kroner i ubrukt bevilgning fra 2020 til 2021.

Lov om Statens pensjonsfond § 4 første ledd definerer at inntekter i SPU er netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som blir overført fra statsbudsjettet, netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten og avkastningen av fondets plasseringer. Med lovfestingen av inntektstypene som skal overføres til SPU, må disse inntektene overføres med

mindre Stortinget vedtar en lovendring. Dette er midler som skal overføres til SPU, og bestemmelsen hindrer ikke Stortinget i å overføre ytterligere midler. Tilbakeføring av midler er ikke omhandlet verken i ordlyden i § 4 eller drøftet i forarbeidene. Forarbeidene til loven omhandler etter departementets syn hva som er relevante inntekts- og utgiftsposter, og ikke håndtering av over- eller underskudd som følge av budsjett- og regnskaps-tekniske forhold. Departementets vurdering er at det ikke er rettslige holdepunkter for å hevde at § 4 er til hinder for en tilbakeføring i tråd med forslaget her.

Lov om Statens pensjonsfond §7 første ledd lyder: «Midlene i Statens pensjonsfond kan bare anvendes til en beløpsmessig overføring til statsbudsjettet etter vedtak i Stortinget.» Ordlyden i bestemmelsen omhandler prosessen for uttak og en begrensning ved at overføringen skal gå til statsbudsjettet. Det er etter ordlyden i bestemmelsen tatt høyde for at det vedtatte beløpet ikke gjenspeiler det endelige resultatet i regnskapet. Overføringen skal dekke det oljekorrigerte underskuddet slik det anslås i nysaldert budsjett. Verken ordlyden i bestemmelsen eller forarbeidene omhandler håndteringen av avviket mellom budsjett og regnskap. Departementets syn er at det heller ikke i denne bestemmelsen kan utledes noen rettslig skranke mot en tilbakeføring som foreslås her.

Finansdepartementets vurdering er følgelig at det ikke er rettslige skranke i lov om Statens pensjonsfond til hinder for en tilbakeføring fra statens konto i Norges Bank til SPU av akkumulerte overskudd som følge av avvik mellom budsjettanslag og regnskap. Uten rettslige skranke i lov om Statens pensjonsfond faller en tilbake på det som gjelder for rutiner og etablert praksis for postbruk i statsbudsjettet for overføring til og fra SPU for øvrig, nemlig at forankring gjøres i Stortinget gjennom årlige budsjettfremlegg og vedtak, jf. ovenfor.

Det er hensiktsmessig at det også fremover skal være beløpet som anslås ved nysalderingen av statsbudsjettet, basert på et realistisk anslag for det oljekorrigerte underskuddet, som utgjør det nøyaktige beløpet som skal overføres fra SPU. Dette gir samsvar mellom summen av de prioriteringene Stortinget gjør gjennom enkeltvedtak på budsjettposter i statsbudsjettet og budsjett overføring fra fondet.

Det foreslås at 70 mrd. kroner tilbakeføres fra statens konto til Statens pensjonsfond utland, jf. forslag til vedtak på kap. 2800, post 96 Finansposter overført til fondet. Tilbakeføringen innebærer en formuesomplasing i statens kapitalregnskap, fra konto for statens kontantbeholdninger til konto for Statens pensjonsfond utland (SPU).

3.4.4.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.4.5 INNFØRING AV FELLES REGNSKAPSSTANDARDER I STATLIGE VIRKSOMHETER

3.4.5.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

I Gul bok 2017 ble det redegjort for oppfølgingen av NOU 2015:14 Bedre beslutningsgrunnlag, bedre styring – Budsjett og regnskap i staten (Børmerutvalget) og utvalgets forslag om å gjøre de statlige regnskapsstandardene (SRS) obligatoriske for alle statlige virksomheter. Det ble lagt opp til å arbeide videre med ulike tiltak for å øke nytten og redusere kostnadene forbundet med periodisering og bruk av SRS i virksomhetene. Det ble videre lagt opp til en ny vurdering av om SRS skulle gjøres obligatorisk innen tre år.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) fikk i 2017 i oppdrag å bistå Finansdepartementet i arbeidet med slike tiltak frem mot ny vurdering. Det er nå blant annet gjort forenklinger i standardene, arbeidsprosesser og arbeidsdeling med virksomhetene er effektivisert, og det er tilrettelagt for publisering av periodiserte regnskapsdata. Det har bidratt til at kostnader både ved innføring og bruk av SRS er vesentlig redusert, og nytten er økt.

DFØ anbefalte i juni 2019 at SRS gjøres obligatorisk for alle statlige virksomheter med en innføringsperiode på fem år. Tilrådingen er begrunnet med at et regnskap etter SRS gir best grunnlag for å vurdere om ressursbruken er effektiv i den enkelte virksomhet, og at kostnadene ved å føre og utarbeide et regnskap etter SRS er redusert og nytten økt siden obligatorisk SRS ble vurdert forrige gang.

SRS er grundig utredet og utprøvd over lang tid i statlige virksomheter. Alle våre nordiske naboland og de fleste EU-land har allerede tatt i bruk eller er i ferd med å gå over til periodisert regnskap. Periodisert regnskap, som SRS, er anbefalt av OECD og IMF. SRS-regnskapet gir supplerende informasjon bl.a. om virksomhetenes eiendeler og forpliktelser, i tillegg til at måling av kostnader/inntekter når de påløper, og ikke bare når de betales.

SRS ble fra 2010 fastsatt som anbefalte, men ikke obligatoriske standarder for statlige virksomheter. Samtidig ble det innført obligatorisk standard kontoplan for alle virksomhetene. SRS ble obligatorisk for nettobudsjetterte virksomheter fra 2016. Om lag 35 prosent av alle virksomhetene bruker SRS i dag. Som følge av at bruttobudsjetterte virksomheter kan velge å føre regnskapet etter kontantprinsippet eller etter periodiseringsprinsippet i henhold til SRS, er det vanskelig å få frem enhetlige nøkkeltall fra regnskapene. Uten felles regnskapsstandarder har vi ikke muligheter for å aggregere regnskapstall og for å sammenligne slike tall mellom virksomheter og over tid. Særlig mangler en helhetlig oversikt over statlige eiendeler.

Det har kommet frem at SRS generelt vil være nyttig som supplerende informasjon, men små virksomheter kan ha mindre nytte av SRS. De små virksomhetene vil imidlertid også ha lave kostnader ved innføring og bruk. Samlet sett er nytten av standardisering og ett felles regelsett for regnskap basert på SRS høyere enn kostnadene ved også å inkludere de minste virksomhetene.

Når alle virksomhetene bruker SRS, vil det gi en helhetlig oversikt over regnskapsdata og øke sammenlignbarheten og transparensen i regnskapene på tvers i staten, blant annet gjennom plattformen «statsregnskapet.no». SRS vil bidra til å gjøre det enklere å analysere effektiv ressursbruk. Standardisering vil også forenkle DFØs tjenesteleveranser og forvaltning.

Alle statlige virksomheter skal fortsatt rapportere til statsregnskapet på kapittel og post etter kontantprinsippet, tilsvarende som i statsbudsjettet og i henhold til dagens praksis.

Finansdepartementet har på denne bakgrunn fastsatt at de statlige regnskapsstandardene (SRS) er obligatorisk for alle statlige virksomheter, med en innføringsperiode på fem år fra 1. januar 2022 for de virksomhetene som ikke benytter SRS, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 3.3.2 og rundskriv R-114. DFØ vil bistå virksomheter som skal ta i bruk SRS, i innføringsperioden, blant annet med veiledning og tilpassede kompetansetiltak. DFØ vil i dialog med departementene etablere en plan for puljevis gjennomføring for virksomheter der DFØ er tjenesteyter. En innføringsperiode over fem år gir virksomhetene rom for fleksibel tilpasning til øvrige endringsprosesser og kompetanseut-

vikling i virksomhetene. En planmessig, puljevis innføring over tid, i samarbeid med DFØ, vil også ha betydning for ressurstilgang og kostnader ved innføringen.

3.4.5.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.4.6 BUDSJETTGEVINSTER FRA ENDREDE JOBBREISEVANER

3.4.6.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2021–2022) Gul bok

Pandemien har krevd økt bruk av digitale møter og gitt statlige virksomheter en mulighet til å redusere reiseomfanget både på kort og lang sikt. DFØ har gjennomført en spørreundersøkelse blant statlige virksomheter, som viser at mange virksomheter vil ha varig redusert reiseaktivitet fremover. Redusert reiseaktivitet vil både redusere reiseutgifter i virksomhetene og spare reisetid for de ansatte. Selv om reiseaktiviteten vil gå opp igjen etter hvert som samfunnet åpner ytterligere opp, vil nivået på reiseaktiviteten trolig være varig redusert.

Regjeringen foreslår å hente ut deler av virksomhetenes gevinster fra sparte reiseutgifter. Regjeringen foreslår et varig gevinstuttak på 5 pst. av reiseutgiftene slik de var før pandemien fra og med 2022, totalt om lag 265 mill. kroner.

3.4.6.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	13 053 668 000
2	Familie og forbruker	51 538 961 000
3	Kultur mv.	25 513 570 000
4	Utenriks	46 597 082 000
5	Justis	39 123 257 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	13 637 672 000
7	Arbeid og sosial	525 497 199 000
8	Forsvar	62 654 744 000
9	Næring	9 113 142 000
10	Fiskeri	1 357 539 000
11	Landbruk	21 766 469 000
12	Olje og energi	-89 615 681 000
13	Miljø	14 316 119 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
15	Helse	239 707 904 000
16	Utdanning og forskning	86 503 251 000
17	Transport og kommunikasjon	81 594 071 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	201 355 863 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 350 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 597 955 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 333 664 391 000
22	Utbytte mv.	-38 597 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		23 154 117 000

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	10 066 639 000
2	Familie og forbruker	51 551 231 000
3	Kultur mv.	22 031 283 000
4	Utenriks	32 957 122 000
5	Justis	40 223 357 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	11 807 593 000
7	Arbeid og sosial	528 476 399 000
8	Forsvar	63 363 844 000
9	Næring	9 982 574 000
10	Fiskeri	1 412 249 000
11	Landbruk	21 225 539 000
12	Olje og energi	-92 221 181 000
13	Miljø	11 476 978 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	248 672 254 000
16	Utdanning og forskning	86 043 902 000
17	Transport og kommunikasjon	87 714 115 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	202 932 855 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	1 850 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 923 805 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 287 837 127 000
22	Utbytte mv.	-76 431 420 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		22 975 486 000

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere flere tiltak som kan bidra til lavere strømkostnader for spesielt husholdninger, som for eksempel fritak for elavgift og merverdiavgift på strøm for de første 20 000 kilowattimene. Det bes om at en gjennomgang av ulike tiltak og konsekvenser settes i gang umiddelbart og legges frem for Stortinget senest i forbindelse med revidert statsbudsjett 2022.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen vurdere økonomiske konsekvenser for stat og næringsliv av å redusere merverdiavgift på matvarer fra 15 pst. til 12 pst., men også hvilken effekt dette vil kunne ha for å motvirke grensehandel. Det bes også om en vurdering av avgiftsmessig likebehandling av mat og konsekvensene av å også redusere serveringsmoms til samme nivå.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre 98-oktans bensin uten innblanding av biodrivstoff (98E0) som sikringskvalitet innen 1. mai 2022.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre kravet til veteranstatus for kjøretøy fra 30 til 20 år i omregistreringsavgiften og trafikksikringsavgiften i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å endre forskrift om engangsavgift med en ny hovedregel for definisjon av bil for beregning av engangsavgift, slik at alle kjøretøy som leveres som bil fra fabrikk og har typegodkjenning som bil, skal ha slik avgiftsberegning.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å la pickup-kjøretøy som oppfyller vareomsetningskrav for lasteplan for varebilregistrering, beholde baksete uten å miste varebilstatus.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nedtrappingsplan for omregistreringsavgiften slik at denne reduseres til selvkost.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen avslutte utredningsarbeidet med GPS-basert bompengeneinnkreving.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen utarbeide en videre nedtrappingsplan for engangsavgiften, slik at denne avgiften utvikles senest i forbindelse med statsbudsjett for 2025.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2022 komme med en vurdering av behovet for utbedringer av landingsplassene på akuttsykehusene for å sikre at de nye redningshelikoptrene kan benytte dem.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen inngå kontrakter om legemidler med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske for å sikre norsk beredskapsproduksjon av viktige legemidler.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate snus uten tobakk.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen sikre at eldre på sykehjem eller som mottar hjemmetjenester, får den tannbehandlingen de har krav på.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ordning for stamcellebehandling i Norge og/eller bistand til å kjøpe dette i utlandet.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen foreslå en ordning som åpner for salg av flere reseptfrie legemidler i butikk.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen oppheve taket på antall bytter av fastlege.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 legge frem en forpliktende opptrappingsplan for å sikre flere sykepleiere, vernepleiere, spesialsykepleiere, jordmødre og helsefagarbeidere i årene fremover. Planen skal inneholde forslag til ulike tiltak som bidrar til rekruttering og sikrer nok kompetente hender og hoder i helse- og omsorgstjenestene.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen iverksette et kommunalt forsøksprosjekt i løpet av 2022, der eldre som bor hjemme, får bestille mat levert på døren til kostpris.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen beholde dagens egenandelstak for frikort for helsetjenester på 2 460 kroner.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen sørge for å tydeliggjøre ansvarsforholdet mellom politiet og helsevesenet for psykiske syke.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen pålegge Statnett å benytte alternativ to (kabel i grøft) ved fornyelse av forbindelsen mellom Hamang i Bærum og Smestad i Oslo, som en del av Nettplass Oslo.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen vurdere å flytte ansvaret for Direktoratet for mineralforvaltning til Olje- og energidepartementet.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at tilskuddet til studentboliger også kan brukes til rehabilitering av gamle boliger.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med de eksisterende mobbeombudene i fylkene om å inkludere de kommunale mobbeombudene bedre i det nasjonale arbeidet mot mobbing, samt gjøre det enklere for flere kommuner å etablere dette.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for utstyrsstipend for yrkesfag i videregående skole.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen om å ta initiativ til å knytte studiestøtten til G, som i dag tilsvarer omtrent 1,25 G, og på sikt øke den til 1,5 G.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen utarbeide en rangering med objektive kriterier for hvilke nye skoler og hvilke nye bygg i utdanningssektoren som bør prioriteres.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan se på «Østfoldmodellen» for lærekandidater med tilretteleggingsbehov, som er utarbeidet av ASVL (Arbeidssamvirkenes Landsforening), og vurdere om dette kan gjøres til en nasjonal ordning, slik det anbefales i NIFU-rapport 18:2018 (Markussen, Grøgaard og Hjetland 2018).

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med kommuner, helseforetak og private sykehus om å etablere forpliktende samarbeid om tilstrekkelig praksisplasser for sykepleiere og medisinstudenter under utdanning.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan foreta en helhetlig vurdering av satsene og finansieringssystemet innen høyere yrkesfaglig utdanning (fagskolene).

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av finansieringsmodellen for politiet for å vurdere endringer med sikte på en mer effektiv ressursutnyttelse.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til forhandlingsrett for Advokatforeningen for fastsettelse av salærsats og stykkprisordning.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at den integreerte påtalemyndigheten i politiet får en egen budsjettpost.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av politiutdanningen med fokus på å øke de praktiske elementene i utdanningen.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen skille ut Politiets beredskapssenter som eget særorgan, hvor også den kongelige livvaktstjeneste er plassert.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for å honorere reise- og fraværstid i fri retts hjelpssaker med lik salærsats som arbeidede timer.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til lovendring som gir begge parter i barnefordelingssak fri retts hjelp dersom en part får fri retts hjelp, med en øvre inntektsbegrensning på 1 500 000 kroner brutto.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen styrke nettolønnsordningen gjennom å fjerne alle tak i de ulike fartøysegmentene permanent og beholde tilskuddsmodellen for lasteskip i NIS i utenriksfart.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen videreføre kondemneringsordningen for norske offshorefartøy i 2022, slik at overflødige og gamle fartøy kan resirkuleres på en miljøvennlig måte ved norske verft.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en strategi for mineralnæringen, som inkluderer forslag til en strømlinjeformet, forenklet søknadsprosess og en plan for hvordan mineralnæringen skal gjøres mer attraktiv for investorer.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen om å holde de økonomiske rammene for Norecopa på minst samme nivå som i 2021 og at det innenfor rammen av regjeringens forslag til statsbudsjett fortsatt sikres nok midler til en hel stil-

ling til sekretariatet for Norecopa i tillegg til driftsmidler på 500 000 kroner.

Forslag 44

Stortinget ber regjeringen sørge for fullfinansiering av brukerstyret ved maskinlaboratoriet og konstruksjonslaboratoriet ved Ocean Space Centre i budsjettene for 2023 og 2024.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen likevel sette av 2 mill. kroner til ny søknadsbasert tilskuddsordning for kommuner som vil legge til rette for at ungdom får erfaring med fiske, basert på Gamvik-modellen.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen utrede en etablering av et resirkuleringsfond for offshorefartøy som ligger i opplag i norske farvann, med formål om reduserte utslipp, å skape mer aktivitet ved norske verft og å bedre økonomien i den maritime næringen.

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen følge opp merknaden fra et enstemmig storting i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2021 om ny industriutvikling innen treindustrien, samt flertallsvedtaket fra revidert nasjonalbudsjett i 2021 der det ble bevilget 25 mill. kroner til sirkulærøkonomiprojekt der rensing av returtre ble spesifikt nevnt. Det er viktig at Stortingets vilje følges opp av regjeringen, slik at nye industrisatsinger, slik som Forestias planlagte anlegg for rensing av returtre, får støtten som er nødvendig for å utvikle ny industri innen sirkulærøkonomi.

Forslag 48

Stortinget ber regjeringen legge frem en melding om vilkårene for små og mellomstore bedrifter og foreslå forenklinger som vil gjøre det enklere å starte, drive og investere i småbedrifter.

Forslag 49

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide landbaserte strategier for hvordan norsk bistand kan fases ut i mottakerlandene på sikt.

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen om å kutte støtten til de palestinske selvstyremyndighetene inntil ordningen med «terrorlønn» er avviklet, og inntil undervisningsmateriellet i skolene er utbedret.

Forslag 51

Stortinget ber regjeringen om å stille krav om at land som mottar norsk bistand, er konstruktive partne-

re i å håndtere utfordringer knyttet til flukt og migrasjon, og herunder være villige til å etablere asylsentre på sine territorier og bosette flyktninger.

Forslag 52

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre aktivitetsplikt for alle aldersgrupper som mottar sosialhjelp.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag som sikrer at personer som tidligere har fått innvilget hjelpemidler fra folketrygden ved behov og har rett til fornyelse, skal få tilsvarende hjelpemiddel som de alt har, om det ikke er vesentlig mer kostbart.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag til endringer i folketrygdloven for å sikre at det ved vurdering av om vilkår for uføretrygd er innfridd, ikke kan legges vekt på annet enn hvorledes den medisinske uførheten påvirker fremtidige inntektsmuligheter.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om rv. 19 Moss havn med statlig fullfinansiering.

Forslag 56

Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i intercityutbyggingen på Vestfold- og Dovrebanen i 2022.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen sørge for at det monteres underkjøringshinder på fylkesveistrekninger som er spesielt ulykkesutsatt for MC.

Forslag 58

Stortinget ber regjeringen vurdere å legge etablering og drift av rasteplasser og andre tiltak i forbindelse med Nasjonale turistveger ut på anbud til private driftere.

Forslag 59

Stortinget ber regjeringen om at ansvaret for E45 Kløfta overføres til Nye Veier.

Forslag 60

Stortinget ber regjeringen opprette en egen utbyggingssdel av Statens vegvesen som skal ha samme rammebetingelser som veiselskapet Nye Veier.

Forslag 61

Stortinget ber regjeringen avvikle dagens bompengeordning og legge til grunn statlig fullfinansiering av infrastruktur.

Forslag 62

Stortinget ber regjering avvikle den særnorske standarden med utbygging av 2/3 feltsvei og legge til grunn utbygging av smal firefelts vei som ny standard.

Forslag 63

Stortinget ber regjeringen legge til grunn nye veinormaler som er på linje med hva man har i Sverige og Danmark.

Forslag 64

Stortinget ber regjeringen omklassifisere fylkesveier som ble overført i forbindelse med forvaltningsreformen.

Forslag 65

Stortinget ber regjeringen utrede hvilke av fylkesveiene som er viktige næringsveier, og som kan omklassifiseres til riksveier.

Forslag 66

Stortinget ber regjeringen avvikle ordningene med både pågående og nye initiativ for byvekstavtaler og bypakker.

Forslag 67

Stortinget ber regjeringen etablere nye tilskuddsordninger for investeringer i store kollektivprosjekt og drift av kollektivtrafikk som alternativ. Premisser om nullvekstmålet og bompenger skal avvikles.

Forslag 68

Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Oslo øst og starte arbeidet med statlig plan for prosjektet.

Forslag 69

Stortinget ber regjeringen jobbe for at bygging av ny Røatunnel på fv. 168 blir forsert, og at alternativet med lang tunnel legges til grunn.

Forslag 70

Stortinget ber regjeringen avvikle opparbeidet bompenggjeld ved å benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet.

Forslag 71

Stortinget ber regjeringen sikre bergingsbil til Rennfast i tråd med Stortingets vedtak i budsjettet for 2021. Tjenesten etableres på egnet måte og kjøpes om nødvendig inn fra privat aktør i bilbergingsmarkedet.

Forslag 72

Stortinget ber regjeringen sikre ferdigstillelse i 2022 av prosjektet E6 Transfarelv bru.

Forslag 73

Stortinget ber regjeringen stoppe prosjektet E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen i Agder.

Forslag 74

Stortinget ber regjeringen sikre forsering av utbedring av innseilingen til Borg havn.

Forslag 75

Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i planleggingen av rv. 19 Moss havn og forsere oppstart.

Forslag 76

Stortinget ber regjeringen forsere E134 Dagslett-Linnes når kommunedelplanene er vedtatt.

Forslag 77

Stortinget ber regjeringen redusere takstene på riks- og fylkesveiferjer med 50 pst. sammenliknet med takstnivået 1. januar 2021.

Forslag 78

Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av innseilingen til Mo i Rana Havn og sikre snarest mulig oppstart.

Forslag 79

Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av Ballstad havn og sikre fremdrift så fort reguleringsplan for havnen er vedtatt.

Forslag 80

Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for den statlige TT-ordningen til Nav.

Forslag 81

Stortinget ber regjeringen sørge for at midler avsatt under kap. 1320 til fylkesveier øremerkes veiformål.

Forslag 82

Stortinget ber regjeringen stanse etablering av bompenginnkreving i forbindelse med Bypakke Ålesund og erstatte udekket finansieringsbehov med statlige midler.

Forslag 83

Stortinget ber regjeringen sette et tak for eiendoms-skatteinnkrevingen på 3 000 kroner per enhet inntil skatten er fjernet i sin helhet.

Forslag 84

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med oversikt over hvordan koronapandemien og kulturstreiken har påvirket kulturinstitusjonenes overskudd, og hva som gjøres med dette.

Forslag 85

Stortinget ber regjeringen vurdere å inkludere kommersielle underleverandører innenfor idrett og breddeidrett i kompensasjonsordningen på kulturfeltet.

Forslag 86

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til endring av mva.-kompensasjonsordningen for idrett, frivillighet og kultur, slik at den blir regelstyrt istedenfor rammebevilget.

Forslag 87

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å gi kommunene nok ressurser til å sørge for et godt ettervern for barnevernsbarn fram til fylte 25 år.

Forslag 88

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å øke beløpsgrensen for hvor mye man kan spare i mindreårige barns navn.

Forslag 89

Stortinget ber regjeringen forenkle reglene for selvstendig næringsdrivende kunstnere.

Forslag 90

Stortinget ber regjeringen legge frem sak slik at der hvor staten freder privat eiendom, skal det gis full kompensasjon, også for båndlegging av landbrukseiendom.

Forslag 91

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om mva.-fradrag når private har utgifter til nødvendig vedlikehold og rehabilitering av kulturarv.

Forslag 92

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om å aktivt redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg over spillemidlene.

Forslag 93

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at mva.-kompensasjonsordningen rettighetsfestes.

Forslag 94

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at spillemidler og mva.-kompensasjon for idrettsanlegg utbetales så snart anlegget har fått brukstillatelse og revisorgodkjent anleggsregnskap foreligger.

Forslag 95

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bergen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 96

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bodø og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 97

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nedre Glomma og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 98

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nord-Jæren og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 99

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bømlopakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 100

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E134 Damåsen–Saggrenda og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 101

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Bjørum–Skaret og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 102

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 103

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Fønhus–Bagn–Bjørge og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 104

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Kongsvinger–Slomarka og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 105

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Gulli–Langangen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 106

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Langangen–Dørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 107

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Tvedestrand–Arendal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 108

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 109

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Rogfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 110

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Sveгатjørn–Rådal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 111

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Gardermoen–Kolomoen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 112

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Hålogalandsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 113

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Kolomoen–Moelv og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 114

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Korgen–Bolna (Helgeland nord) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 115

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Nord-Trøndelag grense–Korgen (Helgeland sør) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 116

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Ringebu–Otta (strekningen Frya–Sjoa) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 117

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Trondheim–Stjørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 118

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Vindåsliene–Korporalsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 119

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Øyer–Tretten og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 120

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Fosenpakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 121

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 122

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 17/fv. 720 Dyrstad–Sprova–Malm og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 123

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 33 Skardtjernet–Tonsvatnet og Bjørgokryset–Nedre Øydgården og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 124

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 546 Austevollsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 125

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 659 Nordøyvegen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 126

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 714 Stokkhaugen–Sunde og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 127

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 78 Tøventunnelen m/tilførselsveger og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 128

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 858 Ryaforbindingen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 129

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Kvammapakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 130

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Nordhordlandspakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 131

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Oslopakke 3 og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 132

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 13 Ryfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 133

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 141**Forslag 134*

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Bø–Seljord og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 135

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Slåttekås–Årnes og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 136

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 4 Lunner grense–Jaren og Lygna sør og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 137

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7 Sokna–Ørgenvika og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 138

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7/rv. 13 Hardangerbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 139

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vegpakke Harstad og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Forslag 140

Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vossapakke og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	12 547 668 000
2	Familie og forbruker	52 888 251 000
3	Kultur mv.	25 943 020 000
4	Utenriks	46 927 082 000
5	Justis	39 608 957 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 128 172 000
7	Arbeid og sosial	530 144 799 000
8	Forsvar	62 654 744 000
9	Næring	9 954 842 000
10	Fiskeri	1 367 539 000
11	Landbruk	21 885 469 000
12	Olje og energi	-89 004 781 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
13	Miljø	16 147 519 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	241 528 304 000
16	Utdanning og forskning	87 330 371 000
17	Transport og kommunikasjon	81 653 971 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	207 981 705 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 350 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 617 955 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 380 048 391 000
22	Utbytte mv.	-38 597 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		-2 237 081 000

Forslag fra Rødt:

Forslag 142

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	11 527 338 000
2	Familie og forbruker	52 575 157 000
3	Kultur mv.	25 781 234 000
4	Utenriks	45 805 091 000
5	Justis	39 598 240 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 564 525 000
7	Arbeid og sosial	535 540 378 000
8	Forsvar	62 714 845 000
9	Næring	9 793 082 000
10	Fiskeri	1 367 039 000
11	Landbruk	23 064 269 000
12	Olje og energi	-89 503 981 000
13	Miljø	16 249 163 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	245 497 304 000
16	Utdanning og forskning	87 589 108 000
17	Transport og kommunikasjon	80 093 971 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	212 510 855 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	5 362 521 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 809 232 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 365 303 091 000
22	Utbytte mv.	-39 097 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		24 292 003 000

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 143

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	12 696 568 000
2	Familie og forbruker	53 800 261 000
3	Kultur mv.	26 262 633 000
4	Utenriks	48 965 474 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
5	Justis	41 209 007 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	18 209 472 000
7	Arbeid og sosial	525 056 999 000
8	Forsvar	62 713 844 000
9	Næring	11 104 142 000
10	Fiskeri	1 987 339 000
11	Landbruk	24 045 119 000
12	Olje og energi	-87 909 381 000
13	Miljø	20 666 023 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	245 970 604 000
16	Utdanning og forskning	90 160 675 000
17	Transport og kommunikasjon	82 050 071 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	202 175 055 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 850 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 802 805 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 397 937 150 000
22	Utbytte mv.	-39 097 752 000
Sum for lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		-5 464 717 000

Forslag 144

Stortinget ber regjeringen trappe opp engangsstønadene ved fødsel og adopsjon, med mål om en tredobling på sikt.

Forslag 145

Stortinget ber regjeringen sørge for at forsøksordningen med fritidskort utvides til en nasjonal fritidskortordning for barn og unge i alderen 6–18 år, og at grunnbe løpet vurderes utvidet for aldersgruppen 13–18 år.

Forslag 146

Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en bemanningsnorm i det kommunale barnevernet med en maks grense på 15 barn per saksbehandler.

Forslag 147

Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet fra 1. juli 2022.

Forslag 148

Stortinget ber regjeringen utvide småbarnstillegget til enslige forsørgere med barn på 0–3 år til å omfatte alle barn under 18 år.

Forslag 149

Stortinget ber regjeringen videreføre lovpålagt kulturskole og fastsette en egen forskrift til opplæringsloven for blant annet å regulere krav til faglig nivå, kapasitet og nivå for egenbetaling.

Forslag 150

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av hvorvidt fordelingen av kulturmidler mellom regionene er rettferdig, og eventuelt sikre jevnere fordeling av kulturmidler mellom regionene for å sikre alle i landet et mer likeverdig kulturtilbud.

Forslag 151

Stortinget ber regjeringen endre forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, slik at stipender og garantiinntekter reguleres i tråd med lønnsvekst.

Forslag 152

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av potensialet for levende kulturhistorie, turisme og naturoppsyn ved at for eksempel Kystverket, Statens naturoppsyn (SNO) og Kulturdepartementet samarbeider om bemanning på enkelte fyr langs norskekysten.

Forslag 153

Stortinget ber regjeringen sikre at støtteordninger for turnévirkosomhet skal belønne miljøvennlige transportformer.

Forslag 154

Stortinget ber regjeringen sørge for at insentivordningen som skal trekke internasjonale film- og serieproduksjoner til Norge, videreutvikles slik at den i større grad belønner produksjoner med lavt klima- og miljøavtrykk.

Forslag 155

Stortinget ber regjeringen starte samtaler med Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune for å sikre finansiering av opprusting av bygningene som i dag huser Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim, slik at de nasjonale verdiene museet huser, kan ivaretas.

Forslag 156

Stortinget ber regjeringen sikre kvinners deltagelse i beslutningsprosesser som en del av bistanden.

Forslag 157

Stortinget ber regjeringen om å gjøre barn og ungdoms deltagelse til et bærende prinsipp i freds-, humanitært og forebyggende arbeid og utarbeide en norsk handlingsplan for sikkerhetsrådsresolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet.

Forslag 158

Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge i FNs sikkerhetsråd fremmer tiltak mot drap og forfølgelse av miljøaktivister.

Forslag 159

Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge bruker sitt medlemskap i FNs sikkerhetsråd til å ta initiativ til å klargjøre den juridiske statusen til folk som flykter fra hjemmene sine på grunn av klimaendringer og ekstremvær, slik at denne gruppen ikke faller utenfor folkerettslig beskyttelse, for eksempel ved at Norge fremmer forslag om at klimaflyktninger innlemmes i den juridiske definisjonen av flyktninger i FNs flyktningkonvensjon.

Forslag 160

Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til det internasjonale forbudet mot atomvåpen.

Forslag 161

Stortinget ber regjeringen i lys av de siste års utvikling gjenoppta en strategi for å fremme samarbeid mellom sivilt samfunn i Norge og Hviterusland, på linje med satsingen frem til 2014.

Forslag 162

Stortinget ber regjeringen øke andelen av befolkningen som kan få gratis rettshjelp, til 25 pst., i tråd med Rettshjelpsutvalgets anbefalinger.

Forslag 163

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i forliksrådene og forslag til å redusere disse.

Forslag 164

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av nedgangen i behandling av straffesaker i konfliktrådene, som har pågått siden 2009, og med tiltak for å øke antallet behandlede straffesaker.

Forslag 165

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i asyl- og familieinnvandringsaker, og med forslag til hvordan saksbehandlingstiden kan reduseres.

Forslag 166

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for klimaflyktninger til Norge etter modell av «Pacific Access Category»-ordningen i New Zealand for personer som fordrives fra sine hjemsteder pga. klimaendringer/naturkatastrofer, men som faller utenfor definisjonen av flyktning iht. flyktningkonvensjonen fra 1951 og protokollen fra 1967.

Forslag 167

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om en egen kvote for klimaflyktninger, med samme mottaks- og inkluderingsstilbud som kvoteflyktninger, og promotere slike ordninger internasjonalt.

Forslag 168

Stortinget ber regjeringen innføre en topartsprosess i Utlendingsnemnda for å styrke asylsøkeres rettsikkerhet og tilliten til asylsystemet.

Forslag 169

Stortinget ber regjeringen sikre etterforskning og oppfølging av forsvinningsaker med barn fra asylmottak.

Forslag 170

Stortinget ber regjeringen sørge for at asylsøkeres fysiske og psykiske helsetilstand kartlegges kort tid etter ankomst.

Forslag 171

Stortinget ber regjeringen opprette en erstatningsordning for de som har blitt tvunget til sterilisering som en forutsetning for å endre juridisk kjønn.

Forslag 172

Stortinget ber regjeringen oppheve ordningen med midlertidig opphold for enslige mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år, og som et minimum sikre at disse og unge papirløse får fullføre videregående opplæring som er startet i Norge, også etter fylte 18 år.

Forslag 173

Stortinget ber regjeringen oppheve bruk av «begrenset oppholdstillatelse på grunn av tvil om identitet» for barn under 18 år.

Forslag 174

Stortinget ber regjeringen kartlegge asylsøkeres kompetanse kort tid etter ankomst for å kunne tilby arbeidsrettet opplæring eller jobb så tidlig som mulig og gjøre det enklere å få godkjent utdanning fra utlandet.

Forslag 175

Stortinget ber regjeringen bedre forholdene på Trandum, blant annet ved å utvide tolketilbudet, innføre uavhengig psykologfaglig kompetanse, sørge for menneskerettslig holdbar behandling av de som bor der, og begrense opphold til maks 72 timer.

Forslag 176

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til felleseuropeiske løsninger for å sikre tilstrekkelig søk- og redningskapasitet i Middelhavet.

Forslag 177

Stortinget ber regjeringen sikre at staten dekker søkegebyr for familiemedlemmene til barn som har blitt evakuert fra Afghanistan.

Forslag 178

Stortinget ber regjeringen gjennomgå politiets praksis med utlendingskontroll, for å hindre at den fungerer diskriminerende.

Forslag 179

Stortinget ber regjeringen gjøre det obligatorisk med kvittering hver gang noen blir stoppet av politiet og tollvesenet, for å avdekke mulige fordomsfulle rasistiske mønstre i pågrepser.

Forslag 180

Stortinget ber regjeringen opprettholde og styrke barnehus, krisesentre og krisetilbud til ofre for vold i nære relasjoner i alle deler av landet, blant annet gjennom bedre rammevilkår.

Forslag 181

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en stortingsmelding om rettsstatens tilstand og sårbarheter, og utvikle en strategi med tiltak for å styrke den norske rettsstaten.

Forslag 182

Stortinget ber regjeringen gjøre dyrepolitiet til en landsdekkende enhet under Politidirektoratet, ved å ut-

vide dekningen fra dagens situasjon med etablert dyrepoliti i seks av landets tolv politidistrikter til alle tolv.

Forslag 183

Stortinget ber regjeringen ta ansvar for utviklingen av et felles digitalt aksjonsverktøy som kan benyttes av beredskapsaktørene, og i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2022 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av kostnadene ved å få dette på plass.

Forslag 184

Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige beredskapsstatene sikrer at frivillige organisasjoner inkluderes i beredskapsplaner og deltakelse på felles øvelser med politi, statsforvalter og kommuner, samt sørge for at politiet forpliktes til å koordinere og ivareta samvirket mellom de ulike aktørene mellom hendelsene.

Forslag 185

Stortinget ber regjeringen opprette en kompensasjonsordning for å sikre at frivillige som deltar i redningsarbeid, får dekket alle kostnader påløpt i sammenheng med redningsarbeidet.

Forslag 186

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i utgiftsutjevningen og/eller storbytilskuddet slik at disse bedre fanger opp utgiftene ved opphoping av levekårsutgifter.

Forslag 187

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en tilskudds- og/eller låneordning, for eksempel gjennom Husbanken, for å finansiere kommunale strategiske tomtekjøp i pressområder i byene, levekårsutsatte bydeler og områder for byutvikling.

Forslag 188

Stortinget ber regjeringen sørge for at bomiljøtilskuddet etableres som en separat statlig tilskuddsordning. Ordningen skal være uavhengig av tilskudd til områdesatsinger og utvides til levekårsutsatte områder hvor det ikke pågår områdesatsing. Tilskuddet skal rettes mot sameier, borettslag, organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører.

Forslag 189

Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommunene som skal gi gode og trygge bo- og oppvekstmiljøer i levekårsutsatte områder. Tilskuddet bør særlig rettes mot tiltak for barn og unge.

Forslag 190

Stortinget ber regjeringen legge til rette for en ikke-kommersiell tredje boligsektor i sjiktet mellom kom-

munale boliger og det åpne markedet og gi kommunene mulighet til å kreve at inntil 30 pst. av boenhetene i nye boligprosjekter avsettes til tredje boligsektor.

Forslag 191

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendringer som bidrar til å styrke leietakernes rettigheter i boligmarkedet.

Forslag 192

Stortinget ber regjeringen øke bidraget til å videreføre og videreutvikle innovasjonsprogrammet Future-Built som satsing på grønn omstilling i by- og stedsutvikling og byggenæringen, og bidra til at programmet også kan løftes som en nasjonal satsing som omfatter øvrige byregioner, distrikter og landet for øvrig.

Forslag 193

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av plan- og bygningsloven med sikte på å styrke kvaliteten på utearealene i nye byggeprosjekter.

Forslag 194

Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet.

Forslag 195

Stortinget ber regjeringen om at flyktnings tiltak i Norge ikke skal bli ansett som ODA-midler, da dette blir tatt fra bistandsbudsjettet.

Forslag 196

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om at arbeidstagere som mister jobben, kan få beholde dagpengene under omskolering/videreutdanning. Ordningen bør innrettes slik at den treffer nedbemannede med behov for ny utdanning, f.eks. ved krav til fartstid i arbeidslivet eller at man har en annen utdanning fra før.

Forslag 197

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om hvordan nyutdannede kan sikres rett til dagpenger hvis de blir arbeidsledige ved endt utdanning.

Forslag 198

Stortinget ber regjeringen etablere en ordning med dagpenger til nyutdannede i 26 uker etter modell av ordningen med dagpenger til nylig dimittede vernepliktige.

Forslag 199

Stortinget ber regjeringen komme med et forslag til hvordan man kan unngå at personer fortsatt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.

Forslag 200

Stortinget ber regjeringen komme med et forslag om inntektssikring for personer som uforskyldt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.

Forslag 201

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag til hvordan studenter kan gis inntektssikring ved arbeidsledighet, ettersom nesten 7 av 10 studenter nå finansierer sitt livsopphold ved arbeid i tillegg til støtte fra Lånekassen.

Forslag 202

Stortinget ber regjeringen innføre turistskatt for destinasjoner der lokale og regionale destinasjonsselskaper vurderer dette tiltaket som nødvendig.

Forslag 203

Stortinget ber regjeringen etablere en overskuddsbasert grunnrentebeskatning for havvind som sikrer at fellesskapet får inntekter fra energiproduksjonen, slik vi i mange år har fått fra oljenæringen.

Forslag 204

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 kan

- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på ytterligere 2 mrd. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingindustrien, og at det forbeholdes investeringer som bidrar til å redusere utslippene fra skipsflåten.
- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 2 mrd. kroner til fornybarinvesteringer i utviklingsland.

Forslag 205

Stortinget ber regjeringen legge fram en vurdering av prosjektet Felles kommunal journalløsning opp mot alternative modeller basert på plattform-/økosystemløsninger, slik at Stortinget kan fatte beslutninger om den mest egnede veien fremover for elektronisk pasientjournal.

Forslag 206

Stortinget ber regjeringen utvikle bedre samarbeid og utrede løsninger for felles elektronisk journal mellom spesialist- og primærhelsetjenesten som spesifikt skal inkludere alternativer basert på plattform-/økosystemløsninger.

Forslag 207

Stortinget ber regjeringen utrede en økning av belegget ved norske sykehus til 85 pst. i tråd med OECDs anbefalinger.

Forslag 208

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan Norge kan øke antallet faste intensivplasser ved norske sykehus med 100 og antallet overvåkingsplasser med 300, og samtidig utdanne nok kvalifisert helsepersonell til dette.

Forslag 209

Stortinget ber regjeringen utrede behovet for økt antall rehabiliteringsplasser og -aktiviteter i spesialisthelsetjenesten og i kommunene og komme tilbake med et forslag om dette. Det skal også utredes og foreslås en opprustningsplan for rehabilitering, inkludert utdanning av fagpersonell, slik at mennesker med rehabiliteringsbehov og -potensial får nødvendig hjelp i tide.

Forslag 210

Stortinget ber regjeringen sørge for at Sykehuset Namsos så raskt som mulig blir et av stedene der det gjøres tilpasninger til det nye redningshelikopteret.

Forslag 211

Stortinget ber regjeringen opprette et forsøksprosjekt der deltakerne får beholde en delvis oppfølging fra barne- og ungdomspsykiatrien samtidig som de fases over i voksenpsykiatrien. Målet med prosjektet skal være å innhente erfaringer for på sikt å innføre en permanent overgangsordning som sikrer en smidigere overgang mellom de to systemene.

Forslag 212

Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt astma- og allergiprogram etter modell av Finland.

Forslag 213

Stortinget ber regjeringen stimulere til en raskere Livsglede for eldre-sertifisering av alle kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner.

Forslag 214

Stortinget ber regjeringen stimulere til prøveprosjekter for samlokalisering av eldre og studenter i nye bolig- og omsorgsinstitusjoner, etter modell av Nederland.

Forslag 215

Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommuner som sliter med høye kostnader til vikarbruk pga. stor rotasjon eller ubesatte fastlegestillinger.

Forslag 216

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til et pårørenderegnskap som oppfølging av pårørendestrategien. Pårørenderegnskapet skal samordnes med et of-

fentlig utvalg som skal utrede spørsmål om permisjons- og andre kompensasjonsordninger.

Forslag 217

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om statlig støtte til psykologtjeneste for studenter, som i dag finansieres gjennom semesteravgift.

Forslag 218

Stortinget ber regjeringen styrke sikkerhetsnettet for personer med psykiske utfordringer i krisetid og øke tilskuddene til lavterskel hjelpetelefoner og chatforum for personer med mentale helseutfordringer og psykiske lidelser i alle aldre.

Forslag 219

Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning målrettet for å hjelpe de svakeste gruppene i samfunnet når samfunnet stenges, som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem, som alle er ekstremt utsatte grupper.

Forslag 220

Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan Norge under koronakrisen har sørget for at de mest utsatte gruppene (som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem) har fått dekket vitale behov som mat, et sted å sove, helsehjelp og en trygg hverdag, og komme tilbake med forslag til beredskapsforbedringer i form av for eksempel økonomiske støtteordninger og nødløsninger som helsetrygge oppholdssteder og offentlig matutlevering.

Forslag 221

Stortinget ber regjeringen sette i gang en offentlig utredning om menns helse.

Forslag 222

Stortinget ber regjeringen utrede innføring av gratis fastlege frem til fylte 18 år.

Forslag 223

Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt løft for tidlig innsats gjennom helsestasjoner og skolehelsetjenesten med øremerkede midler og en bemaningsnorm basert på Helsedirektoratets anbefalinger.

Forslag 224

Stortinget ber regjeringen endre finansieringssystemet ved å minske innslaget av stykkprisfinansiering.

Forslag 225

Stortinget ber regjeringen etablere flere hospice som gir et godt og verdig tilbud til døende.

Forslag 226

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan helsevesenet i samarbeid med samfunnet for øvrig bedre kan sikre tilstrekkelig omsorg, lindring og hjelp til mennesker med store lidelser pga. langtkommet alvorlig sykdom.

Forslag 227

Stortinget ber regjeringen sikre gode og individuelt tilpassede tilbud til alvorlig syke og døende barn og deres pårørende, slik at barna i hovedsak kan være hjemme.

Forslag 228

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan tilbud om hjemmesykehus for barn kan utvides til hele landet.

Forslag 229

Stortinget ber regjeringen legge til rette for og støtte etableringen av seniorkollektiver og lignende nettverk som gir økt livskvalitet, og der beboerne bidrar til å ta vare på hverandre.

Forslag 230

Stortinget ber regjeringen utvikle og tilpasse omsorgstilbudene til unge demente. Det må også sikres at de pårørende får god oppfølging.

Forslag 231

Stortinget ber regjeringen styrke den nasjonale handlingsplanen mot selvmord og følge opp nullvisjonen i samarbeid med fagmiljø, pårørende og brukerorganisasjoner.

Forslag 232

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for utrulling av nye metoder for behandling av behandlingsresistent depresjon og andre psykiske lidelser etter modell av DPS ved Sykehuset Østfold til alle landets sykehus av tilstrekkelig størrelse.

Forslag 233

Stortinget ber regjeringen etablere et senter for forskning og utvikling av innovative behandlingstilbud for psykiske lidelser og mental helse.

Forslag 234

Stortinget ber regjeringen videreutvikle og støtte opp om tilbud om medikamentfrie behandlingstilbud for enkelte pasientgrupper.

Forslag 235

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å øke oppmerksomheten omkring psykiske problemer hos eldre og styrke det psykiatriske helsetilbudet for denne gruppen, blant annet med flere alderspsykiatriske sentre.

Forslag 236

Stortinget ber regjeringen sikre at personer med langvarige psykiske lidelser og/eller rusproblemer får oppfylt sin rett til en fast pasientansvarlig fagperson som skal sikre nødvendig sammenheng og omsorg i oppfølgingen.

Forslag 237

Stortinget ber regjeringen opprette brukerrom i de større byene der mennesker som bruker rusmidler, får treffe kvalifisert helsepersonell og får mulighet for annen rusbruk enn injisering.

Forslag 238

Stortinget ber regjeringen opprette en ordning for utdeling av brukerstyrer og analysetjenester for å sikre helsen til mennesker som bruker rusmidler.

Forslag 239

Stortinget ber regjeringen evaluere og revidere overdosestrategien og styrke det selvmordsforebyggende arbeidet i overdosestrategien.

Forslag 240

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å sikre trygg overnatting og nok gode oppholdssteder for rusavhengige i byene.

Forslag 241

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre handlingsplanen for likestilling i barnehagen.

Forslag 242

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med særskilte tiltak for å styrke rekrutteringen av menn til barnehagen, med mål om 25 pst. flere mannlige barnehagelærere innen 2030.

Forslag 243

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en opptaksordning for barnehagen med flere opptak etter at barnet har fylt ett år.

Forslag 244

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede barnehagelærere kvalifisert veiledning de to første årene i jobb og deretter sikre systematisk etter- og videreutdanning.

Forslag 245

Stortinget ber regjeringen innføre en veiledende bemanningsnorm i den kommunale barnevernstjenesten.

Forslag 246

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede lærere i grunnskolen rett til kvalifisert veiledning de to første årene av sin første lærerjobb, der det stilles forpliktende krav til kompetanse hos veilederne.

Forslag 247

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en ordning med kommersialiseringspermisjon for forskningspersonell for å støtte arbeidet med kommersialisering av forskningsresultater.

Forslag 248

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til innretning av et offentlig fond som støtter forskningsaktørens finansielle behov i forbindelse med publisering for Open Access.

Forslag 249

Stortinget ber regjeringen reversere tidligere praksis med at kutt i forskningsbudsjettet dekkes inn ved å omdisponere midler som allerede er avsatt til forskningsprosjekter, og komme tilbake med en plan for å sikre at midlene som avsettes til forskningsprosjekter, tilbakeføres over statsbudsjettet denne stortingsperioden så balansen og den økonomiske forutsigbarheten gjenopprettes.

Forslag 250

Stortinget ber regjeringen innføre differensierte lærlingtilskudd for å øke mulighetene til læreplass for elever med lav teoretisk kompetanse.

Forslag 251

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for gratis norskkurs til alle internasjonale studenter og samtidig forlenge perioden internasjonale studenter kan få opphold for å søke arbeid.

Forslag 252

Stortinget ber regjeringen legge ned Nye Veier AS og stanse videre planlegging av nye motorveier. Midlene omfordeles til en styrket satsing på bedre vedlikehold av dagens veinett, økt trafiksikkerhet, jernbane, sjøtransport, kollektiv, sykkel og gange.

Forslag 253

Stortinget ber regjeringen utrede, med tanke på innføring, en bomavgift på hovedveier mellom landsdeler og ved riksgrensen hvor det også er jernbane, øre-

merket for utbygging og kapasitetsforbedringer på jernbanen i samme korridor.

Forslag 254

Stortinget ber regjeringen opprette et sentralisert system, for eksempel gjennom Entur, hvor reisende med tog enkelt kan bestille hele togreisen på tvers av landegrensener og togoperatører på lik linje med en flyreise.

Forslag 255

Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom togene fra Norge og videre ut i Europa.

Forslag 256

Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom innenlands kollektivtrafikk og togene fra Norge til utlandet.

Forslag 257

Stortinget ber regjeringen iverksette en satsing på direkte togforbindelse til og fra større byer i Europa.

Forslag 258

Stortinget ber regjeringen utrede høyhastighetsbaner for person- og godstransport mellom Bergen–Oslo, Trondheim–Oslo og Stavanger–Oslo, inkludert konsepter som bygger videre på eksisterende traseer og planer for å redusere reisetiden på disse strekningene.

Forslag 259

Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor svenske myndigheter til en felles utredning av ny høyhastighetsbane for person- og godstransport mellom Oslo og Göteborg.

Forslag 260

Stortinget ber regjeringen gjøre miljøstøtteordningen til godstogselskapene til en permanent ordning og vurdere om den bør utvides med en stimuleringsordning for etablering av nye rutetilbud, etter mønster av sjøfarten.

Forslag 261

Stortinget ber regjeringen vurdere effekten på trafiksikkerhet, energibruk og drifts- og vedlikeholdskostnader ved å sette ned fartsgrensen på motorveier som i dag har fartsgrense 120 km/t, 110 km/t og 100 km/t til henholdsvis 100 km/t og 90 km/t.

Forslag 262

Stortinget ber regjeringen forlenge den statlige kompensasjonsordningen for kollektivtransporten i en overgangsfase, minimum ut første halvår 2022.

Forslag 263

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendring som gir kommunene adgang til å pålegge avgiftsparkering på privat grunn, herunder kjøpesentre og arbeidsplasser.

Forslag 264

Stortinget ber regjeringen integrere Flytoget i det ordinære jernbanetilbudet.

Forslag 265

Stortinget ber regjeringen sikre at det blir mulig for fylkeskommunene å finansiere drift av kollektivtransport med bompenger gjennom byvekstavgiftene.

Forslag 266

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre familierabatten på togreiser, som sikrer at barn under 16 år reiser gratis i følge med voksne.

Forslag 267

Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram areal- og naturbudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.

Forslag 268

Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram klimabudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.

Forslag 269

Stortinget ber regjeringen utrede ordninger og økonomiske incentiver som gjør det mer attraktivt å bosette seg og bli boende i distriktskommuner.

Forslag 270

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av hvordan man kan hindre at leasingmarkedet blir en barriere for å nå målet om at alle nye biler i 2025 skal være nullutslippsbiler.

Forslag 271

Stortinget ber regjeringen endre reglene for utbetaling av sosial støtte slik at utbetalinger fra klimabelønningsordninger eller andre lignende ordninger for utbetaling av skatter og avgifter til innbyggere i Norge ikke gir fradrag i hvor mye man har rett til å få utbetalt av sosiale stønader.

Forslag 272

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å opprette et SPU klimainvesteringsfond hvor skatteinntekter ut over ordinære skatteinntekter, samt avgifter ilagt oljenæringen, overføres til SPU klimainvesteringsfond fremfor dagens SPU. Fondet skal benyttes til klimainvesteringer i utviklingsland.

Forslag 273

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av § 5 i lov om Statens pensjonsfond for å tillate direkte overføring fra fondet til FNs grønne fond for klimatiltak i utlandet og andre klimainvesteringsfond etter vedtak i Stortinget.

Forslag 274

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av ABE-reformen hvor det vektlegges å vurdere hvorvidt reformen har svekket tjenestetilbudet.

Forslag 275

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en reform som sikrer at tvangsmulkt og gebyrer som følge av administrative feil eller forsinkelser følger et proporsjonalitetsprinsipp og ikke rammer små virksomheter urimelig hardt.

Forslag 276

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan kommunene kan innføre en frivillig, lokal turistskatt (kurtax) for å finansiere fellesgoder.

5. Komiteens tilråding

Komiteen viser til at det ikke er flertall for tilråding I. Forslag fra komiteens største fraksjon, medlemmene fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet, fremmes derfor som tilråding fra komiteen.

Tilrådingens II og III fremmes av en samlet komité.

Komiteen viser til Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	12 563 568 000
2 Familie og forbruker	51 270 231 000
3 Kultur mv.	25 497 133 000
4 Utenriks	45 905 162 000
5 Justis	39 521 007 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	13 782 372 000
7 Arbeid og sosial	526 261 099 000
8 Forsvar	62 713 844 000
9 Næring	9 313 142 000
10 Fiskeri	1 310 539 000
11 Landbruk	22 758 769 000
12 Olje og energi	-89 594 981 000
13 Miljø	14 467 559 000
14 Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15 Helse	240 259 304 000
16 Utdanning og forskning	86 452 475 000
17 Transport og kommunikasjon	81 230 071 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	201 721 055 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	4 350 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 787 805 000
21 Skatter, avgifter og toll	-1 335 750 391 000
22 Utbytte mv.	-38 597 752 000
Sum for lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	22 975 486 000

II

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2022 kan:

1. ta opp nye langsiktige innenlandske statslån til et beløp inntil 100 000 mill. kroner.
2. ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp inntil 100 000 mill. kroner.
3. ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond og fra institusjoner som kan

bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.

4. inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler samt foreta sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

III

Meld. St. 1 (2021–2022) – Nasjonalbudsjettet 2022 – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 26. november 2021

Eigil Knutsen

leder og ordfører

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/5723 -

Dato
24 .11.2021

**Prop. 1 S (2021–2022) [Gul bok] og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) –
Rettebrev**

Det vises til Prop. 1 S (2021–2022) *Statsbudsjettet 2022* [Gul bok] og foreløpig utgave av Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) *Endring av Prop. 1 S (2021–2022) Statsbudsjettet 2022*.

Feil i Prop. 1 S (2021–2022):

Avsnitt 5.3, side 71:

Under omtalen av budsjettkonsekvenser 2023–2025 står følgende oppgitt i tabell 5.3:

Departement	«Mill. 2022-kroner		
	2023	2024	2025
<i>Utenriksdepartementet</i>	8	-2 413	-2 683
EØS-finansieringsordningene 2014-2021	-5	-1 529	-1 175
Den norske finansieringsordningen 2014-2021	13	-884	-1 508

»

Det skal stå:

Departement	«Mill. 2022-kroner		
	2023	2024	2025
<i>Utenriksdepartementet</i>	8	-2 405	-5 088
EØS-finansieringsordningene 2014-2021	-5	-1 534	-2 709
Den norske finansieringsordningen 2014-2021	13	-871	-2 379

»

Rettelsen vil medføre tilsvarende endringer i sumtallet i tabell 5.3, samt i tall i tabell 5.1 og tabell 5.2.

Feil i foreløpig utgave av Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022):

Avsnitt 2.6, side 65:

Under omtalen av kap. 671, post 71 står det:

«I Prop. 1 S (2021–2022) foreslås det å øke bevilgningen til tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet med 3,3 mill. kroner og å legge om ordningen fra en navngitt til en søkbar tilskuddsordning.»

Det skal etter dette også stå:

«Regjeringen vil gjennom en overgangsordning bidra til å sikre at organisasjonene som mottar støtte over ordningen i 2021, har midler til drift i en overgangsperiode, for å tilpasse seg ny innretning av ordningen.»

Dette vil bli innarbeidet i endelig utgave av tilleggsnummeret.

Nærmere om endringen

Det vises til høringsnotat av 9. november 2021 om ny forskrift om tilskudd til nasjonale ressursmiljøer som arbeider med integrering eller antirasisme. I notatet foreslås navnet på tilskuddsordningen endret fra *Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet* til *Tilskudd til nasjonale ressursmiljø som arbeider med integrering eller antirasisme*. Navneendringen skal synliggjøre at tilskuddsordningen også er rettet mot organisasjoner som driver med antirasistisk arbeid. I høringsnotatet foreslås det også å forskriftsfeste en overgangsordning for organisasjoner som mottar støtte over tilskuddsordningen i 2021. Det er foreslått at tilskudd etter overgangsordningen utgjør 1/3 av tilskuddet hver organisasjon mottok i 2021.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26.11.2021

Meld. St. 1 (2021–2022) *Nasjonalbudsjettet 2022* – Rettebrev

Det vises til Meld. St. 1 (2021–2022) *Nasjonalbudsjettet 2022*

Kapittel 1, side 8

I andre avsnitt i første spalte står det:

«Budsjetten bringer offentlige utgifter ned til 60 pst. av BNP for Fastlands-Norge i **2020**, som er 4 prosentenheter lavere enn i år og 5 prosentenheter lavere enn i fjor, men fortsatt høyere enn i årene før krisen.»

Det skulle stått:

«Budsjetten bringer offentlige utgifter ned til 60 pst. av BNP for Fastlands-Norge i **2022**, som er 4 prosentenheter lavere enn i år og 5 prosentenheter lavere enn i fjor, men fortsatt høyere enn i årene før krisen.»

Kapittel 2.6, side 38

I andre avsnitt i andre spalte står det:

«En virkningsberegning tilsier at en økning i oljeprisen i 2021 på 10 kroner øker statens netto kontantstrøm med 4,7 mrd. kroner, **se tabell 2.2.**»

Det skulle stått:

«En virkningsberegning tilsier at en økning i oljeprisen i 2021 på 10 kroner øker statens netto kontantstrøm med 4,7 mrd. kroner, **se tabell 2.4.**»

Kapittel 2.7, side 40

Som tittel til figur 2.12C står det:

«P90/P10 og S80/S20. 1996-2006»

Det skulle stått:

«P90/P10 og S80/S20. 1996-2019»

Vedlegg 2, side 212

I tabell 4.12 i raden «Offentlig forvaltnings nettofordringer. Prosent av BNP» står det 363,1 i 2019, 357,1 i 2020 og 356,7 i 2021. De riktige tallene er 363,6 i 2019, 357,5 i 2020 og 357,0 i 2021.

I radene «Offentlig gjeld. Prosent av BNP» og «Offentlig gjeld eksklusive Statens pensjonsfond. Prosent av BNP» er alle tallene feil. De riktige tallene er:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Offentlige gjeld. Prosent av BNP	37,2	37,8	39,1	40,2	45,8	41,6
Offentlig gjeld ekskl. Statens pensjonsfond, pst. av BNP	29,2	29,0	27,9	29,9	33,2	30,3

Vedlegg 2, side 213

I tabell 4.13 i raden «Netto gjeld. Prosent av inntekter» står det oppgitt **31,6** for 2020. Det skulle stått **28,9**.

Vedlegg 2, side 218

I tabell 4.18 i radene «Oljekorrigert underskudd, mrd. kroner» og «Strukturelt oljekorrigert underskudd, mrd. kroner» står det minus-tegn i kolonnene for 2021 og 2022. Disse skal fjernes.

Med hilsen

Trygve Magnus Slagsvold Vedum

